

EHV
Magyar-eszperantó szótár
Hungara-Esperanta Vortaro

Összeállította: Horváth József

Kompilis: Jozefo Horvath

Utalások és jelek / Plusendoj kaj signoj

<i>kb.</i>	körülbelül (proksimume)
<i>ld.</i>	lásd! (vidu!)
<i>l.m.</i>	lásd még! (vidu ankaŭ!)
<i>pl.</i>	például (ekzemple)
<i>tkp.</i>	tulajdonképpen (propradire)
<i>v.</i>	vagy (aŭ)
<i>vö.</i>	vesd össze! (komparu!)
<i>v-</i>	vala- (iu ~, ia ~ ktp.)
▶	példa (ekzemplo)
(...)	alternatíva (alternativo)
.../...	szóalternatíva (vortalternativo)
... \	elválasztható vagy elhasznható elem (apartigebla aŭ forlasebla elemento)

Rövidítések listája / Listo de sigloj

<i>agr</i>	mezőgazdaság (agrikulturo)	<i>kat</i>	hadművészet (militarto)
<i>áll</i>	állattan (zoologio)	<i>kém</i>	vegytan (kemio)
<i>ált</i>	általában (en komunuza senco)	<i>knyv</i>	nyomdászat, könyvészet (tipografarto, libroj)
<i>anat</i>	anatómia (anatomio)	<i>koh</i>	kohászat (metalurgio)
<i>ásv</i>	ásványtan (mineralogio)	<i>közl</i>	közlekedés (trafiko)
<i>átv is</i>	átvitt értelemben is (ankaŭ en figura senco)	<i>közm</i>	közmondás (proverbo)
<i>átv</i>	átvitt értelemben (en figura senco)	<i>kr</i>	kereszténység (kristanismo)
<i>bakt</i>	baktériumok és vírusok (bakterioj kaj virusoj)	<i>mat</i>	matematika, geometria (matematiko, geometrio)
<i>bibl</i>	Biblia (Biblio)	<i>met</i>	meteorológia (meteologio)
<i>biol</i>	biológia (biologio)	<i>mit</i>	mitológia (mitologio)
<i>biz</i>	bizalmas, kötetlen (familiara)	<i>mn</i>	melléknév (adjektivo)
<i>bud</i>	buddhizmus (budhismo)	<i>műv</i>	képzőművészet (belartoj)
<i>cím</i>	címertan (heraldiko)	<i>ne</i>	kerülendő, hibás (evitenda)
<i>csill</i>	csillagászat (astronomio)	<i>növ</i>	növénytan (botaniko)
<i>durv</i>	durva (kruda)	<i>ntr</i>	tárgyatlan ige (netransitiva verbo)
<i>eltr</i>	elektronika (elektroniko)	<i>nyt</i>	nyelvek, nyelvtudomány (lingvoj, lingvoscienco)
<i>eo</i>	eszperantizmus (esperantismo)	<i>orv</i>	gyógyászat (kuracado)
<i>ép</i>	építészet (konstruado)	<i>öko</i>	ökológia (ekologio)
<i>ex</i>	régies, elavult (malnoveca, eksmodiĝinta)	<i>ösl</i>	öslénytan (paleontologio)
<i>fil</i>	filozófia (filozofio)	<i>pej</i>	pejoratív (pejorativa)
<i>film</i>	filmezés (filmado)	<i>pol</i>	politika (politiko)
<i>fiz</i>	fizika (fiziko)	<i>pszi</i>	pszichológia, pszichiátria (pszikologio kaj psikiatrio)
<i>fn</i>	főnév (substantivo)	<i>rep</i>	repülés (aviado)
<i>fot</i>	fényképészet (fotografio)	<i>röv</i>	rövidítés (mallongigo)
<i>gaszt</i>	konyhaművészet (gastronomio)	<i>ritk</i>	ritka (malofte uzata)
<i>gazd</i>	gazdaság (ekonomio)	<i>sp</i>	sport (sporto)
<i>geo</i>	földtudományok (tersciencoj)	<i>szin</i>	szinonima (sinonimo)
<i>gysz</i>	gyógyászati eszközök (farmacio, kuraciloj)	<i>távk</i>	távközlés (telekomuniko)
<i>hajó</i>	hajózás (navigado)	<i>tech</i>	technika (tehniko)
<i>hgut</i>	hangutánzószó (sonimito)	<i>tex</i>	textilipar (teksindustrio)
<i>hsz</i>	határozószó (adverbo)	<i>tört</i>	történelem, történetírás (historio, historiografio)
<i>ige</i>	igei alak (verbo)	<i>tr</i>	tárgyas ige (transitiva verbo)
<i>inf</i>	informatika (informadiko)	<i>x</i>	tárgyas v. nem tárgyas (transitiva aŭ netransitiva)
<i>ip</i>	ipar, gyártás (industrio, fabrikado)	<i>tréf</i>	tréfás (ŝerca)
<i>ir</i>	szépirodalom (beletro)	<i>tud</i>	tudomány, tudományos (sciencoj, sciencia)
<i>isk</i>	oktatás, nevelés (instruado, edukado)	<i>vall</i>	vallás (religio)
<i>isz</i>	indulatszó (interjekcio)	<i>vill</i>	villamosság (elektriko)
<i>iszl</i>	iszlám (islamo)	<i>víz</i>	vízügy (akvofako)
<i>jm</i>	járművek (veturiloj)	<i>vsút</i>	vasút (fervojoj)
<i>jog</i>	jog (juro)	Z	Zamenhofi szóhasználat (Zamenhofa uzo)
<i>jték</i>	játék (ludoj)	<i>zene</i>	zene (muziko)

| **n** n <hang és betű>

| **na** 1. <öszközés> nu!, ek!

▶na, még!: nu, ankoraŭ!; ek pli!

▶na, menj már!: nu, jam iru!

▶na, ne!: nu, ne!

▶na, tovább!: nu, ek plu!

2. <figyelemfelkeltés> nu!

▶na és aztán?: nu, kaj?

▶na, mit szólna hozzá?: nu, kion vi diras prie?

▶na, tessék!: nu, jen!; nu, vidu!

| **nabla** *fiz* hamiltoniano

| **Náblusz** *geo pol* Nabluso <város és tartomány>

| **nábob** 1. <indiai helytartó> nababo

2. *átv* <gazdag ember> nababo

| **Nábót** *bibl* Naboto

| **Nabukodonozor** *tört bibl* Nebukadnecaro

| **Nabú-kudurri-uszur** *ld.* Nabukodonozor

| **naci** *biz* gambio

| **náci** 1. *fn pol tört* nazio

▶a náci milliókat hurcoltak el koncentrációs táborokba: la nazioj deportis milionojn da homoj en koncentrejojn

2. *mn pol tört* nazia

▶náci eszmék: naziaj ideoj

▶náci párt: nazia partio

▶náci rendszer: nazia reĝimo

| **nácibarát** pornazia, nazia

| **náciellenes** kontraŭnazia

| **náció** *ld.* nép, nemzet

| **nacionálé** personaj indikoj, biografiaj indikoj, personaĵoj, biografiaĵoj

| **nacionalista** 1. *mn* naciisma, naciista, *ex* nacionalisma, nacionalista

2. *fn* naciisto, *ex* nacionalisto

| **nacionalizál** *tr* naciigi

▶nacionalizálja a vasutakat: naciigi la fervojojn

| **nacionalizmus** naciismo, *ex* nacionalismo

| **nácitlanítás** sennaziigo

| **nácizmus** *pol tört* naziismo

| **nacsalnyik** kapo, ĉefo, estro

| **nád** 1. *növ* kano, *tud* fragmito

▶egyenes, mint a nád: rekta kiel kandelo/kolono/stango

▶közönséges nád: aŭstrala fragmito

▶nádból készült tárgy: kajaĵo

▶tengeri nád: kalamo

▶tetőfedő nád: aŭstrala fragmito

2. <szár> kano

▶náddal fedett kunyhó: kantegmenta/kankovrita kabano

3. *ld.* nádnyelv

| **nádács** kantegmentisto, kankovristo

| **nádal** 1. *ld.* nádaz

2. rikolti kanojn

3. *tr* ŝtopi per kano, kanŝtopi

| **nadály** *áll* hirudo

▶fiahordó nadály: duokula hirudo

▶lónadály: ĉevalhirudo

▶nyolcszemű nadály: okokula hirudo

| **nadálytő** *növ* simfito

▶bütökös/gumós nadálytő: tubera simfito

▶fekete nadálytő: oficina simfito

▶kaukázusi nadálytő: raspa simfito

| **nádarató** 1. *fn* kanrikoltanto

2. *fn* kanrikoltilo, kanrikolta maŝino

| **nádas** 1. *mn* kankovrita

▶nádas terület: kankovrita areo

2. *mn* kantegmenta, kankovrita

▶nádas ház: kantegmenta/kankovrita domo

3. *fn* kanaro, kanejo

| **nádaz** 1. *tr* kovri/tegmenti per kanoj

2. *tr* plekti per kanoj

3. *tr* bari per kanoj

| **nádcukor** kansukero

| **nádcónak** kanboato

| **nádeszköz** kajaĵo

| **nádfedél** kantegmento, kankovrilo

| **nádfedeles** kantegmenta, kankovrita

| **nádi** kana

▶nádi hegedű: *jték* kanviolono, ludviolono

| **nádir** *ld.* bölömbika

| **nádiposzáta** *áll* akrocefalo, kanbirdo

▶énekes nádiposzáta: grenakrocefalo, grenkanbirdo

▶berki nádiposzáta: arbedakrocefalo, arbedkanbirdo

▶csíkosfejű nádiposzáta: akvakrocefalo, akvokanbirdo

▶foltos nádiposzáta: junkakrocefalo, junkokanbirdo

▶mezei nádiposzáta: kampakrocefalo, kampokanbirdo

| **nadír** *csill* nadiro

| **nádirigó** turdakrocefalo/kanbirdo

| **nádiveréb** *ld.* nádirigó

| **nádkészítmény** kajaĵo

| **nádméz** 1. kansukero

2. kanmielo

| **nádméznyaló** *ld.* ezüstös ősovar

| **nádn nyelv** *zene* anĉo

▶felcsapó/szimpla nádn nyelv: simpla anĉo

▶kettős/összecsapó nádn nyelv: duobla anĉo

| **nádor** *tört* palatino

| **nádorispán** *ld.* nádor

| **nádpálca** kano, kanvergo

| **nádpálma** *növ* kalamo

| **nádpáripa** kanĉevaleto

| **nádpérje** *növ* duna kalamagrostido/tufokano

| **nadrág** pantalono

▶buggyos nadrág: pufpantalono

▶felkötő a nadrágját: sputi en la manojn, alpretigi sin

▶hajtókás nadrág: pantalono kun refaldo

▶kiporolja vikinek a nadrágját: batregali al iu la postajojn

▶lasztex nadrág: lasteksa pantalono

▶nadrágjába csinál: koti en la kalsonon, timfeki

▶nadrág feneke: fundo de pantalono

▶nadrág slicce: fendo de pantalono

▶nadrág szárai: forko/gambumoj/tuboj de pantalono

▶nadrág vasalt éle: gladita faldo de pantalono

▶piros oldalsávós nadrág: pantalono kun ruĝa flanka strio

▶szűk nadrág: strikta pantalono

▶testhez simuló nadrág: alkorpa pantalono

▶tiroli nadrág: ledkuloto, bavara/tirola pantaloneto

| **nadrágcsiptető** pantalonetuba pinĉilo

| **nadrágellenző** ponto (de pantalono)

| **nadrágfék** *tréf* postaĵsledo

| **nadrágghasíték** pantalonfendo

| **nadrágkosztüm** jakpantalona kompleto, pantalonkostumo

- | **nadrágol** *tr* bati sur la postajo
| **nadrágos** pantalonporta
| **nadrágszár** pantalonutubo, gambumo
▶ felszegett nadrágszár: borderita pantalonutubo
| **nadrágszerep** pantalonra rolo
▶ már megint nadrágszerepet kapott: ŝi jam ree ricevis pantalonan rolon
| **nadrágszízj** zono
▶ kiengedi a nadrágszízját: disbuki la zonan pli vaste
▶ meghúzza a nadrágszízját: streĉi la zonan
▶ szorosabbra húzza a nadrágszízját: *átv* butonumi sin malvaste
| **nadrágszízjparcella** bendoparcelo
| **nadrágszoknya** jupkuloto
| **nadrágtartó** ŝelko
| **nadrágulya** *növ* atropo
▶ maszlagos nadragulya: beladono
| **nadrágvarrás 1.** kudrado de pantalono
2. kudrajo de pantalono
| **nadrágzseb** pantalonpoŝo
| **nádsíp** *zene* mirlitono, ŝalmo
| **nádszál** *növ* kan(tig)o
▶ karcsú mint a nádszál: svelta kiel junko
▶ nádszálak ingadoztak a nyári szélben: kanoj ŝanceliĝis en la somera vento
| **nádszáltermet** junkosvelta staturo
| **nádszék** rotanga seĝo
| **nádtető** kantegmento
| **nádvágás** kanrikolto
| **naevus** *ld.* anyajegy
▶ naevus araneus: *ld.* pókfolt
▶ naevus pigmentosus: *ld.* festékes anyajegy
| **nafta 1.** nafto
2. *ld.* gázolaj, fűtőolaj
| **Naftáli** *bibl* Naftali(o)
| **naftalin** *kém* naftaleno
| **naftalin-benzol** *kém* naftalen-benzeno
| **naftalin-karbonsav** *kém* naftata acido
| **naftén** *kém* nafteno
| **Naftali** *ld.* Naftáli
| **naftil** *kém* naftilo
| **naftilénetilén** *kém* acenafteno
| **naftol** *kém* naftolo
| **Nagai** *geo* Nagajo
| **Nagaland** *geo pol* Nagalando <IN>
| **nágari** *knyv* nagario <írásrendszer>
| **Nagaszaki** *geo* Nagasako
| **Nagoya** *geo* Nagojo
| **nagy 1.** granda, -eg-, ega, <magas> alta
▶ hatalmas nagy: giganta, kolosa
▶ nagy élvezet: granda ĝuo, ĝuego
▶ nagy fa: granda arbo, arbego
▶ nagygyá lesz: grandigi
▶ nagygyá tesz: grandigi
▶ nagyra tart: alte taksi
▶ nagy torony: alta turo
▶ nagy tömeg: granda amaso
2. <idő> longa, alta
▶ nagy idő van már: estas jam malfrue
▶ nagy kort ért meg: li ĝisvivis altan aĝon
▶ öt év nagy idő: kvin jaroj estas tempo longa
3. <felnőtt> plenkreska, adulta, granda, aĝa
▶ a nagyobbik fiam: mia pli aĝa filo
▶ ha nagy leszek: se mi plenkreskos, se mi fariĝos granda
▶ ők már nagyok, nekik lehet: ili jam plenkreskis, ili rajtas
4. <nagybetűs> majuskla
▶ a nagy F: la majuskla F
5. <mérték> granda, grandformata, multa, alta, majora, glora, <súlyos> grava
▶ nagy ár: alta prezo
▶ nagy feladat áll előttünk: granda tasko nin atendas
▶ nagy idők: gloraj tempoj
▶ nagy költő: granda poeto
▶ nagy mérvű átalakítások: grandaj transformigoj
▶ nagy növésű: li estas de granda kresko
▶ nagy sorscsapás: grava sortobato
▶ nagy szekund: majora duto
▶ nagy szemű szén: grandpeca karbo
▶ nagy tettekre vágyik: aspiri al grandaj faroj
▶ nagy tisztelettel kérem: mi petas vin kun alta estimo
▶ nagy tudású ember: erudicia homo, homo kun vastaj konoj
▶ nagy türelmet mutatott: li montris multan paciencon
6. *átv* granda, <szenvedélyes> pasia, <lelkes> entuziasma
▶ nagy horgász: pasia hokfiŝisto
▶ Nagy Lajos király: reĝo Ludoviko la Granda
▶ nagy szavak: bombastaj/grandaj vortoj
7. *hsz* tre, ege, -ege
▶ nagy sietve: tre rapidante, rapidegante
▶ nagy nehezen: tre malfacile
8. *fn* grandulo
▶ a nagyok vigyáznak a kicsikre: la granduloj gardas la etulojn
▶ történelmünk nagyjai: granduloj de nia historio
9. <nagyobb méretű> pli grandaj pecoj
▶ kiválogatja a nagyját: selekti la pli grandajn pecojn
10. *hsz* <nagy mértékben> fari ion grandan, faradi ion longe
▶ nagyban megy: iri plenvapore
▶ nagyokat alszik: dormadi longe
▶ nagyot kiált: ekkrii akre/laŭte, eligi akran/laŭtan krion
▶ nagyot néz: miri frapite
▶ nagyot ugrik: fari altan/grandan salton, saltigi
▶ nagy tömegben: grandare, grandamase
| **nagyadag** granda porcio
| **nagyadó** *távk* grandpova sendilo
| **nagyagy** *anat* cerebro, cerbo
| **nagyagyboltozat** *anat* cerba fornikso
| **nagyagykéreg** *anat* cerebra kortekso, cerboŝelo
| **nagyagyvelő** *ld.* nagyagy
| **Nagyalföld** Granda Hungara Ebenajo
| **nagyágyú 1.** <érv> atuto, ĉefargumento, ĉidecida argumento
2. <személy> matadoro, atutulo, korifeo, eminentulo, altrangulo
▶ a pénzügyi világ nagyágyúi: matadoroj de la financa mondo
| **nagyalakú** granformata
▶ nagyalakú szótár: grandformata vortaro
| **nagyállat** bruto
| **nagy álvámpír** *áll* vampiro
| **Nagy-Antillák** *geo* Grandaj Antiloj
| **nagyanya** avino
▶ anyai nagyanya: patrinpatrino, patrinflanka avino
▶ apai nagyanya: patropatrino, patroflanka avino
| **nagyanyó** avinjo, avineto
| **nagyanyós** boavino

- | **nagyapa** avo
 ▶ anyai nagyapa: patrinpatro, patrinflanka avo
 ▶ apai nagyapa: patropatro, patroflanka avo
 | **nagyapó** avĉjo, avoĉjo, aveto
 | **nagyapós** boavo
 | **nagyarányú** grandskala, grandmezura, grandampleksa
 | **nagyasszony** **1.** damo, sinjorino, nobelina moŝto
2. *kr* Madono
 | **nagyatya** *ld.* nagyapa
 | **nagyárbóc** ĉefmasto, grandmasto, <többrészes> ĉefmastro, grandmastro
 | **nagyáruház** grandmagazeno
 | **nagybácsi** oĉjo
 | **nagyban** pogrande, maldetale, grandskale
 ▶ nagyban árusít: vendi pogrande/maldetale
 | **nagybani** pogranda, maldetala, groca
 ▶ nagybani gyártás: grandseria produktado
 ▶ nagybani kereskedelem: pogranda/maldetala, groca komerco, grandkomerco
 ▶ nagybani kereskedő: pogranda komercisto, grocisto, grandkomercisto
 ▶ nagybani piac: pogranda/maldetala bazaro
 ▶ nagybani vállalkozó: pogranda entreprenisto
 ▶ nagybani vásár: foirego, pogranda/maldetala foiro
 | **nagybátya** onklo
 ▶ anyai nagybátya: patrinonklo, patrinflanka onklo
 ▶ apai nagybátya: patroonklo, patroflanka onklo
 | **nagybecsű** **1.** <nagy értékű> altvalora
2. valora, alte taksata, aprezata
 ▶ nagybecsű megjegyzése: via aprezata rimarko
 | **nagybélű** satavida, sakstomaka, glutema, vorema, nesatigebla
 | **nagybérló** farmisto de grandbieno
 | **nagyberuházó** *fn* investisto
 | **nagybeteg** grave malsana, grava malsanulo
 | **nagybetű** majusklo, grandlitero, ĉeflitero
 ▶ kis- és nagybetű megkülönböztetése: uskleco
 ▶ kis- vagy nagybetűt vált: ŝanĝi usklecon
 ▶ nagybetűkkel ír: skribi majuskle
 ▶ nagybetűssé alakít: majuskligi
 ▶ nyomdai nagybetű: versalo
 ▶ nyomtatott nagybetű: majuskla preslitero
 | **nagybetűs** majuskla
 ▶ nagybetűs cím: majuskla titolo
 ▶ nagybetűssé alakít: majuskligi
 ▶ nagybetűs üzemmód: *inf* majuskla reĝimo
 | **nagybetűsít** *tr* majuskligi
 | **nagybirtok** grandbieno, latifundio
 | **nagybirtokos** grandbienulo, grandagrarulo
 | **nagybirtokosság** grandbienularo
 | **nagybirtokrendszer** grandbiena reĝimo
 | **Nagyboldogasszony** *kr* Beata Virgulino, Madono
 ▶ Nagyboldogasszony ünnepe: Ĉielpreno de la Beata Virgulino
 nagybögő kontrabaso
 | **nagybögős** kontrabasisto
 | **nagyböjt** *kr* Karesmo, Granda Fasto
 | **Nagy-Britannia** *geo pol* Britujo, Britio, *ritk* Grand-Britujo, Grand-Britio <GB>
 ▶ Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága: Unuiĝinta Reĝlando de Granda Britujo kaj Nord-Irlando
 | **nagy-britanniai** **1.** *mn* brituja, britia, *ritk* grand-brituja, grand-britia
2. *fn* britujano, britiano, *ritk* grand-britujano, grand-britiano
 | **nagycirkusz** granda cirko
 | **nagycsalád** **1.** *tört* gento, klano
2. grandfamilio, trigeneracia familio
3. granda familio, multmembra familio
 | **nagycsaládos** grandfamilia, plurgefila
 | **nagycsarnok** centra vendohalo
 | **nagycsoport** <óvodában> plejaĝula grupo, plejaĝuloj
 | **nagycsoportos** **1.** *mn* <óvodában> plejaĝula
2. *fn* plejaĝulo, grupano de plejaĝuloj
 | **nagycsütörtök** *kr* Sankta Ĵaŭdo
 | **nagydarab** granda peco
 ▶ nagydarab ember: granda peco da homo
 | **nagydíj** granda premio, ĉefpremio
 ▶ Forma-1 nagydíjas versenyek: grandpremiaj konkursoj Formulo Unu
 | **nagydob** bastamburo, tamburego
 | **nagydoktor** habilita doktoro
 | **nagydoktori** habilita
 ▶ nagydoktori dolgozat: habilita disertajo
 | **nagydolgozik** *x* fari granda aferon, *x* malmanĝi
 | **nagydolog** *biz* granda afero, malmanĝo
 | **nagyehető** manĝavida, satavida, multmanĝa
 | **Nagyék** gesinjoroj Nagy
 | **nagyérdemű** **1.** *tre/alte* estimata
 ▶ nagyérdemű közönség: alte estimata publiko
2. *fn* alte estimatoj
 | **nagyeskü** granda ĵuro
 ▶ leteszi a nagyesküt: ĵuri grandan ĵuron
 | **nagyestélyi** ceremonia robo, balkostumo
 | **nagyeszű** multmensa, saĝega, sagaca
 | **nagyétkű** manĝegema, vorema
 | **nagyevő** multmanĝa, manĝema
 | **nagyfejedelem** *tört* grandduko
 | **nagyfejedelemség** *tört* grandduklando, granddukujo
 ▶ Litván Nagyfejedelemség: Litvo, Litova Grandduklando
 | **nagyfejú** *fn pej* gravmienulo, altgravulo
 | **nagyfeszültség** alta tensio
 | **nagyfeszültségű** altatensia
 ▶ nagyfeszültségű vezeték: alttensia lineo
 | **nagyfiú** grandkreskinta knabo
 | **nagyfokú** multa, grandmezura, intensa, vigla
 ▶ nagyfokú érdeklődés: vigla interesiĝo
 ▶ nagyfokú tudatlanság: multa nesciado
 | **nagyfőnök** **1.** <indián> granda ĉefo, ĉeftribestro
2. *átv* ĉefo, mastro
 | **nagyfrekvencia** alta frekvenco
 | **nagyfrekvenciás** altfrekvenca
 ▶ nagyfrekvenciás áram: altfrekvenca kurento
 | **nagyfröccs** ŝpruvino kun triona sodakvo
 | **nagygazda** riĉa kamparano, *pej pol* kulako
 | **nagygyakorlat** ekzerco kun ĉiuj trupospecoj
 | **nagygyűlés** ĝenerala kunveno, *pol* mitingo
 ▶ szabadkőműves nagypáholy nagygyűlése: konvento
 | **nagyhal** gravulo, ĉefulo, superulo
 | **nagyhangú** **1.** <erős hangú> fortavoĉa, laŭtvoĉa
2. *átv* bombasta, ŝvelparola
 | **nagyharang** granda sonorilo, sonorilego

- | **nagyhatalmi** grandpotenca
 ▶ nagyhatalmi státusz: grandpotena stato
 | **nagyhatalom** grandpotenco
 | **nagyherceg** grandprinco
 ▶ liechtensteini nagyherceg: grandprinco de Liĥtenŝtejno
 ▶ orosz nagyherceg: rusa grandprinco
 | **nagyhercegség** grandprinclando, grandprincoju
 ▶ Luxemburgi Nagyhercegség: Grandduklando Luksemburgo
 | **nagyhét** **1.** *kr* Sankta Semajno
2. festa/festivala semajno
 ▶ az Akadémia nagyhete: festa semano de la Akademio
 | **nagyhétfő** *kr* Sankta Lundo
 | **nagyhírű** grandfama, disfama
 | **nagyhold** katastra akreo
 | **nagyhordó** okshofto <űrmérték, kb. 230 l>
 | **nagyhűségű** *eltr* altfidela
 | **nagyi** avinjo, avinjeto
 | **nagyigényű** pretendema, postulema
 | **nagyipar** grandindustrio
 | **nagyiparos** grandindustriisto
 | **nagyít** **1.** *tr* pligrandigi, ampleksigi, plivastigi, <túloz> troigi
 ▶ ne nagyítsd a bajt: ne pligrandigu/pligravigu la malfeliĉon
2. *for* pligrandigi
 ▶ fényképet nagyít: pligrandigi foton
 | **nagyítás** **1.** pligrandigo, ampleksigo, plivastigo
 ▶ méretarány szerinti nagyítás: laŭskala pligrandigo
 ▶ pantográffal nagyítja a rajzot: pligrandigi la desegnon per pantografo
2. *ir* hiperbolo, troigo
 | **nagyító** **1.** *mn* pligrandiga, *nyt* aŭgmentativa
 ▶ nagyító képző: aŭgmentativa afikso, eg-afikso
 ▶ nagyítóképzős szó: aŭgmentativo, eg-vorto
2. *fn* lupeo, grandiga vitro
 ▶ nagyítóval keres: átv is serĉi per lupeo
3. *for* pligrandigilo
 | **nagyítőlencse** pligrandiga lenso
 | **nagyítóüveg** legolupeo
 | **nagyivó** drinkema, ebriema
 | **nagyívű** vasthorizonta
 ▶ nagyívű előadás: vasthorizonta prelego
 | **nagyjában** **1.** grandtrajte, grandparte, esence
 ▶ nagyjában és egészében: grandtrajte kaj esence
2. preskaŭ tute, proksimume
 | **nagyjában-egészében** pli-malpli, pli ol malpli
 | **nagyjából** preskaŭ tute, proksimume
 | **nagyjavítás** ĝenerala riparo
 | **nagyjelenet** plej drama sceno
 | **nagykabát** mantelo
 | **nagykalapács** **1.** martelego
2. *ip* falmartelo
 | **nagykalória** *fiz* kilokalorio
 | **nagykanál** supkulero
 | **nagykapu** veturpordo, ĉefpordo
 | **nagykedd** Sankta Mardo
 | **nagykendő** ŝultrotuko
 | **nagyképű** gravmiena, pozema, <dicsekvő> fanfarona, <szemtelen> aroganta
 | **nagyképűsködik** *ntr* gravmieni, pozi, afekti sin grava
 | **nagykereskedelem** pogranda/maldetala komerco, grandkomerco
 | **nagykereskedés** pogranda/maldetala vendejo, grocista vendejo
 | **nagykereskedő** pogranda/maldetala komercisto, grocisto
 | **nagykereszt** granda kruco
 ▶ máltai nagykereszt: Granda Kruco de Malto
 | **nagykés** tranĉilego
 | **nagykoalíció** granda koalicio
 | **nagykolostor** *kr* lavro
 | **nagykorú** **1.** *mn* plenaĝa, adolta, maturaĝa
2. *fn* plenaĝulo, adolto, maturaĝulo
 | **nagykorúság** plenaĝeco, adolteco, majoritato
 | **nagykorúsít** *tr* plenaĝigi, emancipi
 | **nagykönyv** registro, matrikulo
 ▶ ahogy a nagykönyvben meg van írva: kiel preskribite en la regularo
 | **nagykötőjel** ĝis-streko
 | **nagykövet** ambasadoro
 ▶ akkreditált nagykövet a Vatikánál: akreditita ambasadoro ĉe Vatikano
 ▶ nagykövetet küld és visszahív: sendi kaj revoki ambasadoron
 ▶ nagykövet úr: ambasadora moŝto
 ▶ rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: eksterordinara kaj plenrajtigita ambasadoro
 | **nagykövetség** **1.** <intézmény> ambasado
2. *ép* ambasadejo
 | **nagyközel** *film* ekstra plano
 | **nagyközönség** vasta publiko
 | **nagyközség** grandvilaĝo
 | **nagykun** **1.** *mn geo* grandkumania
2. *fn* grandkumaniano
 | **Nagykunság** *geo* Grandkumanio
 | **nagykutacs** antaŭa/bregma fontanelo
 | **nagykutya** *pej* grava birdo, gravulo, ĉefulo
 | **nagylány** junulino, plenkreska/adolta knabino
 | **Nagy-Lengyelországi vajdaság** *geo* Grand-Pollanda Provinco <PL>
 | **nagylélegzetű** funde analiza
 ▶ nagylélegzetű tanulmány: funde analiza studo
 | **nagylábujj** halukso, granda piedfingro
 | **nagylelkű** grandanima, <bőkezű> malavara, donacema
 ▶ nagylelkű ajánlat: grandanima propono
 | **nagylelkűség** grandanimeco, <bőkezűség> malavareco, donacemo
 | **nagylelkűsködik** *ntr pej* grandanimaĉi
 | **nagylexikon** enciklopedio
 | **nagylemez** diskego, LP-disko
 | **nagymacska** *áll* grandkato
 | **nagymama** avino
 ▶ a nagymama csak unokáinak él: la avino vivas nur por siaj genepoj
 | **nagymami** avinjo, avineto
 | **nagymecset** granda moskeo
 ▶ Omár nagymecset: la granda moskeo de Omaro
 | **nagymellű** ŝvelmama, abundmama, plenmama
 | **nagyméltóságú** ekscelenca
 ▶ nagyméltóságú úr: ekscelenco, ekscelenca moŝto
 ▶ nagyméltóságod!: via ekscelenco!, via ekscelenca moŝto!
 | **nagymenő** **1.** furorulo, sukcesulo, popularulo, moda kapo
2. <szélhámos> arkitrompisto, fraŭdoreĝo
 | **nagyméretű** granddimensia, grandmezura
 | **nagymértékben** grandmezure, plengrade, konsiderinde
 | **nagymértékű** grandmezura, plengrada, konsiderinda

| **nagymérvű** grandskala, ampleksa, signifa, forta, ega, trea

| **nagymester** 1. *tört* granda majstro

▶ a máltai rend nagymestere: granda majstro de la malta ordeno

▶ szabadkőműves pályoly nagymestere: granda majstro de framasona loĝio

2. <sakk> grandmajstro

3. *átv* granda majstro

▶ a nevetetés nagymestere: granda majstro de la ridigo

| **nagymise** kantomeso, <asszisztenciával> solena meso, alta meso

| **nagymogul** *tört* grandmogolo

| **nagymos** fari grandan lavadon

| **nagymosás** granda lavado

| **nagymutató** minutmontrilo, granda montrilo

| **nagynémet** 1. *mn* pangermana

2. *fn* pangermano

| **nagynéni** onklino

▶ apaági nagynéni: patroflanka onklino

▶ nagybácsi és nagynéni: geonkloj

| **nagynevű** renoma, famkonata, diskonata

| **nagyobb** 1. pli granda, supera al io

▶ a normálnál nagyobb intelligencia: inteligenteco supera al la normalo

▶ nagyobbá tesz: pligrandigi

▶ ötször nagyobb: kvinoble pli granda

▶ sokkal de sokkal nagyobb: multege pli granda

2. *átv tud* majora, hiper-

▶ nagyobb rend: *kr* majora ordino

▶ nagyobb sorozat a kártyában: majora serio en la kartludo

| **nagyobbacska** grandeta, iom pli ol malgranda

| **nagyobb-jel** *mat* pliosigno

| **nagyobbára** 1. pliparte, ĉefe, precipe

2. pli ofte, ĝenerale, kutime

| **nagyobbfajta** pli granda speco, relative pli granda

| **nagyobbít** *tr* pligrandigi, <tágasabbá> plivastigi

| **nagyobbodik** *ntr* pligrandiĝi, <térben> plivastiĝi, <számban> plinombrigi, plimultiĝi

| **nagyobbrészt** pliparte, ĉefe, precipe

| **nagyocska** sufiĉe granda

| **nagyoktáv** *zene* granda okto, tria okto

| **nagylol** 1. *tr ip* krudformi, krude prilabori, antaŭprilabori

2. *tr* tranĉi en grandajn pecojn

| **nagyllol** *tr* opinii/trovi granda

| **nagylógyalu** krudrobotilo

| **nagylvasztó** *koh* altforno, fandfornego

| **nagyon** tre, multe, forte, ege, -eg-, plej

▶ nagyon gyötör: turmentegi

▶ nagyon havazik: forte/intense neĝas

▶ nagyon híres: tre fama, famega

▶ nagyon kicsi: malgrandeta

▶ nagyon melegen üdvözl: li salutata vin plej varme

▶ nagyon nagy: mamuta, giganta, kolosa

▶ nagyon szeretném: ege mi ŝatus ĝin havi, multe mi dezirus ĝin havi

▶ ő nagyon tisztel téged: li multe estimas vin

| **nagyon-nagyon** tre kaj tre, treege, multege

| **nagyopera** granda opero, serioza opero

| **Nagy Oriens** Grandoriento <szabadkőműves páholy>

| **nagyorosz** *mn* grandrusa

| **nagynos** plenkreskuleca, adolteca

| **nagyothall** *ntr* esti duonsurda/surdeta

| **nagyothallás** duonsurdeco, aŭdhandikapo, hipakuzo

| **nagyothalló** 1. *mn* duonsurda, aŭdhandikapa, hipakuzo

▶ nagyothalló készülék: aŭdaparato, fonoforo

2. *fn* duonsurdulo, aŭdhandikapulo

| **nagyotmondás** bluf, fanfaronado

| **nagyöbű** grandkalibra

| **nagypáholy** granda loĝio

▶ szabadkőműves nagypáholy gyűlése: konvento

| **nagypapa** avo

| **nagypapi** avĉjo, avoĉjo, aveto

| **nagypéntek** *kr* Sankta Vendredo

| **nagypénzű** abundmona, monriĉa

| **nagypolgár** grandburĝo

| **nagypolitika** alta politiko

| **nagyrabecsülés** alta estimo, altetakso, respekto

| **nagyralátás** *ld.* nagyravágyás

| **nagyralátó** 1. ambicia

2. malmodesta, orgojla, fierĉa

| **nagyratörő** *ld.* nagyravágyó

| **nagyravágyás** ambicio, gloravido, potencavido, riĉavido, multestrebado

| **nagyravágyó** ambicia, gloravida, potencavida, riĉavida, multestrebado

▶ nagyravágyó tervek: ambiciaj planoj

| **nagyreményű** bonespera, multpromesa

| **nagyrészt** 1. pliparte

2. <főképp> ĉefe, precipe

3. <rendszerint> kutime, plej ofte

| **nagysád** 1. sinjorina moŝto, <régebben> sinjora moŝto, fraŭlina moŝto

2. sinjorino

| **nagyroham** *orv* majora epilepsio

| **nagyság** 1. <méretbeli> *átv* is grandeco, amplekso, dimensio, <mért> mezuro, *mat fiz* grando, <menyiség> kvanto

▶ a láda nagysága miatt nem fér be: pro sia grandeco la kesto ne eniĝeblas

▶ a légnyomás nagysága: la grando de la aerpremo

▶ a világegyetem nagysága: la grandeco de la universo

▶ az üzleti világ nagyságai: matadoroj/potenculoj de la negoca mondo

▶ erkölcsi nagyság: morala grandeco

▶ fizikai nagyság: fizika grando

▶ irtóztos nagyság: egeco, kapturna grandeco

▶ kiadások nagysága: grandeco de elspezoj

▶ költői nagyság: poeta grandeco

▶ különböző nagyságú kövek: ŝtonoj de diversa grandeco

▶ természetes nagyságban ábrázol: bildigi en natura grandeco

▶ változatlan nagyság: nevaria grando

2. <térbeli> vasteco

▶ a tér nagysága: vasteco de la placo

3. <fontosság, jelentőség> graveco, pezo, signifo

4. <megszólitás> sinjora moŝto, sinjorina moŝto

▶ már vártuk nagyságotokat: ni jam atendis viajn moŝtojn

| **nagysága** sinjorina moŝto

| **nagyságos** 1. *tört* altmoŝta

▶ nagyságos Rákóczi fejedelem: altmoŝta duko Rákóczi

2. sinjora, sinjorina, fraŭlina

▶ nagyságos asszonyom: sinjorina moŝto

▶ nagyságos kisasszony: fraŭlina moŝto

▶ nagyságos úr: sinjora moŝto

- | **nagyságrend** **1.** *mat csill* magnitudo
2. *átv* magnitudo, kategorio, grandoklaso
- | **Nagy-sóstó** *geo* Granda Sallago
- | **nagystílú** **1.** grandstila, monduma, luksa, elita, grandsinjora
2. grandformata, vasthorizonta, ambicia
▶ nagystílú vállalkozó: grandformata entreprenisto
- | **nagyszabású** grandioza, monumenta
▶ nagyszabású tüntetés: grandioza manifestacio
- | **nagyszájú** brubuša, bušbrua, liberlanga, lang-aroga, replikema
- | **nagyszálló** grandhotelo
- | **nagyszámítógép** komputilego, grandkomputilo
- | **nagyszámú** grandnombra, multnombra
- | **nagyszerda** *kr* Sankta Merkredo
- | **nagyszerű** **1.** eminenta, elstara, brava, perfekta, supera, impresa
▶ jól csináltad, nagyszerű!: bone vi faris, brave!
2. <hatalmas, óriási> grandioza, impona
▶ nagyszerű palota: grandioza palaco
- | **nagyszínház** granda teatro
- | **nagyszívű** grandanima, bonkora
- | **nagyszombat** *kr* Sankta Sabato
- | **nagyszótár** plena vortaro
- | **nagyszülő** geavo
▶ nagyszülők: geavoj
- | **nagyszünet** **1.** longa paŭzo
2. *ritk* someraj ferioj
- | **nagytakarít** fari ĝeneralan/grandan purigon
- | **nagytakarítás** ĝenerala/granda purigo
- | **nagytanács** ĝenerala/granda konsilio, *bibl* sinedio
- | **nagytapasztalatú** longasperta, multesperta
- | **Nagy-tavak** *geo* la Grandaj Lagoj
- | **nagytemplom** *kr* ĉefpreĝejo, *ritk* ĉefkirko
- | **nagyterem** ĉambrego, halo, salonego, aŭditorio
- | **nagytestű** grandkorpa, <testes> korpulenta
- | **nagytiszteletű** respektinda
▶ nagytiszteletű úr: pastora moŝto, respektinda pastoro
- | **nagytompor** *ld.* tompor
- | **nagytóke** grandkapitalo, grandkapitalistoj
- | **nagytőkés** **1.** *mn* grandkapitala
2. *fn* grandkapitalisto
- | **nagytucať** groco <144 db>
- | **nagyujj** **1.** <lábon> pieda dikfingro, halukso
2. *ld.* hüvelykujj
3. *ld.* középujj
- | **nagyúr** **1.** *tört* barono, feŭdulo, senjoro
▶ a nagyurak sanyargatták a jobbágyokat: la feŭduloj suferigis la servutulojn
▶ nagyuram: <hűbérúr megszólítása> Siro, senjoro, barona moŝto
▶ sok nagyúr a király körül szolgált: multaj baronoj servis ĉirkaŭ la reĝo
2. *ált* grandsinjoro, altmoŝto, moŝto
▶ dolyfős nagyúr: satrapo
▶ nagyurak kedve nyúlháton/lóháton jár: *közm* ne longe sinjora daŭras favoro^Z; sinjoro karesas, sed baldaŭ ĉesas^Z
3. <szultán> padiŝaho
- | **nagyúri** grandsinjora, moŝta
▶ nagyúri pompa: grandsinjora pompo
- | **nagyüzem** granda fabriko, granda entrepreno
- | **nagyüzemi** grandentreprena
▶ nagyüzemi gazdálkodás: grandentreprena mastrumado
- | **nagyvad** granda ĉasbesto
- | **nagyvágó** buĉejmastro
- | **nagyvakáció** someraj ferioj
- | **nagyvállalat** granda entrepreno
- | **nagyvállalkozó** grandentreprenisto
- | **nagyváltósúly** *sp* pezokategorio 71
- | **nagyváros** grandurbo, urbego
- | **nagyvásár** jarfoiro
- | **nagyvendéglő** grandgastejo
- | **nagyvérű** **1.** bolsanga, sangvina
2. amorema, voluptema, voluptama, sensama, lasciva
- | **nagyvezír** *tört* ĉefveziro
- | **nagyvilág** **1.** vasta mondo
2. *átv* mondumo
- | **nagyvilági** **1.** *mn* monduma, altmonda, grandmonda
▶ a nagyvilági társaság: la alta mondo, mondumo
▶ a nagyvilágot elfeledni, és várni téged, téged csak!: forgesi pri la mondo vasta, atendi vin, nur sole vin!
▶ nagyvilági dámaként társalog: konversacii kiel grandmonda sinjorino
2. *fn* mondumano, mondumulo
- | **nagyvitorla** ĉefvelo, grandvelo
- | **nagyvizit** *orv* rondvizito
- | **nagyvonalú** vastspirita, vasthorizonta, malbagatelema
- | **nagyzás** *ld.* nagyzol
▶ nagyzási hóbort: megalomanio
- | **nagyzenekar** plena orkestro
- | **nagyzol** *ntr* blufi, afekti sin elita/riĉa/interesa
- | **nahát** **1.** ho ha!, oj ha!
▶ nahát, de ilyet!: ho ha!, kio okazas?!
2. <nos, hát> nu, do
▶ nahát, lássuk!: nu, ni do vidu ĝin!
- | **Nahicseván** *geo pol* Naŝicĉevano <AZ>
- | **nahua** **1.** *fn* nahuo
▶ a leghíresebb nahuák az aztékok és toltékok voltak: la plej famaj nahuoj estis la aztekoj kaj toltékoj
2. *mn nyt* nahua <nh>
- | **nahuatl** *ld.* nahua
- | **Náhum** *bibl* Naŝum(o)
- | **naira** najro <pénznem>
- | **Nairobi** *geo* Najrobo
- | **naisz** *áll* <nyelves> stilario
- | **naiv** **1.** naiva, infana, simplanima
▶ naiv hiszékenység: infana kredemo
▶ naiv kislány: naiva knabineto
▶ naiv vélemény: naiva opinio
▶ naiv vidéki: simplanima provincano
2. *műv ir* naiva, novprimitiva
▶ naiv eposz: naiva epopeo
▶ naiv festészet: naiva/novprimitiva pentrado
▶ naiv művész: naivisto, novprimitivisto
▶ naiv művészeti irányzat: naivismo, novprimitivismo
- | **naiva** naivulino, naivaktorino
- | **naivitás** *ld.* naivság
- | **naivizmus** *műv* naivismo, novprimitivismo
- | **naivság** **1.** naiveco, simplanimeco
2. <tett> naivaĵo
- | **najád** *mit* najado
- | **nájlon** *ld.* nejlon
- | **nála** <összevetésnél> ol
▶ magasabb nála: pli alta ol li

| **Namíbia** *geo pol* Namibio <NA>

| **namíbiai** **1.** *fn* namibiano

2. *mn* namibia

| **Namíb-sivatag** *geo* Namibo

| **Namur** *geo* Namuro

| **nana** nu nu!

nana, nem szabad: nu nu! ne permesite!

| **naná** ja certe, absolute, plej certe

| **nanana** nu, nur trankvile!

| **Nanchang** *geo* Nanĉango

| **Nándor** Ferdinando, Fernando <utónév>

| **Nándorfehérvár** Beogrado

| **nandu** *áll* reao, nanduo

▶ nandualakúak: reaformaj

▶ nandufélék: reaedoj

| **nanizmus** *ld.* törpenövés

| **nankin** *tex* nankeno

| **Nankin** *geo* Nankino

| **nanking** *ld.* nankin

| **nanuk** *ld.* jégkrém

| **Nanling** *geo* Nanlingo

| **nano-** *tud* nano- <10⁹>

| **nanocső** *kém* nanotubo

| **nanosomia** *ld.* törpenövés

| **nanotechnológia** nanoteknologio

| **Nante** *geo* Nanto

| **naosz** *ép* naoso

| **nap**¹ **1.** <égitest> suno

▶ aki a napba néz, könnyen megvakul: *közm* de rigardo tro alta malsaniĝas okulo^Z; kiu tro alten rigardon direktas, tiu tre baldaŭ okulojn difektas^Z

▶ a mi napunk is felvirrad egyszer: *közm* ankaŭ al ni la suno eklumos^Z

▶ a nap a látóhatárhoz közel állt: la suno staris proksime al la horizonto

▶ a nap éppen delett: la suno ĝuste kulminis

▶ a nap leáldozott: la suno kliniĝis al la horizonto

▶ a nap mindenkire egyformán ragyog: *közm* por ĉiuj brilas la suno

▶ egyik nap úgy világít, mint a másik: *közm* aliloka ĉielo estas sama ĉielo^Z

▶ felkelt a nap: la suno leviĝis

▶ lement a nap: la suno subiris/malleviĝis/subiĝis

▶ napnak is van foltja: *közm* eĉ sur la suno troviĝas makuloj^Z, neniuj sanktulo estas sen makulo^Z

▶ nincs új a nap alatt: *közm* ekzistas nenio nova sub la suno

2. <napsütés>

▶ kifekszik a napra: kuŝiĝi sub la sunon

▶ a nap barnít: la suno brunigas/bronzigas, sunbrunigi

▶ kitesz a napra: meti sub la sunon

▶ leég a napon: sunbruliĝi

▶ napon kiszárárt: sunbaki

▶ fényesen süt a nap: la suno brile lumas

▶ melengeti magát a napon: varmigi sin en la suno

▶ perzselő nap: rostanta suno

▶ süt a nap: sunas

▶ tűző napon: en brula/haŭtpika suno

3. *csill* Suno

▶ a Nap körül kering a Föld: ĉirkaŭ Suno orbitas Tero

| **nap**² <naptári> tago

▶ a következő napon: en/dum la sekva tago, sekvatage

▶ a mai napig: ĝis la hodiaŭa tago

▶ a mai napon: en/dum la hodiaŭa tago, ĉi-tage

▶ a nap hírei: noticoj de la tago

▶ a nap krónikája: kroniko de la tago

▶ a napokban: dum la lastaj tagoj, jusdate

▶ csillagászati nap: astronomia tago

▶ derült nap: serena tago

▶ egész nap aludt: dum la tuta tago li dormis

▶ egész nap dolgozott: li laboris la tutan tagon

▶ egész nap keresztben a lába: peli tagojn sen afero de mateno al vespero^Z

▶ egy májusi napon: en iu maja tago

▶ egy napig tartó: tagdaŭra

▶ egy szép napon: iun belan tagon

▶ előző napon: en/dum la antaŭa tago, antaŭtage

▶ ezen a napon: ĉi-tage

▶ három álló napig: dum tri tutaj tagoj, tutajn tri tagojn

▶ három nappal később: tri tagojn poste

▶ hónapfelező nap: *tört* iduo

▶ hosszabb a nap a kolbásznál: *közm* kiu ĉion formanĝis en tago, malsatos vespere^Z

▶ jobb napokat látott: li travivis pli bonajn tagojn, li konis pli belajn tagojn

▶ jó napot!: bonan tagon!

▶ keresi a tegnapi napot: serĉi la tagon pasintan^Z

▶ keresztjáró/rogációs napok: *kr* Rogacio

▶ két napja nem eszik: de antaŭ du tagoj li ne manĝas

▶ két napja történt: tio okazis antaŭ du tagoj

▶ ködös nap: nebula tago

▶ lopja a napot: peli tagojn sen afero de mateno al vespero^Z; nenifari; pigrumi; perdigi la tagon

▶ milyen nap van ma?: kiun tagon ni havas hodiaŭ?

▶ minden nap: en ĉiu tago, ĉiutage

▶ minden napnak megvan a keresztje: *közm* al ĉiu tago ĝia plago

▶ minden napnak megvan a maga baja/bibéje/terhe: *közm* ĉiu morgaŭ havas sian zorgon^Z

▶ munkaszüneti nap: senlabora tago, nelabortago

▶ napjában többször: plurfoje tage

▶ napjainkban: en niaj tagoj, nuntempe

▶ nap mint nap: tagon post tago, tagtage

▶ napokig tartó: plurajn tagojn daŭranta, plurtaga

▶ naponta: ĉiutage

▶ napról napra: de tago al tago

▶ négy nap alatt befejezem a munkát: en kvar tagoj mi finos la laboron

▶ nem egy nap épült fel Buda vára v. Róma: *közm* hako post hako estas la plej efika atako^Z, ne en unu tago elkreskis Kartago^Z

▶ nincsen olyan hosszú nap, hogy estéje ne volna: *közm* eĉ por plej terura tago venas vespero^Z, ne sama la vento blovas konstante^Z

▶ nyílt nap: malferma/publika tago

▶ nyugtával dicsérd a napot: *közm* ne laŭdu la tagon antaŭ vespero^Z, antaŭ vespero ne estu fiero^Z

▶ ötvenedik nap ünnepe: *bibl* Pentekosto

▶ polgári nap: civila tago <éjféltől éjfélig>

▶ sziderikus nap: sidera tago

▶ szoláris nap: suna tago

▶ tíz nap: tagdeko, dekado

▶ ünnep előtti napon: antaŭtage de festo

▶ világos nappal: en hela/luma tago

| **Nap-gyűrű** suna haloo

- | **napa** bopatrino
| **napáldozat** *ld.* naplemente
| **napállandó** *csill* suna konstanto
| **napállás** sunpozicio
| **napállatka** *ld.* Actinospherium
| **napállító** *csill* heliostato
| **napálló** sunrezista
| **napalm** *kat* napalmo
▶ napalmmal bombáz: napalmi
| **napalmbomba** *kat* napalma bombo
| **napamasszony** bopatrino
▶ napamasszony!: <megszóltásként> s-ino bopatrino, bopatirna moŝto
| **napáram** *vill* sunelekto
| **napbarnított** sunbruna, sunbronza
▶ napbarnította arc: sunbruna vizaĝo
| **napciklus** suna ciklo
| **napcserzett** suntanita
| **napéj** tagnokto, diurno, plentago
| **napéjegylenlőség** *csill* ekvinokso, tagnoktegalco
▶ napéj-egylenlőségi pont: ekvinoksa punkto, unua punkto de Arieso
▶ őszi napéjegylenlőség: aŭtuna ekvinokso
▶ tavaszi napéjegylenlőség: printempa ekvinokso
| **napelem** *vill* sunĉelo, fotopilo, lumelektra/fotovoltaa ĉelo
| **napelemes** *vill* sunĉela, fotopila, lumelektra/fotovoltaa
| **napelempark** sunĉela/sunenergia parko
| **napellenző** **1.** *mn* sunŝirma
2. *fn* *ált* sunŝirmilo, *ép* markezo
3. <sapkán> viziero, beko
| **napenergia** sunenergia
▶ napenergiából nyert áram: sunelekto
| **napernyő** sunombrelo
| **naperómű** sunelektrejo, sunenergia centralo
| **napestig** ĝis sunsubiro
▶ reggeltől napestik fáradozik: ŝi penas de sunleviĝo ĝis sunsubiro
| **napév** sunjaro
| **napfáklya** *csill* suntorĉo
| **napfelkelte** sunleviĝo
| **napfény** sunlumo, sunbrilo
▶ napfényben fürdik: baniĝi en sunlumo
▶ napfénynél: ĉe taga lumo
▶ napfényre hoz: venigi al la taglumo
| **napfényelem** *ld.* napelem
| **napfényes** *átv* is sunluma, sunbrila
| **napfényidőtartam-író** *met* heliografo
| **napfizika** sunfiziko
| **napfogyatkozás** *csill* suneklipso
▶ gyűrűs napfogyatkozás: ringa suneklipso
▶ hibrid napfogyatkozás: hibrida suneklipso
▶ részleges napfogyatkozás: parta suneklipso
▶ teljes napfogyatkozás: totala suneklipso
| **napfolt** *csill* sunmakulo
| **napfolttevékenység** *csill* aktveco de sunmakuloj
| **napforduló** *csill* solstico
▶ nyári napforduló: somera solstico, somermezo
▶ téli napforduló: vintra solstico, vintromezo
| **napfürdő** sunbano
| **napfürdőzik** sunbani sin, sunumi sin
| **napfürdőztet** *tr* sunbani
▶ babát napfürdőztet: sunbani bebon
| **napgenerátor** *vill* sungeneratoro
| **naphal** *áll* sunperko
▶ naphalak: molaedoj
▶ közönséges naphal: molao
| **naphosszat** tuta(j)n tago(j)n, tuttage
| **napi** **1.** taga, unutaga, -taga
▶ a bolt napi forgalma: unutaga spezo de la butiko
▶ első napi: unuataga
▶ három napi időtartamra: por la daŭro de tri tagoj
▶ napi ellátmány: taga provizo
▶ napi politika: aktuala politiko
▶ nyílt napi rendezvény: aranĝo de malfermaj pordoj
▶ teljes napi: plentaga, tuttaga, diurna, tagnokta
▶ 14 napi üdülés: 14-taga feriado
2. ĉiutaga
▶ napi gondok: ĉiutagaj zorgoj
| **napibér** tagsalajro
▶ napibért fizetnek neki: laŭtage li estas salajrata
| **napibéres** **1.** *mn* tagdungita
2. tagdungito
| **napidíj** tagmona, kostorepago
| **napidíjas** *fn* tagsalajrulo
| **napidő** *csill* suna tempo
| **Napier** *mat* <John> Nepero
| **Napier-féle** *mat* nepera
▶ Napier-féle logaritmus: nepera logaritmo
| **napihír** aktuala novaĵo, aktualaĵo
| **napijegy** tagbileto
| **napilap** ĵurnalo, taggazeto
▶ helyi napilap: loka ĵurnalo
▶ országos napilap: tutlanda ĵurnalo
| **napimadás** *vall* sunadoro
| **napimádó** **1.** *mn* *vall* sunadora
2. *mn* *átv* sunumema, sunŝata
3. *fn* *vall* sunadoranto, sunadorulo
4. *fn* *átv* sunumemulo, sunŝatanto
| **napiparancs** *kat* tagordono
| **napirend** **1.** tagordo
▶ levesz a napirendről: forpreni de la tagordo
▶ napirendi pont: tagorda punkto, tagordero
▶ napirendre tér az ügy felett: ĉesi pensi pri la afero, pasi al la tagordo preter/super la afero
▶ napirendre tűz: meti en la tagordon
2. tagreĝimo
▶ a sportolás nem fér a napirendembe: sportumado ne enigblas en mian tagreĝimon
| **napisajtó** taggazetaro
| **Napisten** *vall* Sundio
| **napkelet** oriento
| **napkelte** sunleviĝo
| **napkémia** *csill* kém sunĥemio, sunkemio
| **napkerék** sunrado
▶ differenciálmű napkereke: sunrado de diferencialo
| **napkitörés** *csill* protuberanco, sunflamiĝo
| **napkollektor** *tech* sunkolektilo
| **napkorona** *csill* sunkorono
| **napkorong** sundisko
| **napközben** dumtage
| **napközél** *csill* perihelio
| **napközi** **1.** *mn* dumtaga

2. *fn* tagohejmo, *isk* lernohejmo, duoninternulejo, lerneja tagohejmo

► napközibe jár: vizitadi lernohejmon

► öregek napközi otthona: tagohejmo por maljunuloj

| **napköziotthon** *ld.* napközi

| **napközis** 1. *mn* lernohejma

2. *fn* *isk* tagohejmano, lernohejmano

| **napkúra** *orv* helioterapio, sunterapio

| **naplemente** sunsubiro

| **napló** 1. taglibro

► beír a naplóba: noti en la taglibro

► előjegyzési napló: agendo

2. <jegyzőkönyv> protokolo

3. *gazd* (konto)libro

► fogadási napló: vetlibro

► gyarapodási napló: libro de akirajoj

► könyvelési napló: ĵurnalo

► rendelési napló: mendolibro

| **naplóállomány** *inf* protokolo

| **naplopás** neniofarado, mallaboremo

| **naplopó** *fn* nenifarulo, mallaboremulo, senfarulo, pigrulo

| **naplójegyzet** taglibra noto/enskribo

| **naplóvezető** *film* kontinuisto

| **naplóz** *tr* registri, noti en libro, enĵurnaligi

| **napmegfigyelés** *csill* helioskopio

| **napmeleg** sunvarmo

| **napnyugat** okcidento

| **napnyugta** sunsubiro

| **napolaj** sunoleo

► bekeni magát napolajjal: ŝmiri sin per sunoleo

| **napóleon** napoleono <pénzmem>

| **Napóleon** 1. *tört* Napoleono

► Napóleonnak képzele magát: li imagas sin Napoleono

2. Napoleono <utónév>

| **napóleoni** *tört* napoleona

► napóleoni háborúk: napoleonaj militoj

| **Napóleon-utódok** Napoleonidoj

| **Nápoly** Napolo, *tört* Neapolo

| **nápolyi** 1. *mn* napola

► Nápolyi Johanna: *tört* Johanino de Napolo

► nápolyi szelet: kremvaflo

2. *fn* napolano

| **naponkénti** ĉiutaga

| **naponta** ĉiutage, de tago al tago, tagtage

► naponta két cseppet vegyél be: trinku po du gutoj(n) en ĉiu tago

| **napóra** sunhorloĝo, gnomono

| **napos**¹ suna, sunplena, sunriĉa

► napos oldal: átv is sunflanko

► napos ősz: sunriĉa aŭtuno

| **napos**² 1. *mn* -taga

► 28 napos hónap: 28-taga monato

2. *mn* deĵoranta

► napos tiszt: deĵoranta oficiro

3. *fn* deĵoranto

| **naposcsibe** freŝnaskita/unutaga kokido

| **napozik** sunbani/sunumi sin, *ntr* sunbaniĝi/sunumiĝi

| **napozó** 1. sunumanto

2. sunumejo, sunbanejo

3. sunuma vesto, plaĝkostumo

| **napozónadrág** sunuma ŝorto

| **napozókrém** sunkremo

| **napozóterasz** sunuma teraso

| **nappal** 1. *hsz* tage, dum tago, dumtage

► fényes nappal: dum hel(lum)a tago

2. *fn* tago

► nappal: estas tago, tagas

| **nappali** taga, dumtaga

► nappali munka: taga laboro

► nappali tagozat: taga studsekcio

► nappali világosság: taglumo

► nappali világosság van: estas taga lumo, taglumas

2. *fn* salono, sidĉambro, vivoĉambro, tagĉambro, stovejo

| **nappallátó** *biol* tagvida

► a sasok nappallátó állatok: agloj estas tagvidaj bestoj

| **nappalodik** *ntr* tagiĝi

► már nappalodik: jam tagiĝas

| **nappalos** 1. *mn* *isk* taga, tagsekcio

► nappalos hallgató: taga studento

2. *fn* *ip* tagoskipano

| **nappálya** *csill* ekliptiko, sunorbito

| **nappanel** sunpanelo

| **napraforgó** 1. *növ* helianto, sunfloro

► természetett napraforgó: unujara helianto

2. <tűzijáték> suno

| **napraforgómag** helianta/sunflora grajno

| **napraforgóolaj** helianta/sunflora oleo

| **napraforgó-pogácsa** heliantolea/sunflorolea briko

| **napraforgórozsa** helianta pukcinio

| **naprakész** ĝisdata

► ebben nem vagyok naprakész: pri tio mi ne estas ĝisdata

► naprakész állapotba hoz: ĝisdatigi

| **naprendszer** sunsistemo

► naprendszeren kívüli: ekster-sunsistema

| **naprengés** varmaera vibrado

| **naprózsa** *növ* fumano

| **napsugár** sunradio

| **napsugárzás** sunradiado

| **napsugárzásmérő** *fn met* aktinometro

| **napsütés** sunado, sunlumo, sunbrilo

► bággyadt napsütés: velka sunbrilo

► tűző napsütés: pika sunado

| **napsütötte** 1. sunbrila

2. sunbruna, sunbronz

| **napszak** tagoparto, tagotempo, tagero

► ebben a napszakban: en ĉi tiu tagoparto

| **napszállta** *ld.* naplemente

| **napszám** 1. taglaboro, tagdunĝo

► napszámba jár: taglabori, labori tagdunĝe

2. *ld.* napszábér

| **napszábér** tagsalajro

| **napszámos** *fn* taglaboristo, tagdunĝito, <Dél-Amerikában> peono

| **napszél** sunvento

| **napszemüveg** sunokulvitroj

| **napszíttá** 1. sunpaligita, suntanita

► napszíttá ruha: sunpaligita vesto

2. sunsulkita, sunsekigita

► napszíttá arc: sunsekigita vizaĝo

| **napszúrás** *orv* insolacio, suna ikto, sunfrapo

| **naptalan** sensuna

| **naptár** **1.** kalendaro

- ▶ asztali naptár: tabla kalendaro
- ▶ előjegyzési naptár: agendo
- ▶ tépőlapos naptár: širfolia kalendaro

2. <időszámítás> kalendaro

- ▶ a régi időszámítás szerinti naptár: kalendaro laŭ la malnova stilo
- ▶ a régi naptár január 1-e megfelel az új 14-ének: la 1a de januaro de la malnova kalendaro respondas al la 14a de la nova
- ▶ Gergely-naptár v. gregorián naptár: gregoria kalendaro
- ▶ Gergely-naptár szerinti év: gregoria jaro
- ▶ Julianus-naptár: julia kalendaro
- ▶ Julianus-naptár szerinti év: julia jaro

| **naptárreform** kalendaro reformo

| **naptárvonal** *geo* datlinio

| **naptávcső** *csill* helioskopo

| **naptávíró** *ld.* fénytávíró

| **naptávol** *csill* afelio

| **naptej** sunlakto

| **naptelep** *vill* sunbaterio

| **napterápia** *orv* sunterapio

| **naptevékenység** suna aktiveco

| **naptropizmus** *növ* suntropismo

| **napudvar** *csill* suna haloo

| **napvédő** kontraŭsuna, sunširma

| **napvilág** **1.** taglumo

2. *átv* lumo, taglumo

- ▶ 1949-ben látta meg a napvilágot: li ekvidis la taglumon en 1949
- ▶ napvilágra hoz: venigi en la mondon
- ▶ napvilágra kerül: aperi al taglumo, veni en taglumon

| **napvirág** *növ* heliantemo, sunrozo

▶ molyhos/pénzlevelű napvirág: flava heliantemo

| **Narájano** *vall* Narajano

| **naraka** *vall* narako

| **narancs** **1.** <gyümölcs> oranĝo

▶ keserű/sevillai narancs: bigarado, amara oranĝo

▶ óriás narancs: pampelmuso, maksimuma citruso

2. *ld.* narancsfa

3. *ld.* narancslé

| **narancsbőr** *orv* celulito

| **narancsdzsem** oranĝa konfitajo

| **narancseperfa** *növ* makluro

| **narancsfa** *növ* oranĝujo, oranĝarbo, ĉinia citruso

▶ édes narancsfa: ĉinia citruso, oranĝujo

| **narancshéj** oranĝa ŝelo

| **narancsital** oranĝa trinkaĵo

▶ szénsavas narancsital: oranĝa sodakvo

| **narancslé** oranĝa suko

▶ rostos narancslé: oranĝa mosto

| **narancslekvár** oranĝa marmelado

| **narancsliget** oranĝejo, oranĝa ĝardeno

| **narancslikőr** kuracao

| **narancsliliom** *ld.* klívia

| **narancsolaj** oranĝa oleo

| **narancssaláta** oranĝa salato

| **narancssárga** oranĝflava, oranĝkolora

| **narancsszínű** *ld.* narancssárga

| **narancsszirup** *ld.* narancsszörp

| **narancsszörp** oranĝa siropo

| **narancsültetvény** oranĝa plantejo

| **narancsvirágvíz** oranĝflora akvo

| **narancsvörös** oranĝruĝa

| **Narcissus** *ld.* Narkisszosz

| **nárcisz** *növ* narciso

▶ aranysárga nárcisz: tutflava narciso

▶ csupros/sárga nárcisz: dafo-dilo, trumpetonarciso

▶ fehér nárcisz: blanka/odora/poeta narciso

▶ jonquilla nárcisz: jonkvilo

▶ kétvirágú nárcisz: parflora narciso

▶ tazetta nárcisz: tazeto

| **Nárcisz** Narciso <utónév>

| **nárcizmus** *pszi* narcisismo

| **nárdus** **1.** *növ* nardostakio

2. <illatanyag> nardo

▶ a nárdú gyökértörzséből nyerték a nárdus illatanyagot: el la rizomo de nardostakio oni gajnis la odorigaĵon nardo

| **nárdusfű** *növ* citronelo

| **nargilé** *ld.* vízipipa

| **Narkisszosz** *mit* Narciso

| **narkolepszia** *orv* narkolepsio

| **narkó** drog(aĉ)o, figdrogo

| **narkóelemzés** *pszi* narkotanalizo

| **narkománia** *pszi* narkotismo, narkotomanio

| **narkós** drogulo

| **narkotikum** *orv* narkotaĵo, narkota substanco

▶ a kloroform narkotikum: kloroformo estas narkotaĵo

| **narkotikus** narkota

▶ narkotikus álomba merülés: *orv* narkotiĝo

▶ narkotikus hatása van: havi narkotan efikon

| **narkotin** *kém gysz* narkotino, noskapino

| **narkotizmus** *ld.* narkománia

| **narkotizál** *tr* *átv* is narkoti

| **narkózik** drogi sin, narkoti sin, konsumi drogon

| **narkózis** **1.** *orv* narkozo, ĝenerala anestezo

2. *orv* <állapot> narkot(ec)o

▶ narkózis okozta tünetek: narkotismo

| **narodnyik** *pol tört* narodniko

| **narrátor** rakontisto

| **narthex** *kr ép* nartekso <előcsarnok a katekumenek számára>

| **narvál** *áll* narvalo

▶ narválok: narvaldoj

| **násfa** koljuvelo

| **náspángol** *tr* bati/senpolvigi al iu la postaĵon

| **naspolya** **1.** *növ* mespilo

▶ japánnaspolya: japania eriobotrio

▶ gyapjasnaspolya: eriobotrio

▶ naspolyabokor: germania mespilo

2. <termése> mespilbero

| **Nassau** *geo* Nasaŭo

| **nassol** *tr* frandi

▶ tévzés közben csokoládédarabokat nassol: frandi pecojn da ĉokolado dum televidado

| **Nassula** *áll* nasulo

| **nász** **1.** geedziĝo, nupto, edziĝfesto

2. amkuniĝo

3. *áll* kopulado

4. *ld.* nászúr

| **naszád** *kat* pinaso, militŝalupo, militbarĝo

| **nászagy** nuptolito

| **nászajándék** nuptodonaco

- | **nászasszony** bopatrino de filo/filino, filobopatrino, filinbopatrino, kunpatrino
- ▶nászasszony, nézzük meg a menyasszonyt: sinjorino kunpatrino, ni rigardu la fianĉinon
- | **nászdal** nuptokanto, *ir* epitalamo
- | **nászéjszaka** nuptonokto
- | **nászének** **1.** nuptokanto, *ir* epitalamo
- 2. áll** nuptokantado, nuptokvakado
- | **nászinduló** nuptomarŝo
- | **náskíséret** nupta akompanantaro
- | **náskoszorú** nupta florkrono
- | **nászmenet** nupta procesio
- | **názmise** geedziga meso, nuptomeso
- | **násznagy** nuptestro
- | **násznép** nupta gastaro, nupta festantaro
- | **nászrepülés** *áll* nupta flugo
- | **nászruha** **1.** nupta kostumo. nuptovestó
- 2. áll** nupta eksteraĵo
- | **násztánc** *áll* nuptodanco
- | **nászúr** bopatro de filo/filino, filobopatro, filinbopatro, kunpatro
- ▶üdvözlöm, nászuram: mi salutas vin, sinjoro kunpatro
- | **nászút** nuptovojaĝo
- | **nászutas** nuptovojaĝanto
- | **nászutazás** *ld.* nászút
- | **Natal** *geo pol* Natalo <ZA>
- | **Natalia** Natalio <utónév>
- | **natalitás** naskokvanto
- | **Nátán** **1.** *bibl* Natan(o)
- 2.** Natano <utónév>
- | **nátha** akuta rinito, korizo, nazkataro
- ▶spanyol nátha: hispana gripo
- | **náthaláz** *ld.* influenza
- | **náthás** **1.** *ige* havi nazkataron
- 2. mn** nazkatara, koriza
- | **nátrium** *kém* natrio <Na>
- ▶a nátrium és a klór nátrium-kloriddá vegyül: natrio kaj kloro kombinigas al natria klorido
- | **nátrium-azid** *kém* natria azido
- | **nátrium-biszulfít** *kém* natria bisulfito
- | **nátrium-biszulfát** *kém* natria bisulfato
- | **nátrium-fenolát** *kém* natria fenolato
- | **nátriumgőzlámpa** natri(vapor)a lampo
- | **nátrium-hidrid** *kém* natria hidrido
- | **nátrium-hidroxid** *kém* natria hidroxido
- | **nátrium-karbonát** *kém* natria karbonato
- | **nátrium-klorid** *kém* natria klorido
- | **nátrium-metanolát** *kém* natria metanolato
- | **nátrium-peroxid** natria peroksido
- | **nátriumsó** *kém* natria salo
- | **nátrium-szulfát** *kém* natria sulfato
- | **nátriumtimsó** *kém* natria aluno
- | **nátrium-tioszulfát** *kém* natria tiosulfato
- | **nátron** *kém* natrio
- | **nátronlúg** natria lesivo
- | **nátronmész** *kém* natria kalko
- | **nátronszappan** soda sapo
- | **nátronüveg** sodokalka vitro
- | **natúr** **1.** (természetes) natura
- ▶natúr szín: natura koloro
- 2.** (adalék nélküli) sen(aldon)a, pura, nura
- ▶mindig natúr kávét iszom: mi trinkas ĉiam puran kafon
- | **natúralia** naturaĵoj
- ▶natúraliában fizet: pagi per naturaĵoj
- | **natúralis** **1.** natura
- 2. gazd** vivtena
- ▶natúralis gazdálkodás: vivtena mastrumado
- | **naturalista** **1.** *mn fil műv eo* naturalista, naturalisma
- ▶naturalista regény: naturalisma romano
- 2. fn fil műv** naturalisto
- | **naturalizál** **1.** *tr* naturalizi
- ▶idegen állampolgárt naturalizál: naturalizi fremdan civitanon
- 2. tr** (örökbe fogad) adopti
- | **naturalizmus** *fil műv eo* naturalismo
- | **naturista** naturisto vö. nudista
- | **naturizmus** naturismo <természetet tisztelő szemléletmód> vö. nudizmus
- | **natúrkürt** natura/senvalva korno
- | **natúrpark** *öko* naturparko
- | **natúrrezervátum** *öko* naturrezervejo
- | **natúrszelet** fritita eskalopo
- | **natúrszín** natura koloro
- | **natúrtrombita** natura/senvalva trumpeto
- | **nauplius** *ld.* fejlárva
- | **naupliusz** *ld.* fejlárva
- | **Nauru** *geo pol* Nauro <NR>
- | **aurui** **1.** *fn* naurano
- 2. mn** naura <na>
- | **Nausicaa** *ld.* Nauszikaa
- | **Nauszikaa** *mit* Naüsikaa
- | **nautika** *ld.* tengerészet, hajózástudomány
- | **nautilusz** *áll* nautilus <csigaházaz polip>
- | **navahó** **1.** *fn* navaho
- 2. mn nyt** navaha (nav)
- | **Navarra** **1.** *tört* Navaro
- 2. geo pol** Navaro (ES)
- | **navatl** *ld.* nahua
- | **navigáció** **1.** *hajó rep* navigado
- ▶inerciális/tehetetlenségi navigáció: inertecca navigado
- 2. hajó rep** <pozíció meghatározása> navigacio, navigado
- | **navigál** **1.** *ntr hajó rep* navigi
- 2. ntr hajó rep** <pozíciót meghatároz> navig(aci)i
- 3. tr jm** gvidi per mapo/birilo
- | **navigálás** *ld.* navigáció
- | **navigátor** navig(aci)isto
- | **Naxosz** *geo* Nakso
- | **nazális** *nyt* nazalo, nazosono
- ▶nazális explozíva: naza plozivo, nazalplozivo
- | **nazalítás** *nyt* nazaleco
- | **nazalizál** *tr nyt* nazaligi
- | **nazarénus** **1.** *kr tört* <zsidó-keresztény szekta tagja> nazoreo
- 2. kr** <keresztény szekta tagja> nazaretano
- | **Názáret** *bibl geo* Nazareto
- | **názáreti** **1.** *bibl geo* nazareta
- ▶a Názáreti: la Nazoreo, la Nazaretano <Jézus Krisztus>
- ▶Názáreti Jézus: Jesuo el Nazareto
- 2. átv kr** nazaretano <azaz keresztény>
- | **nazir** *bibl* nazirano <zsidó aszkéta>
- | **ndebele** **1.** *fn* ndebelo, matabelo
- 2. mn nyt** ndebela, matabela <nde>
- ▶északi ndebele: norda ndebela <nd>

▶ déli ndebele: suda ndebela <nr>
| **N'Djamena** *geo* Niĝameno
| **ndonga** **1.** *fn* ndongo
2. *mn nyt* ndonga <ng>
| **ne**¹ <tagadószó, mondatként is> ne
▶ ne öl: ne mortigu
▶ adjak pénzt? ne: ĉu mi donu monon? ne
| **ne**² jen!, prenu!
▶ ne, zabálj!: jen (ĝi), voru!
| **-né** sinjorino, edzino de iu
▶ Szabóné: sinjorino Szabó, edzino de Szabó
▶ Tóthné, a tanítóné: sinjorino Tóth, edzino de la instruisto
| **Neander-völgy** *geo* Neandertalo
| **neandervölgyi** *geo* neandertala
▶ neandervölgyi ember: neandertala homo
| **Neapolis** *tört geo* Neapolo
| **nebáncsvirág** **1.** *növ* impatiĉo
▶ nebáncsvirágfélék: balzaminacoj
▶ bíbor nebáncsvirág: ruĝa balzamino
2. *átv* netuŝumino
| **Nebraska** *geo pol* Nebrasko <US>
| **Nebukadnecár** *tört bibl* Nebukadnecaro
| **nebula** *ld.* csillagköd
| **nebuló** (lerneja) bubeto/knabeto
| **Nebuzaradán** *bibl* Nebuzaradan(o)
| **necc** **1.** reto, <szatyor> retosako, <hajra> harreto
2. *sp* tenisreto
3. *tex* retlaboraĵo, retbrodaĵo
4. *tex* reta ŝtofo
| **neccel** **1.** kudri/brodi retajon, *tr* retajumi
▶ terítőt neccel: retajumi kovrilon
2. *sp* tuŝi la reton
3. *ntr sp* ludi ĉerete
| **necces** *sp* rettuŝa
▶ necces labda: rettuŝa pilko
| **Neckar** *geo* Nekaró <folyó>
| **necrosis** *ld. orv* szövetelhalás, *növ* üszkösödés
| **n-edik** *mat* n-a
▶ n-edik gyök: n-a radiko
▶ n-edik hatvány: n-a potenco
▶ n-edik tag: n-a termo
| **nedü** nektaro
▶ Tokaj nedüje: nektaro de Tokaj
| **nedűgomba** *növ* higrocibo
| **nedv** *biol* suko
▶ ízületi nedv: sinovio
▶ növényi nedv: sevo, plantosuko
▶ savós nedv: seraĵo
| **nedvdús** sukoplĉena, sukŝvela, sukriĉa, sukoza, sukulenta
| **nedves** malseka, humida
▶ esőtől nedves: pluvmalseka
▶ nedves bélyegző: humida stampilo
▶ nedves élesítés: malseka akrigado
▶ nedves falak: humidaj muroj
▶ nedves lett a zoknid: viaj ŝtrumpetoj malsekiĝis
▶ nedves nyarunk van: ni havas malsekan someron
| **nedvesdokk** malseka doko
| **nedvesedik** *ntr* malsekiĝi, humidigi
▶ a falak nedvesednek a sok eső miatt: la muroj malsekiĝas pro la multa pluvo

| **nedvesít** *tr* malsekigi, humidigi
| **nedvesség** **1.** malsekeco, humideco
▶ a falakon csorog a nedvesség: la muroj ŝvitas de malsekeco
▶ relatív nedvesség: *met* relativa humideco
2. <vmi nedves> malsek(aĵ)o, humid(aĵ)o
▶ letörli a nedvességet: deviŝi la malsekaĵon
| **nedvességíró** *fn* higrografo
| **nedvességjelző** *fn* higroskopo
| **nedvességkedvelő** *növ* humidema
| **nedvességmegkötő** *kém* akvaltira
| **nedvességmérő** *met* higrometro
| **nedvességtartalom** **1.** enhavo de humido, humideco
2. *ld.* páratartalom
| **nedvességtartó** *kém* hidrofila, akvoafina
| **nedvességtaszító** *kém* hidrofoba, akvoneafina
| **nedvez** *ntr* traŝvitiĝi, *orv* transudi
| **nedvkeringés** cirkulado de suko
| **nedvszívó** sorba, sorbema
▶ nedvszívó képesség: sorbeco, sorbivo
▶ nedvszívó szer: *kém* sekigaĵo, sekigenzo
▶ nem nedvszívó: nesorbema
| **nefelejcs** *növ* miozoto, neforgesumino
▶ erdei nefelejcs: arbara miozoto
▶ mocsári nefelejcs: marĉa miozoto
| **nefelejcskék** miozotkolora, miozotblua
| **nefelin** *ásv* nefelino
| **Nefertiti** *tört* Nefertito
| **nefométer** *ld.* felhőzetmérő
| **nefoszkóp** *ld.* felhősebesség-mérő
| **nefrit** *ásv* nefrito
| **nefro-** <vesével kapcsolatos> nefro-, ren(o)-
| **nefrológia** *ld.* vesetan
| **nefron** *anat* nefrono
| **nefrózis** *orv* nefrozo
| **negáció** **1.** *mat fil nyt* <tagadás> negacio
| **2.** <elutasítás> rifuzo
| **negál** **1.** *tr* negi, nei
2. *tr* <elutasít> nei, rifuzi
| **negatív** **1.** *mn* <nem várt, ellentétes> negativa
▶ negatív bizonyíték: negativa pruvo
▶ negatív irány: negativa sencumo
▶ teszt negatív eredménye: negativa rezulto de testo
2. *mn* <hátrányos, káros> negativa
▶ negatív dolog: negativaĵo
▶ negatív jelenségek: negativaj fenomenoj
▶ negatív kritika: negativa kritiko
3. *mn* <tagadó, nemleges> nea, nega, rifuza
▶ negatív válasz: negativa respondo
4. *mn tech tud* negativa, (mínusz) minus-, minusa
▶ negatív elektród: negativa elektrodo
▶ negatív elektromosságú: elektronegativa
▶ negatív ellenállás: negativa rezistanco
▶ negatív függvény: negativa funkcio
▶ negatív ion: negativa jono
▶ negatív kapocs: *vill* minusklemo
▶ negatív sark: *geo* negativa poluso
▶ negatív sarok: *fiz* minuspoluso
▶ negatív szám: negativa nombro, *átv* minuso
5. *mn fot* negativa
▶ negatív kép: negativa bildo

- 6.** *fn* *tech* negativa formo
- 7.** *fn* *for* negativo, negativa kopio, kliŝo <*pl.* üvegen>
- ▶erről a negatívról készítsen másolatot: faru kopion de ĉi tiu negativo
- | **negativista** *fn* <mindent elutasító> negativisto
- | **negatívum** negativajo, manko
- | **negéd** **1.** dolĉafekto, sinplaĉigo
- 2.** kaprico
- | **negédes** dolĉafekta, mielafekta, sinplaĉiga
- | **negély** *ld.* negéd
- | **néger** **1.** *mn* negra, nigrla
- 2.** *fn* negro, nigrulo
- 3.** *fn* <más helyett ír> kaŝverkisto, subverkisto
- | **négerrabszolga-kereskedő** *tört* negristo, negrokomercisto
- | **négerbarna** nigrebruna, malhelbruna
- | **négercsók** kuko negrokapo
- | **Negev-sivatag** *geo* Negebo
- | **negligál** *tr* <elhanyagol> neglekti, <semmibe vesz> ignori
- | **neglizsé** **1.** negliĝo
- 2.** *átv* adameca/mankhava kostumo
- | **negrid** negroida
- | **negritó** negrito
- | **negroid** *ld.* negrid
- | **négus** *tört* neguso
- | **négy** kvar
- ▶a 4/B-be jár: li vizitas (la klason) kvar B
 - ▶négy fal között: inter kvar muroj
 - ▶négykor légy a színháznál: je la kvara estu ĉe la teatro
 - ▶Táncsics utca **4.** szám alatt: sub n-ro kvar de strato Táncsics
 - ▶négy részre szed szét: diskvarigi
- | **négyalkotós** *kém* kvaternara
- | **negyed¹** **1.** *mn* kvarona
- ▶negyed liter: kvarona litro, kvaronlitro
 - ▶negyed szelet: kvarona tranĉaĵo
 - ▶negyed szünet: *zene* kvaronsilento
- 2.** *fn* kvarono
- ▶alma negyede: kvarono de pomo
 - ▶az esetek két negyedében: en du kvaronoj de la okazoj
 - ▶negyed kilenckor: je la kvarono antaŭ la naŭa, je la oka kaj kvarono
 - ▶negyed liter: kvarono da litroj
- 3.** <városrész> kvartalo
- ▶családiházas negyed: privatdoma kvartalo
 - ▶diplomáciai negyed: diplomata kvartalo
 - ▶ipari negyed: industria kvartalo
 - ▶kereskedelmi negyed: komerca kvartalo
 - ▶Latin negyed: Latina Kvartalo <diáknegyed Párizsban>
 - ▶üzleti negyed: negoca kvartalo
 - ▶vigalmi negyed: amuzkvartalo, plezurkvartalo
 - ▶zsidó negyed: judejo, juda kvartalo, *tört* geto
- 4.** *csill* kvarono
- ▶a Hold első negyede: unua kvartalo de Luno
- 5.** *zene* kvarono, (hangjegy) kvaronnoto
- ▶pontozott negyed: punktita kvarono
- 6.** *sp* kvarontempo
- | **negyed²** **1.** <negyedik> kvara
- ▶negyedízben: kvarafoje
 - ▶negyedmagával érkezett: li venis kun tri aliaj v. kvarope
 - ▶negyedmagammal dolgoztam: ni laboris kvar kun mi
- 2.** *zene* kvarto
- | **negyedannyi** kvarono
- ▶negyedannyit sem ért: eĉ kvaronon ĝi ne valoras
- | **negyeddöntő** *sp* kvaronfinalo
- | **negyedel** *tr* kvaronigi
- | **negyedév** **1.** kvaronjaro, *isk* kvaronjaro, trimestro
- ▶a második negyedévben vizsgáznak: ili ekzameniĝos en la dua kvaronjaro
- 2.** <negyedik év> kvara jaro
- ▶negyedéve annak, hogy megismertelek: (estas) la kvara jaro, de kiam mi konas vin
 - ▶negyedéven sok a hallgató: en la kvara studjaro estas multaj studentoj
- | **negyedéves** kvarajara, de la kvara studjaro
- ▶negyedéves hallgatók: studentoj de la kvara jaro, kvarajaraj studentoj
- | **negyedes** *kat hajó* kvartirmastro <alsó rendfokozat a francia haditengerészetnél>
- | **negyedévi** **1.** kvaronjara
- 2.** *isk* kvaronjara, trimestra
- | **negyedfedélzet** *hajó* orlopo
- | **negyedfél** tri kaj duono, tri kaj duona
- ▶negyedfél kilogramm: tri kaj duono da kilogramoj, tri kaj duona kilogramoj
- | **negyedhang** *zene* kvaron(ton)o, kvaronduto, (jele) kvaronnoto
- ▶negyedhangot emelő jel: kvaronduta iso
 - ▶negyedhangot leszállító jel: kvaronduta beo
- | **negyedhangjegy** *zene* kvaronnoto
- | **negyedhullámú** *fiz* kvarononda
- | **negyedidőszak** *geo tört* kvaternaro
- | **negyedik** **1.** kvara
- ▶a negyedik alkalommal: en la kvara fojo, la kvaran fojon, kvarafoje
 - ▶negyedik a sorban: kvara en la vico
 - ▶negyedik emelet: kvara etaĝo
 - ▶IV. Ferdinánd: Ferdinando la kvara
 - ▶negyedikként érkeztem: mi alvenis kvara v. kiel kvara
 - ▶szepember negyedikén: la kvaran de septembro
- 2.** *isk* <osztály> kvara klaso
- ▶a negyedikbe jár: li vizitas la kvaran klason
 - ▶negyedik elemista: kvaraklasa bazlernejano
- | **negyedikes** **1.** *mn* kvaraklasa
- 2.** *fn* kvaraklasano
- | **negyedíziglen** ĝis la kvara generacio inkluzive
- | **negyedkor** *ld.* negyedidőszak
- | **negyedkotta** *ld.* negyedhang
- | **negyednapos** *orv* kvartana <láz>
- ▶negyednapos láz: kvartana febro
- | **negyedóra** kvaronhoro
- ▶negyedóra járás: kvaronhoro da piediro
- | **negyedpálcáttag** *ép* kvaronmodluro
- | **negyedrés** kvarono, kvarona parto
- ▶dinnye negyedrésze: kvarono de melono
 - ▶negyedrészen idegen lakosság: kvarone fremda loĝantaro
- | **negyedrét** kvaronfolia, kvarfaldita, kvarta
- ▶negyedrét formátum: kvaronfolia formato, kvarto
 - ▶negyedrét ív: kvaronfolio, kvarto
 - ▶negyedrét könyv: kvaronfolia libro, kvarto
 - ▶negyedrét papír: kvarfaldita papero
- | **negyedszázad** kvaronjarcento
- | **negyedvérű** *fn* kvarterono <fehér és mulatt utóda>

- | **négysel** *tr* kvaronigi
| **négjértékú** *ld.* négyalkotós
| **négyes 1.** <ezzel jelölt, minősített> kvar, kvaro
▶ két négyest kaptam fizikából: mi ricevis du kvarojn en fiziko
▶ négyes dolgozat: kontrollaboraĵo kun noto kvar v. kun kvaro
▶ négyes szám: cifero/numero kvar, kvaro
▶ négyes villamos: tramo (numero) kvar
▶ treff négyes: *jték* trefa kvaro
2. <négy tagból álló> kvaropa, kvar-
▶ négyes csoport: kvaropo
▶ négyesben töltötték a nyarat: kvarope ili pasigis la someron
▶ négyes fogat: kvaropa jungitaro, ĉevalkvaro
▶ négyes fonat: kvarobla plektaĵo
▶ négyes jambus: kvarjambo
▶ négyes ütem: kvarkvarona takto
3. <idő> de/je la kvara (horo)
▶ négyes gyors: rapidtrajno de la kvara
4. *sp hajó* remanta kvaropo, kvarremila boato
5. (tánc) kvadrilo
6. *zene* kvaropo, kvarteto
| **négjeshangzat** septakordo
▶ domináns négyeshangzat: dominanta septakordo
| **négjéves 1.** *mn* kvarjara, kvar jarojn aĝa, *fn* kvarjarulo
2. *mn* kvarjara
▶ négyéves cipő: kvarjaraj ŝuoj
▶ négyéves házasok: kvarjaraj geedzoj
| **négjezer** kvar mil
| **négjezet** *ép* navokruĉigo
| **négjefelé 1.** en kvar direktoj(n), en kvar flankoj(n)
▶ az út ott négyfelé szakad: la vojo tie disiras en kvar direktoj
▶ négyfelé küldte katonáit: li sendis siajn soldatojn en kvar direktojn
2. en kvar partojn
| **négjhatalmi** kvarpotenca
▶ négyhatalmi megállapodás: kvarpotenca interkonsento
| **négjhengeres** kvarcilindra
▶ négyhengeres motor: kvarcilindra motoro, *biz* kvarcilindrulo
| **négjkerékfék** kvarradbremso
| **négjkerékú** kvarrada
| **négjkeresztes** *orv* kvarkruca
▶ négykeresztes fertőzés: kvarkruca infekto
▶ négykeresztes mérég: kvarkruca veneno
| **négjkezes** *zene* kvarmana
▶ négykezes darab: muzikaĵo/peco por kvar manoj
▶ négykezes zongorázás: kvarmana pianado
| **négjkézlab** manpiede, kvarpiede
▶ négykézláb áll: stari manpiede
▶ négykézláb jár: iri kvarpiede
| **négjlábú** kvarpieda
▶ négylábú asztal: kvarpieda tablo
| **négjlap** kvaredro, tetraedro
▶ szabályos négylap: regula kvaredro/tetraedro
| **négjlevelű** kvarfolia
▶ négylevelű lóhere: kvarfolia trifolio
| **négjlovas** kvarĉevala
▶ négylovas harci szekér: kvarĉevala militĉaro, kvadrigo
▶ négylovas hintó: kvarĉevala kaleŝo
| **négjméteres 1.** *mn* kvarmetra
2. *fn sp* kvarmetra punŝoto
| **négjoldalú** kvarflanka, kvarlatera
▶ négyoldalú gúla: kvarflanka piramido
▶ négyoldalú síkidom: kvarlatera figuro
▶ négyoldalú tárgyalások: kvarflankaj intertraktadoj
| **négjoszlopos** *ép* kvarkolona, tetrastila
▶ négyoszlopos átrium: kvarkolona atrio
▶ négyoszlopos templom: tetrastila templo
| **négjosztályos** kvarklasa
▶ négyosztályos iskola: kvarklasa lernejo
| **négjötöd** kvar kvinonoj, (osztályzat) kvaro-kvino
| **négjosztátú 1.** kvarparta, kvardividita
2. *anat* kvarĝemina
| **négjpárevézós 1.** kvarpar-remila
2. (csónak) kvarpar-remila boato
| **négjpólus** *vill* kvarpoluso
| **négjputtonyos** kun kvarkuva asuo
▶ négyputtonyos aszúbor: vino kun kvarkuva asuo
| **négjsávós** *közl* kvarkoridora
▶ négsávós út: kvarkoridora ŝoseo
| **négjsoros** kvarvica, kvarlinia
▶ négsoros üzenet: kvarlinia mesaĝo
▶ négsoros vers: kvarverso
▶ négsoros versszak: kvarversa strofo
| **négjszáz** kvarcent
| **négjszemközt** inter kvar okuloj
▶ négszemközi beszélgetés: interparolo inter kvar okuloj
| **négjszer** <négy ízben> kvarfoje, <szorzás> kvaroble
| **négjszeres 1.** *mn* <négy ízben történő> kvarfoja, <szorzás> kvarobla
2. *fn* kvarobla
| **négjszeri** kvarfoja
| **négjszínsejtés** *ld.* négszintétel
| **négjszintétel** *mat* konjekto pri la kvar koloroj
| **négjszólamú** *zene* kvarvoĉa
▶ négszólamú ének: kvarvoĉa kanto
| **négjszög 1.** *mat* kvarlatero, kvarangulo
▶ derékszögű négszög: orta kvarangulo
▶ szabályos négszög: regula kvarlatero, kvadrato
2. *kat* <alakzat> kvadrato
▶ zászlóaljzat négszögbe állít: kvadratigi batalionon
3. *knyv* <úrpótló> kvadrato
| **négjszögék** *tech* kvadrata keĵlo
| **négjszögösít** *tr* kvadratigi
| **négjszögösítés** *mat* kvadraturato, kvadratigo
▶ a kör négszögösítése: átv is kvadraturato/kvadratigo de la cirklo
négszögletes *ld.* négszögletű
| **négjszögletű** kvarangula, kvarlatera, kvadrata
▶ négszögletű helyiség: kvadrata lokalo
| **négjszögvas** kvadratfero
| **négjüléses** kvarsid(il)a
▶ négyüléses limuzin: kvarsida limuzino
| **négjütemű** *ir zene* kvartakta
2. *tech* kvartakta
▶ négyütemű motor: kvartakta motoro
| **négjtag** *mat* kvartermo
| **negjven** kvardek
▶ elmúlt negyven: li plenumis sian kvardekan jaron
▶ földszint negyven: teretaĝo (numero) kvardek
▶ negyvenben épült: ĝi konstruiĝis en (mil naŭcent) kvardek
▶ negyvenen voltak: ili estis kvardek(ope)
▶ negyven forint: kvardek forintoj

| **negyvenes 1.** <ezzel jelölt, minősített> kvardek, kvardeka

▶ negyvenes ing: ĉemizo (de numero) kvardek

▶ negyvenes évek: kvardekaj jaroj

2. <negyven egységből álló> kvardekopa, kvardek-, po kvardek

▶ negyvenes csoport: kvardekopo, kvardekopa grupo

▶ negyvenes tételekben: en opoj po kvardek, en kvardekopaj unuoj

3. <idő> kvardek, kvardekjara

▶ negyvenes nő: kvardek-kelkjara virino

▶ óra negyvenes busz: buso je la unua kaj kvardek

4. <számjegy> numero kvardek, kvardeko

| **negyvenéves** kvardekjara

▶ fiatalos negyvenéves: juneca kvardekjarulo

| **negyvennyolc** kvardek ok

▶ negyvennyolcban volt a forradalom: en kvardek ok okazis la revolucio

▶ nem enged a negyvennyolcból: lin tuŝas nek admono, nek ordono^Z, ne lasi fleksi la nukon

| **négyvonalas** kvarlinia

▶ négyvonalas oktáv: zene kvarlinia/oka okto

| **négyzet 1.** *mat* <alakzat> kvadrato, regula kvarlatero/kvarangulo

▶ legkisebb négyzet módszere: metodo de minimuma kvadrato

▶ négyzet alakú: kvadrata

▶ négyzet középpontja: centro de kvadrato

2. *mat* <szám> kvadrato, dua potenco

▶ 3-nak a négyzete 9: la kvadrato de 3 estas 9

▶ négyzetre emel: kvadratigi

▶ 10 a négyzeten egyenlő 100-zal: 10 alt 2 egalas 100

3. *ált* kvadrato, <sakkban> fako, ĉelo

▶ latin négyzet: latina kvadrato

▶ térkitöltő négyzet: *knyv* kadrato, kvadrato

| **négyzetes 1.** *ált* kvadrata

▶ kimetszettem egy négyzetes darabot a szövetből: mi eltranĉis kvadratan pecon el la ŝtofo

2. *mat* kvadrata, kvadratigita

▶ inverz négyzetes törvény: leĝo de inversa kvadrato

| **négyzetgyök** *mat* (kvadrata) radiko

| **négyzetgyökvonás** *mat* radikigo

| **négyzethálós** kvadratita

| **négyzetlap** kvadrato, kvadrata plato

| **négyzetrácsos** kvadratita

| **négyzetreszelő** *ld.* négyzetes reszelő

| **néha 1.** kelk(a)foje, iafoje, foje, neofte, malofte, (bizonyos esetekben) iufoje

▶ néha-néha: iam-tiam, jen kaj jen

▶ a kevesebb néha több: kelkfoje malpli estas pli

▶ kétszer kettő néha öt: du plus du as foje kvin

2. (kelk)foje...alifoje, foje...foje

▶ néha piros, néha zöld: foje ruĝa, foje verda

| **nehai** forpasinta, mortinta, iama

| **Nehemiás** *bibl* Neĥemja, Neĥemjo

| **nehanapján** iam kaj tiam, de tempo al tempo

| **nehány** kelkaj, kelkiom

▶ csak néhány fityingem maradt: al mi restis nur kelkiom da moneretoj

▶ jó néhány: pli ol kelkaj, sufiĉe multaj

▶ néhányan álldogáltak az utcasarkon: kelkope oni staradis stratangule

▶ néhányan közülük: kelkaj el ili

▶ néhányan úgy vélik: kelkaj/kelkiuj opinias

▶ néhány darab: kelkaj pecoj

▶ néhány egyedből álló: kelkopa

▶ néhány egyedből álló csoport: kelkopo

▶ néhány fajtájú szövet: kelkaj specoj de ŝtofo

▶ néhány helyen: en kelkaj lokoj, kelk-ie

▶ néhány szóban összefoglalom: kelkvorte mi resumos

| **nehányféle** kelkspecaj

| **nehányszor** (idő) kelk(a)foje, (szám) kelkoble

▶ nehányszor láttam: kelkfoje mi vidis lin

▶ nehányszor tíz: kelkoble dek, kelkdek

▶ nehányszor több: kelkoble pli multe

| **nehányszoros** kelkobla

| **nehéz 1.** <súly> peza

▶ levegőnél nehezebb: aerodina <pl. jármű>

▶ nehéz, mint az ólom: peza kiel plumbo

▶ nehéz teher: peza ŝarĝo

2. *kat* <kategória> peza

▶ nehéz géppuska: peza mitralo

3. *átv* peza

▶ nehéz étel: peza manĝaĵo

▶ nehéz sors: peza sorto

▶ nehéz szag: peza odoro

4. <szellemileg> malfacila

▶ nehéz feladat elé állít: starigi antaŭ malfacilan taskon, defii

▶ nehéz felfogású ember: homo kun malfacila komprenkapablo, *biz* malinteligenta/limakmensa homo

▶ nehéz kérdés: malfacila demando, problemo

▶ nehéz választás: malfacila elekto, dilemo

5. <küzdelmes> malfacila, peniga

▶ nehéz helyzetbe kerül: veni en malfacilan situacion

▶ nehéz munka: peniga laboro

▶ nehéz szülés: malfacila akuŝo

6. *fn* pez(a)jo, io peza

▶ nehezett cipel: penporti ion pezan

7. *fn* malfacil(a)jo, io malfacila

▶ nehezére esik felkelni: <nem akar> ne emas al li ellitiĝi,

<nehézségbe ütközik> estas malfacile al li ellitiĝi

▶ túl van a nehezén: venki a ĉefan malfacilaĵon^Z, esti trans mezo kaj pezo, superi, kio plej malfacilas

| **nehézágyú** peza kanono

| **nehézásványok** pezaj mineraloj

| **nehézatletika** peza atletiko

| **nehézbenzin** peza benzino

| **nehézbenzol** *kém* solvanta nafto

| **nehézbombázó** peza bombaviadilo

| **nehézbúvár** peza subakvisto/skafandristo

| **nehezedik 1.** *ntr* pezi, *tr* premi

▶ átok nehezedik rá: malbeno pezas sur li

▶ nagy teher nehezedik rá: granda ŝarĝo pezas sur li v. premas lin

2. *ntr* malfaciliĝi

▶ helyzete nehezedik: lia situacio malfaciliĝas

| **nehezék 1.** pezaĵo, <ellensúly> kontraŭpezo

▶ mérleg nehezéke: kontraŭpezo de pesilo

▶ óra nehezékei: pezaĵoj de horloĝo

2. *hajó rep* <ballaszt> balasto

3. <lat negyedrésze> kvaronlodo

| **nehezeli 1.** *tr* konsideri/opinii/senti ion peza

▶ nehezeli a zsákot: senti la sakon peza

2. *ld.* nehezményez

| **nehezenérthetőség** hermeteco

| **nehézfegyver** peza armilo

- | **nehézféjű** etkomprena, limakmensa, malsagaca
 | **nehézfém** kém peza metalo
 | **nehézfű** krimemulo, ulo kun malglora pasinteco
 | **nehézgép** peza maŝino
 | **nehézgépipar** industrio de pezaj maŝinoj
 | **nehézhidrogén** kém deŭterio, peza hidrogeno <D>
 | **nehézipar** peza industrio
 | **nehézít** tr malfaciligi, <súlyosbít> pligravigi, <akadályoz> malhelpi, <bonyolít> kompliki
 ▶ez sokban nehezíti a munkánkat: tio multe malfaciligas nian laboron
 ▶ne nehezítsd a szívemet: ne pezigu mian koron
 ▶ne nehezítsd a helyzetemet: ne pligravigu mian situacion
 | **nehézkes** 1. pezado
 2. geo gravito
 | **nehézkesedik** apogi sin, ntr pezi sur io, tr premi per sia pezo
 ▶a lány súlya is rá nehezkesedett: ankaŭ la knabino pezis sur li
 ▶fél lábára nehezkesedik: apogi sin sur unu piedo
 | **nehézkes** 1. <mozgás> pezmova, pezeca, malgracia, <ügyintézés> malglata, maloportuna, malrapidema
 2. <szellemileg> peza, malvigla, malglata
 ▶nehézkes észjárás: peza/malvigla pensmaniero
 ▶nehézkes stílus: peza/malglata stilo
 ▶nehézkes ügyintézés: malglata/trenata aranĝo
 | **nehézkór** ld. epilepszia
 | **nehézlátás** vidhandikapo, malbona vidkapablo
 ▶öregkori nehezlátás: presbiopeco
 | **nehézlégzés** orv dispneo, spirmalfacilo, spirmanko
 | **nehézlovasság** kat peza kavalerio
 | **nehézményez** 1. tr opinii neĝusta/malprava, riproči, kritiki, malaprobi, ntr plendi kontraŭ io
 2. tr trovi ion ofenda
 | **nehéznyavaja** ld. epilepszia
 | **nehézolaj** peza oleo
 | **nehézpuska** peza fusilo
 | **nehézség** 1. pezeco
 ▶a kamion nehezsége miatt itt nem közlekedhet: pro sia pezeco la kamiono ĉi tie ne rajtas trafiki
 2. átv (tulajdonság) malfacileco, (konkrétum) malfacilaĵo, malhelpaĵo, embaraso, falilo
 ▶a feladat nehezsége: malfacileco de la tasko
 ▶a nehezség abban van, hogy: la malfacilaĵo kuŝas en tio, ke
 ▶ha ez nem jelent önnek túl nagy nehezséget: se tio ne prezentas al vi tro grandan maloportunaĵon
 ▶kezdeti nehezségek: komencaj malfacilaĵoj
 ▶megoldható nehezség: solvebla malhelpaĵo
 ▶nagy nehezségek árán: pene kaj ĝeme
 ▶nehézségbe ütközik: renkonti malfacilaĵon
 ▶nehézségből kimászik: elturniĝi el embaraso
 ▶nehézséget áthidal: superponti malfacilaĵon
 ▶nehézséget legyőz: superi/venki malfacilaĵon
 ▶nehézséggel szembesül: fronti malfacilaĵon
 3. fiz csill gravito
 ▶földi nehezség: tergravito
 4. <kifejezésekben> falmalsano
 ▶törje ki a nehezség: ke spasma lin skuu, ke Sankta Vito lin dancigu
 ▶tudja a nehezség: diablo scias
 | **nehézségierő-mérés** geo gravitometrio
 | **nehézségierő-mérő** geo gravitometro
 | **nehézsúly** sp grandpeza/pezega pezo, pezkategorio 91
 | **nehéztel** x kolereti, rankori
 ▶nehéztel rám: li koleretas min v. kontraŭ mi
 | **nehéztelés** kolereto, rankoro
 | **nehéztüzérség** peza artillerio
 | **nehézül** ld. nehezedik
 | **nehézvegyipar** peza ĥemiindustrio/kemiindustrio
 | **nehézvíz** kém peza akvo
 | **nehogy** 1. por (ke) ne
 ▶igyekezz, nehogy elkéss: klopodu, por ne malfrui
 ▶őrizzétek jól, nehogy megszökjön: gardu lin bone, por ke li ne forkuru
 2. nepre ne
 ▶nehogy elfelejtsd!: nepre ne forgesu ĝin!
 | **nehöl** en kelkaj lokoj, kelkloke
 | **Nei Menggu** geo pol Interna Mongolujo <CN>
 | **Nesse** geo Niso <folyó>
 | **Neisseria meningitidis** ld. meningococcus
 | **nej** kara edzino
 ▶tisztelem a nejét: mian respektan saluton al via kara edzino
 | **nejlon** 1. kém nilono, <műszál> nilonfadeno, <anyag> nilona ŝtofo
 2. <fólia> nilonfolio
 ▶nejlonba csomagol: paki en nilonfolion
 3. mn nilona
 ▶nejlon fehérnemű: nilona tolaĵo
 | **nejlonfólia** nilonfolio
 | **nejlonharisnya** nilona ŝtrumpo
 ▶valamikor nagy divat volt a nejlonharisnya: iam furore modis nilonaj ŝtrumpoj
 | **nejloning** nilonĉemizo
 | **nejlonzacskó** nilonsaketo
 | **nekiáll** meti sin al io, eki, komenci, ek-i
 ▶nekiáll a mosásnak: ŝi metas sin al la lavado
 | **nekibátorodik** ntr kuraĝiĝi, repreni kuraĝon
 | **nekibúsul** ntr malgajiĝi, malĝojiĝi, tristiĝi
 | **nekibuzdul** ntr entuziismigite ek-i, ekhavi emon
 ▶időnként nekibuzdul a tanuláshoz: de tempo al tempo li ekhavas emon lerni
 ▶nekibuzdult a munkának: entuziismigite li eklaboris
 | **nekicsapódik** ntr alfrapiĝi, albatigi, frapiĝi/batigi kontraŭ ion
 | **nekidől** klinapogi sin, ntr klinapogiĝi
 | **nekidurálja magát** firmdecide ek-i
 ▶nekidurálta magát a nagytakarításnak: firmdecide ŝi komencis la ĝeneralan purigon
 | **nekiered** 1. ntr <eső> ekpluvi pli dense
 ▶szemerklét, majd nekieredt az eső: pluvetis, poste ekpluvis pli dense
 2. ntr rapide ekvoji
 ▶nekieredt a futásnak: li ĵetis sin kuri
 | **nekiereszt** tr tute cedi, lasi libere, ne bremsi, ellasi
 ▶nekiereszt a hangját: ne bremsi sian voĉon, ellasi sian voĉon
 ▶nekiereszt a kutyákat a csavargókra: li lasas kurataki la hundojn kontraŭ la trampojn
 ▶nekiereszt a lovakat: lasi kuri libere la ĉevalojn
 | **nekiesik** 1. ntr falpuŝiĝi, fali kontraŭ ion
 ▶nekiesett a falnak: li falpuŝiĝis al la muro
 2. tr <nekitámad> ekataki, ĵeti sin sur iun
 3. <mohón hozzáfog> ĵeti sin sur ion, avide ek-i
 ▶a kutyák nekiesetek a koncnak: la hundoj ĵetis sin sur la alĵetaĵojn

- nekiesett a levesnek: avide li ekmanĝis la supon
| nekifekszik 1. alpremi sin
 ► nekifeküdt a nehéz szekrénynek: li alpremis sin al la peza ŝranko
2. <nekifog> dediĉi sin, decide meti sin, *tr* aliri
 ► nekifeküdt a tanulónak: li dediĉis sin al la lernado
 ► nekifeküdt a feladatnak: li aliris la taskon
| nekifeszít *tr* alstreĉi, kontraŭstreĉi
| nekifeszül *ntr* streĉi sin *v.* streĉiĝi kontraŭ io, kontraŭstreĉiĝi, alstreĉiĝi
 ► nekifeszült a szélnek: li streĉis sin kontraŭ la vento
| nekifog *tr* komenci, eki fari, ek-i
 ► fogjunk neki a munkának: ni komencu labori
| nekifohászokodik *tr* alstreĉi sin
| nekifut 1. *tr* <ütökzik> kontraŭkuri, *ntr* kuri kontraŭ ion/iun, kolizii kun io/ia
2. preni elanon, eksvingi sin, kursvingi sin
| nekifutás 1. *ld.* nekifut
 ► felszállás előtti nekifutás: *rep* ekfluga kuro
2. *hajó* boardo <irányváltoztatás nélkül megtett út>
| nekifutótorony *sp* saltoturo <sí>
| nekigömbölyödik *ntr* komenci dikiĝi, ekdikiĝi, ekrondiĝi
| nekigyürkőzik 1. refaldi/kuspi la manikojn
2. <nekifog> alprepari sin, alpretigi sin
 ► nekigyürkőzött az elmaradt munkának: li alpretigis sin al la nefarita laboro
| nekihevül *ntr* ekardi
 ► a vitában nekihevült: li ekardis en la diskuto
| nekiindul 1. *ntr* ekiri, ekvoji
2. <lendületesen> ekiri elane, eksvingi sin
3. *növ* ekkreski pli intense
| nekiiramodik ĵeti sin kuri, kurĵetiĝis, kursvingiĝi, ekimpeti
| nekikeresedik *ntr* ĉagreniĝi, amariĝi, senesperigi
| nekikezd *x* alpaŝi
 ► nekikezd a vetésnek: alpaŝi la semadon
| nekikészül prepari sin, alpretigi sin
| nekikészülődk fari preparojn
| nekikezd *tr* post... komenci
 ► némi habozás után nekikezdett: post iom da hezito li komencis
| nekilát *tr* komenci, eki, ek-i, ekagi, dediĉi sin, ekokupiĝi
 ► kérem, lásson neki: bonvolu regali vin
 ► nekilát a feladatnak: altaskigi sin, ekokupiĝi pri la tasko
 ► nekilát az evésnek: dediĉi sin al la manĝado
| nekilendül 1. *tr* vigle komenci, *ntr* vigle eki, vigle ek-i
 ► nekilendült az ásásnak: li vigle ekfosis
2. *tr* vigle daŭrigi
2. *ntr* plivigliĝi
 ► nekilendült a kutatás: la esploro plivigliĝis
| nekilódul 1. *ntr* ekrapidi, ekimpeti, *biz* eksvingi sin, preni elanon
2. *ntr* svingiĝi kontraŭ ion, batsvingiĝi
| nekimegy 1. *x* kontraŭiri, maleviti ion, *ntr* kolizii kun io
 ► a sötétben nekiment egy lámpaoszlopnak: en la mallumo li iris kontraŭ lampofoston
2. *ntr* iri rekte, direktiĝi
 ► az út nekimegy az erdőnek: la vojo iras rekte al la arbaro
 ► nekimegy a folyónak: ĵeti sin en la riveron
3. *tr* <megtámad> ataki
 ► csakánnyal ment neki a falnak: per pioĉo li atakis la muron
 ► dühösen nekiment a sajtónak: kolere li atakis la gazetaron
4. *ntr* <rászánja magát> decidiĝi
 ► nekiment a vizsgának: li decidiĝis fari la ekzamenon
| nekirohan 1. *x* kontraŭkuregi
 ► nekirohant a korlátnak: li kontraŭkuregis la barilon
2. preni elanon, *ntr* kursvingiĝi
3. *ld.* nekiront
| nekiront 1. kurĵeti sin
 ► nekiront az ellenségnek: kurĵeti sin sur la malamikon
2. *tr* krude ataki
 ► az értékzleten nekemrontott: en la kunsido li krude atakis min
| nekirugaszkodik *tr* komenci energie
 ► nekirugaszkodott a tanulónak: li komencis energie la lernadon
 ► nekirugaszkodott és felemelte: li streĉis sin kaj levis ĝin
| nekiszalad *x* kontraŭkuri
 ► nekiszalad a kerítésnek: kuri kontraŭ la barilon
2. *ld.* nekifut
| nekiszegéz **1.** *tr* celi
 ► nekiszegézte a pisztolyt: li celis lin per la pistolo
2. *tr* átv pafi
 ► nekiszegézte a kérdés: li pafis al li la demandon
| nekiszilajodik 1. *ntr* pliardiĝi
 ► nekiszilajodva daloltak: pliardiĝinte/pliardiĝitaj, ili kantadis
2. *ntr* freneze ekkuri, freneze kaprioli
| nekitámad *tr* ataki, ĵeti sin sur iun
| nekitámaszkodik apogi sin al io
 ► hátával nekitámaszkodik a falnak: dorspaogi sin al la muro
| nekitámaszt *tr* apogi
 ► nekitámasztotta a puskát: li apogis la fusilon
| nekitüzeseedik 1. *ntr* ruĝiĝi
2. *ntr* <tűzbe jön> ardiĝi, ekboli
| nekiugrat *tr* saltigi
 ► lovát nekiugratta az ellenségnek: li saltigis sian ĉevalon kontraŭ la malamikon
| nekiugrik 1. *ntr* salti kontraŭ ion/iun, *tr* saltataki, arde ekataki
 ► a kutya nekiugrott a tolvajnak: la hundo saltatakis la ŝteliston
2. *tr* <belevág vmibe> entrepreni aŭdace/senpripense
| nekiül *ntr* sidiĝi <por ion fari>
 ► nekiült a regényírásnak: li sidiĝis por verki la romanon
| nekiütődik *ntr* kontraŭbatiĝi, albatiĝi, kontraŭpuŝiĝi
 ► nekiütődött az asztal sarkának: li batiĝis kontraŭ la tabloangulon
| nekivadul *ntr* senbridiĝi, furioziĝi
| nekivág 1. entrepreni vojaĝon, ekvoji
 ► nekivág a tengernek: entrepreni vojaĝon sur la maro
2. *tr* <nehéz dolognak> entrepreni
 ► nekivág a vizsgának: entrepreni la ekzamenon
3. *tr* puŝi
 ► az autó nekivágta a gyereket a falnak: la aŭto puŝis la infanon kontraŭ la muron
| nekivágódik *ntr* albatiĝi, alfrapiĝi
| nekiveselkedik alstreĉi sin
 ► nekiveselkedett a munkának: li alstreĉis sin al la laboro
| nekivet 1. apogi
 ► nekivetette a falnak a hátát: li apogis sian dorson al la muro, li dorsapogis sin al la muro
2. ĵeti sin en ion
 ► nekivetette magát a hullámoknak: li ĵetis sin kontraŭ la ondojn
 ► nekivetette magát a tanulónak: li ĵetis sin en la lernadon
| nekivetkőzik malvesti sin por io
 ► a forrószágban nekivetkőzött a kaszálásnak: en la varmego li malvestis sin por la falĉado
| nekivörösödik *ntr* ruĝiĝi
 ► az erőlködéstől nekivörösödött: pro la fortostreĉo li ruĝiĝis

| **nekizsendül** *ntr* ekverdiĝi

▶ nekizsendült a határ: la kamparo ekverdiĝis

| **nekrofil** *ld.* hullagyalázó

| **nekrológ** nekrologo

| **nekromancia** *ld.* halottidézés

| **nekropolisz** *ép tört* nekropolo

| **nekrózis** *ld.* szövetelhalás, üszkösödés

| **nektár** **1.** *mit* nektaro

▶ a nektár az istenek itala: nektaro estas la trinkaĵo de la dioj

2. *növ* nektaro, flormielo

3. *átv* nektaro

▶ ez a gyümölcsle valóságos nektár: ĉi tiu fruktosuko estas vera nektaro

| **nektarin** *ld.* kopaszbarack

| **nektárium** *ld.* nektármirigy

| **nektármirigy** *növ* nektarujó, nektarglando, nektario

| **nekton** *biol* nektono

| **nektonikus** *biol* nektona

▶ nektonikus élőlény: nektonulo, nektonano

| **nélkül** *sen*

▶ nélkülüm semmire sem juttok: sen mi vi nenion atingos

▶ nélküle nem teljes a gyűjtemény: sen ĝi la kolekto ne estas

kompleta

▶ pénz nélkül ment el: li foriris sen mono

▶ remény nélkül él: vivi sen espero

| **nélküli** *sen-*, *sen io*, *sena je io*

▶ fark nélküli kutya: senvosta hundo, hundo sen vosto, hundo sena je vosto

▶ ok nélküli düh: kolero sen kaŭzo

| **nélkülöz** **1.** *tr* malhavi, ne havi, forhavi, esti sen io/iu

▶ minden alapot nélkülöz: ĝi malhavas ĉian bazon

▶ most nélkülözni tudom a zsebkést: nun mi povas forhavi la poŝtranĉilon

▶ nélkülözi a segítséget: esti sen helpo

2. *tr* <hiányt érez> senti mankon

▶ nélkülöztünk a kártyaasztalnál: ni sentis vian mankon ĉe la kartluda tablo

3. *tr* <szegény> mizeri

▶ sokat nélkülözött életében: li multe mizeris dum sia vivo

| **nélkülözés** **1.** *nehavo*, *malhavo*

2. *mizero*, *mank(hav)o*, *malriĉeco*

▶ nélkülözést szenved: suferi mankon

| **nélkülözhetetlen** *nemalhavebla*, *neforlasebla*, *nemankigebla*,

nepre necesa

▶ nélkülözhetetlen bevételi forrás: neforlasebla enspezofonto

▶ segítség nélkülözhetetlen számomra: via helpo estas por mi nemalhavebla

| **nelson** *sp* nelsono

| **nem**¹ **1.** *biol* sekso

▶ az egyed neme: sekso de la individuo

▶ azonos nemhez tartozó: samseksa

▶ azonos neműek házassága: edziĝo de samseksanoj

▶ hímnemű és nőnemű állatok: vir- kaj inseksaj animaloj

▶ más nemhez tartozó: aliseksa

2. <csoporth> sekso

▶ a női nem: la (vir)ina sekso

▶ a szebbik nem: la pli bela sekso

▶ nemek aránya: sekskvociendo

3. *nyt* genro, <igenem> voĉo

▶ cselekvő nem: aktiva voĉo

▶ hímnem, nőnem és semleges nem: vira, ina kaj neŭtra genro

4. <nemzettség> gento

▶ az emberi nem: la homa gento

▶ ősi nemből való: li devenas el praa gento

5. *biol* <osztályozás> genro

▶ ebben a nemben három faj van: en ĉi tiu genro estas tri specioj

6. <vállfaj> speco

▶ a büntetés különböző nevei: diversaj specoj de la puno

▶ a maga nemében egyedülálló: en sia speco ĝi estas unika

| **nem**² **1.** <önállóan> ne

▶ igen vagy nem?: ĉu jes aŭ ne?

▶ ma nem: hodiaŭ ne

▶ nem ismerem: mi ne konas lin

2. <névszói állítmánnyal> ne

▶ a ház nem eladó: la domo ne estas vendebla

3. <kettős tagadásnál> Ø

▶ ez sehová nem vezet: tio kondukas nenien

▶ senkivel nem beszéltem: mi parois kun neniú

▶ semmit nem ígérek: mi promesas nenion

4. <párhuzamos tagadásnál> Ø

▶ se nem a barátom, se nem én: nek mia amiko, nek mi

5. <időhatározóval> Ø, ne

▶ itt várj, amíg vissza nem jövök: atendu ĉi tie, ĝis mi venos; atendu ĉi tie, dum mi ne venos

6. *fn* ne(o)

▶ ez a nem végleges: ĉi tiu neo estas definitiva

▶ nemet mond vmire: diri ne pri io, nei pri io

| **néma** **1.** *muta*

▶ születésétől fogva néma: li estas denaske muta

2. *átv* *muta*, *silenta*, *senvorta*, *senparola*, *senvoĉa*

▶ néma szerep: muta rolo

| **némafilm** *muta/senparola* filmo

| **némajáték** *pantomimo*, <művészet> *mimiko*

| **nemártás** *bud* ahismo, nenocismo <erőszakmentesség>

| **nemaság** *muteco*

| **nematocid** <permetszer> *nematodicido*

| **nematocyta** *ld.* csalánsejt

| **nembánom** *indiferenta*, *neglekta*

| **nembeli** *apartenanta al iu* sekso

▶ mindkét nembeli: gea

| **némber** *pej* *virinaĉo*, *ulino*, *homino*

| **nemcsak** **1.** <szembenállás> ne nur

▶ nem csak szép, de okos is: ŝi estas ne nur bela, sed ankaŭ saĝa

▶ nem csak joga, kötelessége is: li ne nur rajtas, ankaŭ devas

2. <nem csupán> ne nur/sole

▶ nemcsak ő küldött: ne nur li sendis min

| **nemde** ĉu ne?

▶ jó lesz így, nemde?: estos tiel bone, ĉu ne?

| **nemdohányzó** *nefumajo*, *sekcio* por *nefumantoj*, <fülke> *kupeo* por *nefumantoj*

| **Nemea** *mit* *geo* *Nemeo*

▶ a nemeai oroszlán: la nemea leono

| **nemegyszer** *plurfoje*

| **némely** *iuj*, *kelkaj*, *kelkiuj*

▶ némely faluban: en iuj vilaĝoj

| **némelyikük** *iuj* el *ili*, *kelkaj* el *ili*

| **némelykor** *kelkfoje*

| **nemere** *vento* *Nemere*, *demonta* *frosta* *vento*

| **nemes** **1.** *mn* *tört* *nobela*

▶ nemes családból származik: li devenas de nobela familio

- ▶nemes kisasszony: nobela fraŭlino
- 2. *mn* *átv* nobla, alt(kvalit)a
- ▶nemes anyag: nobla materialo
- ▶nemes bor: altkvalita vino
- ▶nemes cél: nobla celo, idealo
- ▶nemesen szép: subluma
- ▶nemes érzések: altaj sentoj
- ▶nemes jelleme: nobla karaktero
- ▶nemes penész: nobla ŝimo
- 3. *fn* *tört* nobelo, eskviro
- ▶vidéki nemes: kamponobelo, junkro <DE>
- | **nemesacél** nobla ŝtalo
- | **nemesasszony** *tört* nobelino
- | **nemesbedik** *ntr* plinobliĝi
- | **nemesbít** *tr* plinobliĝi
- | **nemesedik** *ntr* nobliĝi
- | **nemesember** *fn* *tört* nobelo, titolulo
- | **nemesfém** nobla metalo, valormetalo
- | **nemesfémirtalom** titolo
- | **nemesgáz** *kém* inerta/nobla gaso
- | **nemesi** *tört* nobela
- ▶a nemesi rend: la nobela stato
- ▶nemesi birtok: nobela bieno
- ▶nemesi cím: nobela titolo
- ▶nemesi oklevél: nobelatesto, nobeliga diplomo, nobela breveto
- ▶nemesi osztály: nobelaro, nobela klaso
- ▶nemesi rang: nobela rango
- ▶nemesi származású tiszt: oficiro de nobela origino
- ▶nemesi vér csörgedezik az ereiben: nobela sango fluas en liaj vejnoj
- | **Nemesis** *ld.* Nemesisz
- | **nemesít** 1. *tr* *tört* <nemesi rangra emel> nobeligi
- 2. *tr* <erkölcsileg> nobliĝi, <példaadással> edifi
- ▶a munka nemesít: la laboro nobliĝas
- ▶példája nemesít: lia ekzemplo edifas
- 3. *biol* selekti, plibonigi, malsovaĝigi, <oltással> grefti, <keresztzéssel> hibridigi
- 4. *ip* hardi, nobliĝi
- | **nemeslelkűség** animnobleco
- | **nemeslevél** nobelatesto, nobeliga diplomo, nobela breveto
- | **nemesség** 1. *tört* nobleco
- ▶nemessége régi keletű: lia nobleco estas de malnova dato
- ▶a nemesség kötelez: nobleco devontigas
- 2. *tört* nobelaro
- ▶a nemesség királyá tette: la nobelaro igis lin reĝo
- 3. <erkölcsi> nobleco
- | **nemesúr** *tört* sinjoro, <hűbérúr> senjoro, feŭdulo
- | **Nemesisz** *mit* Nemezo
- | **német** 1. *fn* germano
- 2. *mn* *nyt* germana <de>
- ▶köznyelvi német: normgermana
- ▶Német Demokratikus Köztársaság: Germana Demokratia Respubliko
- ▶német filológia: germanistiko
- ▶német lovagok: teŭtonaj kavaliroj
- ▶Német-Magyar Baráti Társaság: Germana-Hungara Amika Societo
- ▶Német Nemzet Szent Római Birodalma: Sankta Roma Imperio de Germana Nacio
- ▶német nyelv: la germana (lingvo)
- ▶német nyelvterület: germanlingvujo, germanlingvio
- ▶német nyelvű: german(lingv)a
- ▶német órakat vesz: preni lecionojn de la germana
- ▶németre fordít: traduki en la germanan (lingvon), germanigi
- ▶Német Szövetségi Köztársaság: Federacia Respubliko Germanio
- ▶német újraegyesítés: germana reunuigo
- ▶svájci német: svisgermana
- | **Németalföld** *tört* *geo* Nederlandoj, Malaltaj/Basaj Landoj
- | **németbarát** porgermana, germanema, germanamika
- | **németellenes** kontraŭgermana
- | **németes** 1. *mn* germaneca, germanstila
- ▶németes osztály: klaso kun la germana kiel studobjekto, germanlerna klaso
- ▶németes stílus: germaneca stilo
- 2. *fn* lernanto de la germana, germanlernanto
- 3. *fn* *ir* germaneculo
- | **németesít** *tr* germanigi
- | **németesség** *nyt* germanismo, germanaĵo
- | **németfilológus** *nyt* germanisto
- | **Németország** *geo* *pol* Germanujo, Germanio <DE>
- ▶Németország 16 szövetségi államból áll: Germanio konsistas el 16 federaciaj landoj
- | **német-római** rom-germana
- ▶német-római császárok: rom-germanaj imperiestroj
- | **németség** 1. germanaro
- ▶hazai németség: nialanda germanaro
- 2. germaneco
- | **nemez** *tex* felto
- ▶nemezzel bevon: feltizi, feltogarni
- | **nemezcsizma** feltoboto
- | **nemezel** *tr* *tex* felti
- | **nemezis** <sors büntetése> nemezo
- | **nemezkalap** feltoĉapelo
- | **nemezköpeny** burko <RU, PL>
- | **nemezettömítés** feltogarnaĵo
- | **nemfém** *kém* nemetalo
- | **nemfémés** *kém* nemetala
- ▶nemfémés elemek: nemetalaj elementoj
- | **nemhiába** ne mirinde, ne senkiale, ne senkaŭze, kompreneble
- ▶nemhiába éhes, rég nem evett: estas ne miride, ke li malsatas, delonge li ne manĝis
- ▶nemhiába panaszkodik, van elég baja: ne senkiale li plendas, li havas sufiĉe da malfeliĉoj
- | **nemhogy** 1. <ellentét> anstataŭ
- ▶nemhogy örülne, még morog: anstataŭ ĝoji, li eĉ grumblas
- 2. <sokkal kevésbé> multe malpli
- ▶egy napig sem várok, nemhogy egy évig: eĉ tagon mi ne atendas, multe malpli jaron
- 3. <nem csak> ne nur
- ▶nemhogy haragudott, egyenest dühöngött: li ne nur koleris, li rekte furiozis
- | **nemi** 1. *biol* seksa, *orv* venera, <nemzéssel kapcsolatos> genera
- ▶elsődleges és másodlagos nemi jegyek: primaraj kaj sekundaraj seksaj karakteroj
- ▶nemi betegség: venera malsano
- ▶nem nemi: neseksa
- ▶nemi érintkezés: seksa kontakto
- ▶nemi erkölcs: seksa moralo
- ▶nemi jelleg nélküli: senseksa
- ▶nemi különbségek: seksaj diferencoj

- ▶nemi szervek: generaj organoj
▶nemi úton terjedő betegségek: veneraj malsanoj
2. nyt genra
▶nemi szabályok: genraj reguloj
| **némi** iom, kelka, malmulta, facila
▶fordítás némi hiányossággal: traduko kun kelkaj mankoj
▶némi gyakorlata van: li havas kelkan praktikon
▶némi habozás után: post malmulta hezito
▶némi rend kívánatos volna: kelka ordo estus dezirinda
▶némi szemrehányás: facila riproĉo
▶van még némi pénzem: mi ankoraŭ havas iom da mono
| **nemigen** ne tro, ne multe, ne vere, apenaŭ
▶nemigen ért a zenéhez: li ne multe kompetentas pri muziko
▶nemigen láttam: ne tro ofte mi vidis lin
▶nemigen ismerem: apenaŭ mi konas lin
| **némiképp(en)** iom, kelke, iel, en certa grado, certagrade
▶némiképpen igazad van: en certa grado vi pravas
▶némiképp kártalanítottam: iom mi sendamaĝigis lin
| **némileg** certagrade, iom
▶némileg enyhült a fagy: la frosto iom mildiĝis
| **néminemű** ia, certa
| **nemiség** *biol* sekseco, seksemo
▶a katolikus egyház tanítása a nemiségről: doktrino de la katolika eklezio pri sekseco
▶túltengő nemiség: troa seksemo
| **némítónád** *ld.* buzogányvirág
| **nemjóját** *ld.* a példát
▶a nemjóját!: merdo pro perdo!
| **nemkívánatos** nedezirata
▶nemkívánatos személy: nedezirata persono
| **nemkülönben** simile, same
| **nemleges** nea, negativa, rifuza
▶nemleges esetben: nekaze
▶nemleges szavazat: nea/kontraŭa voĉo, kontraŭvoĉo
▶nemleges válasz: nea/rifuza respondo
| **nemlét** neesto, malesto, nenieco, neekzisto
▶a lét és nemlét nagy kérdései: la grandaj demandoj de la esto kaj neesto
▶lét és nemlét között lebeg: ŝvebi inter ekzisto kaj nenieco
| **nemnegatív** *mat* nenegativa
| **nempozítív** *mat* nepozitiva
| **nemrég(en)** antaŭ nelonge, antaŭ kelka/nelonga tempo, ĵusdate, novdate, lastatempe, *ritk* nelge
| **nemrégiben** *ld.* nemrég
| **nemritkán** ne malofte, sufiĉe ofte
| **nemsokára** baldaŭ, post nelonge
| **nemszeretem** malagrabra, ĝena
▶nemszeretem ügy: ĝena afero
| **nemtelen** **1.** *tört* nenobela
2. <erkölcsileg> malnobla, kota, fia
▶nemtelen rágalmak: kotaj kalumnioj
| **nemteljesítés** neplenumo
| **nemtetszés** malplaĉo
▶nemtetszését fejezi ki: esprimi sian malplaĉon
| **nemtő** *mit* genio
▶a föld nemtője: genio de la tero
| **nemtörődöm** neglektema, nezorgema, indiferenta
| **nemtörődömség** neglektado, indiferenteco, neglektemo, nezorgemo
| **nemulass** pago
▶lesz majd nemulass!: por via ago ne mankos pago!
| **nemvasfém** **1.** *fn* nefero, nefera metalo
2. *mn* nefera
| **nemz** *tr* generi, naskigi
| **nemzedék** **1.** generacio, *ex* genero
▶a költők mostani nemzedéke: la nuna generacio de poetoj
▶ivaros nemzedék: *növ* gametofito
▶tiltakozó nemzedék: protestgeneracio
2. *tech* generacio
▶hatodik generációs készülék: aparato de la sesa generacio
▶számítógépek új nemzedéke: nova generacio de komputiloj
| **nemzedékváltkozás** *biol* alternado de generacioj
| **nemzedékváltás** ŝanĝo de generacio
| **nemzés** generado, naskigo
▶nemzésre képtelen: nekapabla generi, genernekapabla
| **nemzet** **1.** nacio
▶a magyar nemzet: la hungara nacio
▶a nemzet javára politizált: li politikis por la bono de la nacio
▶felhívás a nemzethez: alvoko al la nacio
▶nemzete dísze: li estas juvelo de sia nacio
▶nemzeteken átnyúló: transnacia
▶nemzetek feletti: supernacia
▶nemzetek közötti: internacia
▶nemzet(ek) nélküli: sennacia
▶nemzet tagja: naciono
2. <nemesek> nobelaro
3. *átv* gento
▶az emberi nemzet: la homa gento
| **nemzetállam** nacia ŝtato
| **nemzetállami** ŝtatnacia
| **nemzetáruló** patrujperfidulo
| **nemzetbiztonság** nacia sekureco
| **nemzetbiztonsági** nacisekureca
▶nemzetbiztonsági szolgálatok: nacisekurecaj servoj
| **nemzetellenes** kontraŭnacia
| **nemzetfelettség** supernacieco
| **nemzetes** **1.** *mn* nobela, sinjora
▶nemzetes uram: via nobela moŝto, <vitézi rend tagja> via viteza moŝto
2. *fn* *jték* naciotrafa ludo
| **nemzetfenntartó** nacikonserva
▶nemzetfenntartó erők: nacikonservaj fortoj
| **nemzetgazdaság** nacia ekonomio
▶nemzetgazdasági érdekek: naciekonomiaj interesoj
| **nemzetgazdász** *ld.* közigazdász
| **nemzetgyalázás** insulto al nacio
| **nemzetgyűlés** nacia asembleo, parlamento
▶alkotmányozó nemzetgyűlés: konstitucia asembleo
| **nemzeti** nacia
▶elveszi vminek a nemzeti jellegét: sennaciecigi
▶nemzeti hovatartozás: nacioneco
▶nemzeti jelleg: nacia karaktero
▶nemzeti jelleg nélküli: sennacieca
▶nemzeti kereteket túllépő: transnacia
▶nemzeti lét: nacieco
▶nemzeti nyelvi sajátosság: nacilingvaĵo, idiotismo
▶nemzeti nyelvű: nacilingva
▶nemzeti sajátosság: naciaĵo, nacia apartaĵo/specifaĵo
| **nemzeties** nacieca, nacikarakter, <hazafias> patriota
| **nemzetietlen** **1.** sennaci(ec)a, kosmopolita

- ▶nemzetietlen érzelmű: sennaciema, kosmopolita
- 2.** kontraŭnacia, nepornacia
- | **nemzetietlenség** kosmopolitismo, *eo* sennaciismo
- | **nemzetiség 1.** nacimalplimulto, nacia minoritato, *ne* nacieco
- 2.** <nemzeti hovatartozás> naciáneco, nacia aparteno
- | **nemzetiségi 1.** *mn* nacimalplimulta, naciminoritata
- ▶nemzetiségi törvény: leĝo pri naciminoritatoj
- ▶nemzetiségi vidék: naciminoritata regiono
- 2.** *fn* naciminoritata, nacimalplimultano
- | **nemzetiszínű** nacikolora
- ▶nemzetiszínű zászló: nacikolora flago, flago kun la nacia trikoloro
- | **nemzetiszocialista 1.** *mn* naciesocialista, nazia
- ▶nemzetiszocialista párt: naciesocialista partio, nazia partio
- 2.** *fn* naciesocialisto, nazio
- | **nemzetiszocializmus** naciesocialismo, naziismo
- | **nemzetközi** internacia
- ▶nemzetközi bonyodalom: internacia implikajo
- ▶nemzetközi jellegzetesség: internaciaĵo, internacia specifajo
- ▶Nemzetközi Nyelv: *eo* Lingvo Internacia <eszperantó>
- ▶nemzetközi nyelvek: internaciaj lingvoj
- ▶nemzetközi szó: internaciaĵo, interonimo
- ▶nemzetközi szövetség: internacia asocio
- ▶nemzetközivé tesz: internaciigi
- | **nemzetköziség 1.** internacieco
- 2.** *pol* internaciismo
- ▶proletár nemzetköziség: proleta internaciismo
- | **nemzetközösség** komunumo de nacioj
- ▶Brit Nemzetközösség: Brita Komunumo de Nacioj, Brita Regno, Brita Konfederacio
- | **nemzetmentő** naciasava
- | **nemzetnevelő 1.** *mn* nacioveka, nacieduka
- 2.** *fn* naciovekanto, naciedukanto
- | **nemzetőr** *kat* milic(i)ano
- | **nemzetőrség** *kat* milic(i)o
- | **nemzetség 1.** *tört* familiaro, grandfamilio
- 2.** <azonos őstől származók> gento, klano, *bibl* generaciario, *ex* raso
- ▶Ábrahám nemzetsége: raso de Abrahamo
- ▶a Rákóczi nemzetség: gento de Rákóczi
- ▶ezek Noé fiainak nemzetsége: *bibl* jen estas la generaciario de la filoj de Noa
- ▶más nemzetségbeli: *mn* aligenta, *fn* aligentano
- 3.** <rokonság> paren caro
- 4.** *biol* genro
- | **nemzetségfa** genealogia arbo
- | **nemzetségfő** gentopatro, klanestro, *bibl* patriarko
- | **nemzetségnev** gentonomo
- ▶a Julius Caesar nemzetségneve volt: Julio estis la gentonomo de Cezaro
- | **Nemzetszövetség** *pol* *tört* Ligo de Nacioj
- | **nemzettárs** *pol* samnaciono, kunnaciono
- | **nemzetvédelmi** nacidefenda, patrujdefenda, landdefenda
- ▶nemzetvédelmi bizottság: nacidefenda komisiono
- | **nemzetvezető** *tört* nacigvidanto
- | **nemző 1.** *mn* *biol* genera
- 2.** *fn* *biol* generinto
- 3.** generinta patro
- | **nemzőképes** *biol* generipova, generikapabla, generiva
- | **nemzőképesség** generipovo, generikapablo, generivo
- | **nemzőképtelen** generinepovo, generinekapablo, negenerivo
- | **nemzőszerv** *biol* genera/seksa organo, generilo
- | **néne 1.** pli maljuna fratino
- 2.** onklino
- 3.** <idősebb nő megszólítása> sinjorino, onklino
- | **nénemasszony** (via) onklino moŝto
- | **néni 1.** <idősebb nő megszólítása> sinjorino, onklino
- 2.** <nagynéni> onklino
- | **nénike 1.** <idősebb nő megszólítása> avino, avinjeto
- 2.** onjo, onklineto
- 3.** <a nénikéd!> laŭ via misa menso!
- ▶öreg a nénikéd!: maljuna mi estas, laŭ via misa menso!
- | **nenyúljjhozzám** *ld.* nebánsvirág
- | **neo-** nov-
- | **neoantik** retrostila, novantikva
- | **neobarokk 1.** *mn* novbaroka
- 2.** *fn* novbaroko
- | **neodímium** *kém* neodimo <Nd>
- | **neofasiszta** novfaŝisto
- | **neofita 1.** *kr* neofito, novkonvertito
- 2.** *átv* *pej* neofito
- | **neogén** *ld.* újharmadidőszak
- | **neogótikus** novgotika
- | **neokatolikus** novkatolika
- | **neoklasszicizmus** novklasikismo
- | **neoklasszikus** novklasika
- | **neokolonializmus** novkoloniismo
- | **neolatin 1.** *fn* novlatino
- 2.** *mn* *nyt* novlatina
- | **neoliberalis** novliberala
- | **neoliberalizmus** novliberalismo
- | **neolit** *ld.* újkőkori
- | **neolitikum** *ld.* újkőkor
- | **neológ 1.** *mn* *vall* novrita
- ▶neológ zsidók: novritaj judoj
- 2.** *ld.* nyelvújító
- 3.** *fn* *vall* novrita judo, novritulo
- | **neológia 1.** *vall* novrita judismo
- 2.** *nyt* lingvorenovigo, lingvorenovismo
- | **neológia 1.** *vall* novrita judismo
- 2.** *ld.* nyelvújítás
- | **neologizmus** *nyt* neologismo, novvorto
- ▶káros és hasznos neologizmusok: malutilaj kaj utilaj neologismoj
- ▶neologizmusokat kedvelő: neologismemulo
- | **neológus 1.** *ld.* nyelvújító
- 2.** *ált* novemulo, novismano, reformemulo
- | **neomicin** *kém* neomicino
- | **neomorfizmus** *nyt* novmorfismo, neomorfismo
- | **neon 1.** *ld.* neongáz
- 2.** *ld.* neoncső
- 3.** *ld.* neonfény, neonvilágítás
- | **neonáci** *ld.* újnáci
- | **neoncső** neontubo
- | **neonfény** neonlumo
- | **neongáz** *kém* neono <Ne>
- | **neonlámpa** neonlampo
- | **neonreklám** neonreklamo, *ált* lumreklamo
- | **neonvilágítás** neonlumigo
- | **neoplasia** *ld.* kóros szövet kialakulása
- | **neoplasma** *ld.* kóros szövet
- ▶neoplasma cervicis uteri: *ld.* méhnyakdaganat
- | **neoprén** *kém* neopreno

- | **Neoptolemosz** *mit* Neoptolemo
 | **neorealista** novrealisma, novrealista
 | **neorealizmus** *film fil* novrealismo
 | **Neornithes** *áll* neornitoj
 | **neoromán** *ép* novromanika
 | **neotén** *áll* neotena
 | **neoténia** *áll* neoteneco
 | **neotomizmus** *fil* novtomismo
 | **neovitalizmus** *ld.* újvitalizmus
 | **neozoikum** *ld.* kainozoikum
 | **nép** **1.** popolo, gento, <etnikum> etno, <nemzet> nacio
 ▶ e nép egyedül fog lakni, nem számítja magát a nemzetek közé:
bibl jen la popolo loĝas aparte, kaj ne estas kalkulata inter la nacioj
 ▶ lovas nép: ĉevalrajda popolo
 ▶ más népből való: aligenta
 ▶ népek közötti: intergenta, interpopola
 ▶ nép kialakulása: etnogenezó
 ▶ szláv népek: slavaj popoloj
 ▶ turáni népek: turanaj popoloj
 ▶ választott nép: *vall* elektita popolo
2. <szociológiailag> popolo, plebo
 ▶ a nép javára: por la bono de la popolo
 ▶ a nép szava lsten szava: *közm* popolo diras, Dio diras^Z
 ▶ nép fia: popolano, plebano
 ▶ népet elnyom: subpremi popolon
3. <lakosság> loĝantaro, popolo
 ▶ Budapest népe: loĝantaro de Budapeŝto
4. <tömeg> -aro, popolo, amaso
 ▶ a nép cibálta a bűnöst: la popolo taŭzis la kulpulon
 ▶ a nép a palota elé vonult: la amaso marŝis antaŭ la palacon
 ▶ hadi nép: militistaro
 | **népakarat** popolvolo
 | **Nepál** *geo pol* Nepalo <NP>
 | **nepáli** **1.** *fn* nepalano
2. *mn nyt* nepala <ne>
 | **neper** *fiz* nepero <Np>
 | **Neper** *mat* <John> Nepero
 | **népamítás** demagogio, iluziigo de popolo
 | **népáruló** **1.** *mn* popolperfida
2. *fn* popolperfidulo
 | **népautó** popolaŭto
 | **népballada** popolbalado
 | **népbarát** demokrato
 | **népbetegség** popolmalsano
 | **népbírótság** *tört pol* popolkomisaro
 | **népbiztoság** *tört pol* popolkomisarejo
 | **népboldogító** <gúnyosan> popolfelićiga
 ▶ népboldogító tervek: popolfelićigaj planoj
 | **népdal** popolkanto, <japán> dodoico
 | **népbolt** vilaĝa ĉiovendejo
 | **népbutítás** popoltrompado, popolblindigo, demagogio
 | **népcesoport** popolgrupo, etno
 | **népdal** popolkanto
 | **népdalcsohor** budedo da popolkantoj
 | **népdalfeldolgozás** rekonponado de popolkanto, <eredménye>
 rekonponaĵo de popolkanto
 | **népdalkör** popolkanta rondo
 | **népdalgyűjtemény** popolkantaro
 | **népdalküszöb** enkonduka naturbildo en popolkanto
 | **népdráma** popola dramó
 | **népegészségügy** publika sano
 | **népegészségügyi** publiksana
 | **népeledel** popolnutraĵo
 | **népélet** vivo de popolo
 | **népellenes** kontraŭpopola
 ▶ népellenes büntett: kontraŭpopola krimo
 | **népelnymó** **1.** *mn* popolsubprema, tirana
2. *fn* subpremanto de popolo, tirano
 | **népének** **1.** *kr* religia popolkanto
2. kantata popolpoeziaĵo
 | **népeposz** popola epopeo
 | **népes** homplena, multthoma, multnombra, grandnombra, multopa
 ▶ népes család: multnombra familio
 ▶ népes delegáció: multopa delegacio
 ▶ népes utca: homplena strato
 | **népesedés** popolkresko, popolopiĝo, demografia kresko,
 <statisztika> naskokvanto, natalitato
 | **népesedik** *ntr* <nép> kreski, plinombriĝi, pliopiĝi
 | **népesedéskutató** demografo
 | **népesedéspolitika** demografia politiko
 | **népesedéstudomány** demografio
 | **népesedik** *ntr* <nép> kreski, pliopiĝi, plinombriĝi
 | **népesség** popolnombro, <országé> loĝantaro, <statisztika>
 populacio
 ▶ Magyarország népességéből mintát vesz: muestri la populacion de Hungario
 | **népességfogyás** popolmalkresko, popolmalmultiĝo, demografia
 malkresko
 | **népességrobbanás** demografia eksplodo
 | **népességszaporulat** *ld.* népszaporulat
 | **népesül** *ld.* népesedik
 | **népetimológia** popola etimologio, transsencigo
 | **népfaj** **1.** homraso
2. popolo, nacio
 | **népfelkelés** **1.** popolleviĝo, popolribelo, insurekcio
2. *kat* krommobilizo
3. *kat* krommobilizito, krommobilizulo
 | **népfelkelő** *fn* milic(i)ano, krommobilizoto, krommobilizulo
 | **népfelség** suvereneco de popolo
 | **népfolkelés** *ld.* népfelkelés
 | **népfolkelő** *ld.* népfelkelő
 | **népfoiskola** popola altlernejo
 | **népfront** popolfronto
 ▶ Hazafias Népfront: *tört* Patriota Popolfronto
 | **népfürdő** popola banejo
 | **népgazdaság** popola ekonomio
 | **népgazdasági** popolekonomia
 ▶ népgazdasági tervek: popolekonomiaj planoj
 | **népgyűlés** **1.** *tört* asembleo/konsiliĝo de civitanoj
2. *pol* amaskunveno, mitingo
 | **néphadsereg** popola armeo
 | **néphagyomány** popola tradicio, folkloro
 | **néphagyomány-kutató** folkloristo
 | **népharag** popolindigno
 | **néphit** popola mito
 | **nephrectomia** *ld.* vese eltávolítása
 | **nephridium** *ld.* vesécske
 | **nephritis** *ld.* vesegyulladás
 | **nephrolith** *ld.* vesekő

- | **nephrologia** *ld.* vesetan
| **nephron** *ld.* nefron
| **nephropathia** *ld.* vesebántalom
| **nephropexia** *ld.* vese műtéti rögzítése
| **népi** popola, popol-, genta, *műv* folkloro
▶ népi értelmiség: popola intelektularo
▶ népi hagyományos: folkloro
▶ népi kultúra: folkloro
▶ népi tulajdonú: popolpropra, popolproprieta, apartenanta al la popolo
▶ népi sajátosságok: popolaj specifajoj
▶ népi származású: popoldevena
| **népies** **1.** popoleca, popoleska, folkloro
2. *ir* popolismana
| **népieskedik** *ntr* popolecumi
| **népiesség** *ir* popolanismo
| **népirtás** genocido, gentomurdo, <zsidóké> holokaŭsto, ŝoaho
▶ örmény népirtás: armena genocido
| **népiség** popoleco, popola karaktero
| **népiskola** popollernejo, elementa lernejo, bazlernejo
| **népítélet** popola venĝo, linĉado
| **népjog** **1.** nacia kutimjuro
2. popoljuro
3. internacia juro
| **népjólét** socia bonfarto
| **népjóléti** sociala, bonfartiga
▶ a kormány népjóléti intézkedései: bonfartigaj aranĝoj de la registaro
▶ népjóléti hatóságok: socialaj instancoj
▶ népjóléti miniszter: ministro pri socialaj aferoj, solcialministro
| **népképviselő** popola reprezentado
| **népképviselő** deputito, popola reprezentanto
| **népköltés** popola verkado
| **népköltészet** popola poezio
| **népköltő** **1.** popola poeto
2. popolismana poeto
| **népkönyv** popollibro
| **népkönyvtár** popola biblioteko
| **népkör** popolsocieta rondo
| **népköztársaság** popola respubliko
| **néplap** popolgazeto
| **néplélektan** popolpsikologio
| **népmese** popolfabelo, popolrakonto
| **népmonda** popola legendo
| **népmozgalom** popola movado
| **népművelés** popolklerigo, publika klerigo, kulturorganizado
| **népművelő** **1.** *mn* popolkleriga, kulturorganiza
2. *fn* popolklerigisto, kulturorganizanto
| **népművész** popolartisto
| **népművészet** folkloro, popolaro
▶ népművészeti tárgy: popolartajo
| **népnevelés** popoledukado
| **népnevelő** popoledukanto
| **népnyelv** popola lingvaĵo
| **népnyúzó** **1.** *mn* tirana, despota, sangosuĉa
2. *fn* tirano, despoto, sangosuĉanto
| **népoktatás** popolinstruado
| **népoltár** altaro por la popolo, navokruciga altaro
| **néposztály** popoltavolo
▶ alsóbb néposztályok: malaltaj popoltavoloj
| **nepotizmus** *pol pej* nepotismo
| **néppárt** popolpartio
▶ kereszténydemokrata néppárt: kristandemokrata popolpartio
| **nepper** **1.** kolportisto
2. eksponisto
3. ŝakristo, akaparisto
| **néprajz** etnografio
▶ összehasonlító néprajz: etnologio
▶ szellemi néprajz: folkloro
| **néprajzkutató** etnografo
▶ összehasonlító néprajzkutató: etnologo
| **néprajzos** **1.** *ld.* néprajzkutató
2. *isk* etnografia studento
| **néprege** *ld.* népmonda
| **népréteg** popoltavolo
▶ széles néprétegek: vastaj popoltavoloj
| **népség** **1.** *pej* popolaĉo
▶ alja népség: feĉularo
2. <statiszták> popolo, preterpasantoj
| **népsűrűség** loĝdenso, loĝateco, popoldenso
▶ alacsony népsűrűség: subloĝateco
▶ magas népsűrűség: superloĝateco
| **népszabadság** popollibereco
| **népszámlálás** censo, popolnombro
▶ népszámlálási jegyzék: censolisto
▶ népszámlálási összeírólap: censoformularo
| **népszaporodás** **1.** kresko de loĝantaro, demografia kresko
2. *ld.* népszaporulat
| **népszaporulat** demografia pluso
| **népszavazás** <ügydöntő> referendumo, <területi hovatarozásról> plebiscito
▶ a kérdést népszavazásra bocsátja: submeti la demandon al referendumo
▶ népszavazás a Saar-vidék hovatarozásáról: plebiscito pri Sarlando
▶ véleménynyilvánító népszavazás: konsulta referendumo
| **népszerű** populara, <nagyon> furora
▶ népszerű tudományos: popularscienca
| **népszerűség** populareco
| **népszerűség-hajhászás** ĉasado al populareco
| **népszerűsít** *tr* popularigi, vulgarigi, <terjeszt> propagandi
▶ népszerűsíti az eszperantót: propagandi Esperanton
▶ tudományt népszerűsít: popularigi/vulgarigi sciencon
| **népszerűsítés** popularigo, propagando, vulgarigo
| **népszerűtlen** nepopulara
| **népszínmű** melodramo
| **népszokás** popola kutimo, popola moro
| **népszónok** **1.** <az ókori Rómában> (pleba) tribunuso
2. popoloratoro, *pej* demagogo
| **Népszövetség** Ligo de Nacioj
| **népszuverenitás** popolsuvereneco
| **néptánc** popoldanco
| **néptáncos** popoldancisto
| **néptanító** bazgrada instruisto
| **néptelen** senhoma, dezerta, <lakatlan> neloĝata
| **néptömeg** popolamaso
| **néptörzs** tribo, gento
| **néptribunus** *tört* (pleba) tribunuso, popoltribunuso
| **néptudomány** etnologio
| **néptulajdon** popola/socia proprieto

| **neptunfű** *ld.* neptunhínár
 | **neptunhínár** *növ* pozidonio
 | **neptúnium** *kém* neptunio <Np>
 | **Neptunus** *mit* Neptuno
 | **Neptunusz** *csill* Neptuno
 | **népuralom** demokratio, popolregado
 | **népügyész** popola prokuroro
 | **népügyészség** **1.** popola prokurora instanco
2. *ép* popola prokurorejo
 | **népünnepély** popola festo
 | **népvandorlás** pololmigrado
 | **népvezér** pololvidanto, *pej* demagogo
 | **népviselő** pololkostumo, folkloro kostumo
 | **népzene** pololmuziko, folkloro muziko
 | **népzene kutatás** muzikfolkloro esploro
 | **népzeneész** pololmuzikisto
 | **nerál** *kém* neralo
 | **nerc** **1.** *ld.* nyérc
2. <gereznája> lutreola felo
 | **nercbunda** lutreola peltó/pelmtantelo
 | **néreiszek** *mit* nereidinoj
 | **Néreusz** *mit* Nereo
 | **neritikus** *geo* neritika
 ▶neritikus öv: neritiko
 | **Néro** *tört* Nerono
 ▶Néro orgiái: orgioj de Nerono
 | **nerol** *kém* nerolo
 | **neroliolaj** *kém* nerolio
 | **nervius** *tört* nerveo <egy gall törzshöz tartozó>
 | **nervonsav** *kém* nervona acido
 | **nervus** **1.** *ld.* ideg
 ▶nervi cerebrales: *ld.* agyidegek
 ▶nervi intercostales: *ld.* bordaközi idegek
 ▶nervi spinales: *ld.* gerincvelői idegek
 ▶nervus abducens: *ld.* távolítóideg
 ▶nervus accessorius: *ld.* járulékos ideg
 ▶nervus cochlearis: *ld.* hallóideg
 ▶nervus depressor: *ld.* gátló ideg
 ▶nervus facialis: *ld.* arcideg
 ▶nervus hypoglossus: *ld.* nyelv alatti ideg
 ▶nervus ischiadicus: *ld.* ülőideg
 ▶nervus laryngeus: *ld.* gégeideg
 ▶nervus maxillaris: *ld.* felsőállcsontideg
 ▶nervus medianus: *ld.* középidég
 ▶nervus motoricus: *ld.* motoros ideg
 ▶nervus olfactorius: *ld.* szaglőideg
 ▶nervus opticus: *ld.* látóideg
 ▶nervus pneumogastricus: *ld.* bolygóideg
 ▶nervus saphenus: *ld.* rózsaidég
 ▶nervus sensorialis: *ld.* érzőideg
 ▶nervus splanchnicus: *ld.* zsigerideg
 ▶nervus sympathicus: *ld.* szimpatikus ideg
 ▶nervus trigeminus: *ld.* háromosztatú ideg
 ▶nervus trochlearis: *ld.* pörgeideg
 ▶nervus vagus: *ld.* bolygóideg
 ▶nervus vasomotoricus: *ld.* érmozgató ideg
2. *ld.* levélér
 | **nescafé** *ld.* neszkávė
 | **Nessus** *ld.* Nesszosz
 | **Nestorius** *ld.* Nesztoriosz

| **nesz** **1.** brueto, susuro
2. *átv* onidiro
 ▶neszét veszi: aŭdi onidiron, ekflari ion, antaŭsciiĝi, antaŭinformiĝi
 | **nesze** jen al vi, jen prenu
 ▶nesze, itt egy kés: jen al vi tranĉilo; jen tranĉilo, prenu ĝin!
 ▶nesze neked, jól megkaptad!: jen al vi, kiel meritite!
 ▶nesze semmi, fogd meg jól: jen al vi ĉio, plena de nenio
 | **neszesszer** <piperetáska> tualetujo, <pl. kézimunkázáshoz> necesujo, saketo por necesajoj
 | **neszez** **1.** *ntr* brueti, susuri
2. *x* orelemi, atenti bruojn
 | **neszkávė** tujkafo, tujpreta kafo
 | **Nesszosz** *mit* Neso
 ▶Nesszosz inge: tuniko de Neso
 | **nesztelen** senbrua, senbrue
 | **nesztor** nestoro, plejaĝulo
 | **Nesztór** *mit* Nestoro
 | **nesztorianizmus** *kr* nestorianismo
 | **nesztoriánus** *kr* nestoriano
 | **Nesztoriosz** *kr* Nestorio
 | **net** *biz inf* reto
 | **netalán** eble, eventuale, okaze, hazarde
 ▶ha netalán volna nálad gyufa: se okaze vi kunhavus alumeton
 | **netikett** *inf* reta etiketo, retmoroj, *biz* retiketo
 | **netalántán** *ld.* netalán
 | **netán** *ld.* netalán
 | **netovább** pinto, neplueblo, troo, ekstremo, tromezuro, transmezuro
 ▶pimaszság netovábbja: pinto de senhonteco
 ▶szemtelenség netovábbja: tromezuro da impertinenteco
 | **Netscape** *inf* Netskapo
 | **nett** **1.** pura, klara
2. plaĉa, ĉarma
 | **nettó** neta, senkromaja, <csomagolás nélküli> sentara
 ▶nettó bevétel: neta enspezo
 ▶nettó bér: neta salajro
 ▶nettó nemzeti termék: neta nacia produkto
 ▶nettó súly: neta/sentara pezo
 ▶nettó regisztrertonna: neta tonelaro
 | **Neuchétel** *geo* Neŭŝatelo
 | **neudímium** *kém* neodimo <Nd>
 | **neudímium-klorid** *kém* neodima klorido
 | **neuma** *zene* neŭmo
 | **Neumann** *inf* <János> Neŭmano
 ▶Neumann-architektúra: neŭmana arĥitekturo
 | **neuralgia** *ld.* idegzsába
 | **neuralgikus** *orv* *átv* is neŭralgia
 ▶neuralgikus pont: neŭralgia punkto
 | **neurasthenia** *ld.* ideggyengeség
 | **neuraszténia** *ld.* ideggyengeség
 | **neuritis** *ld.* ideggyulladás
 | **neurofibra** *ld.* idegrost
 | **neurofiziológia** *ld.* idegélettan
 | **neurokémia** *orv* *kém* neŭroĥemio, neŭrokemio
 | **neurolepticum** *ld.* neuroleptikus gyógyszer
 | **neuroleptikus** *ld.* neuroleptikus
 | **neuroleptikus** *orv* neŭrolepta
 ▶neuroleptikus gyógyszer: neŭrolepta medikamento, neŭroleptaĵo
 | **neurolingvisztika** *biol nyt* neŭrolingvistiko

- | **neurologia** **1.** *ld.* ideggyógyászat
2. *ld.* ideggyógyintézet
| **neurologus** *ld.* ideggyógyász, idegorvos
| **neuroma** *ld.* idegdaganat
| **neuron** *ld.* idegsejt
| **neuropata** *ld.* idegbeteg
| **neuropathia** *ld.* idegbeteg
| **neuropathia** *ld.* idegbetegség
| **neuropathicus** *ld. mn* idegbeteg
| **neuropátia** *ld.* idegbetegség
| **neuropszichológia** *biol pszi* neuropszichológia
| **neuropyra** *ld.* idegláz
| **neurosis** *ld.* neurózis
| **Neurospora** *növ* neürosporo <tömlőgomba nemzetség>
| **neurotikus** *orv* neüroza
| **neurotoxin** *ld.* idegméreg
| **neurotrop** *ld.* idegaffin
| **neurózis** *pszi* neürozo
▶ hisztériás neurózis: histeria neürozo
▶ szorongásos neuróz: angora neürozo
▶ traumás neurózis: traumata neürozo
| **neurula** *biol* neürulo <velőcsöves embrió>
| **neusztion** *biol* neüstono
| **neuter** *ld.* ivartalan
| **neutrális** **1.** *ált* neütrala *l.m.* semleges
2. *mat* neütra
▶ neutrális elem: neütra elemento
| **neutralista** <semlegesség híve> neütralismo
| **neutralizál** *ld.* semlegesít
| **neutrínó** *fiz* neütrino
▶ tau-neutrínó: taü-neütrino
| **neutron** *fiz* neütrono
▶ a proton és a neutron nukleonok: protono kaj neütrono estas nukleonoj
▶ lassú/termikus neutron: termika neütrono
| **neutronbomba** neütronbombo
| **neutroncsillag** *csill* neütronstelo
| **neutronfegyver** neütronradia batalilo
| **neutronsugárzás** neütrona radiado
| **név** **1.** *nomo l.m.* keresztnév, tulajdonnév, utónév
▶ a Legyőzhetetlen nevet adja a hajónak: bapti la ŝipon Nevenkebla
▶ apai név: patronomo
▶ azonosítási/bejelentkezési név: *inf* salutnomo
▶ bejegyzett név: *ip jog* patentnomo
▶ családi név: familia nomo
▶ földrajzi név: geografia nomo
▶ hamis név alatt utazik: vojaĝi sub falsa nomo v. inkognite
▶ nevet ad vkinek: nomi iun, bapti
▶ nevet visel: havi/porti nomon, esti nomata, nomiĝi
▶ leánykori/születési név: naskiĝnomo
▶ más nevet ad vminek: alinomi iun
▶ név alapján/szerint: laŭnome
▶ név szerinti: laŭnoma
▶ tudományos latin név: latinscienca nomo
2. *átv* nomo
▶ a király nevében: en/je la nomo de la reĝo, nome de la reĝo
▶ a neve örökké élni fog: lia nomo eterne vivos
▶ csak a magad nevében beszélj: parolu nur en via nomo v. vianome
▶ dicső nevet szerez magának: fari al si gloran nomon
▶ ennek zsarolás a neve: tio nomiĝas ĉantaĝo
▶ Isten nevében: en la nomo de Dio
▶ jó v. rossz néven vesz vmit: akcepti ion pozitive aŭ negative, preni/konsideri ion bona aŭ malbona
▶ nagy nevek, mint Széchenyi: grandaj nomoj kiel Széchenyi
▶ nem ér a nevem: *jték* mi estas eksterlude
▶ vki nevére írat: registrigi por ies nomo
3. *nyt* vortkorpo, signo
▶ név és jelentés: signo kaj signifo
4. *nyt* <névszó> nomvorto
| **Néva** *geo* Nevo
| **Nevada** *geo pol* Nevado <US>
| **névadás** nomado, nomigo, nomdono
| **névadó** **1.** *mn* nomdona
▶ névadó szülők: nomdonaj gepatroj
▶ névadó ünnep: nomdona ceremonio/festo
2. *fn* nomdoninto
▶ az iskola névadója: nomdoninto de la lernejo
| **névaláírás** subskribo, signaturo
| **nevár** **1.** *fn* nevaro
2. *mn nyt* nevara <new>
| **névátvitel** *ir nyt* metonimio
| **névazonosság** nomidenteco
| **névbetű** nomlitero
| **névbitorlás** nomuzurpo
| **névcsere** nomŝanĝo, <véletlen> nomkonfuzo
| **nevel** **1.** *tr* eduki, <erkölcsileg> edifi
▶ hazafiságra nevel: eduki por patrujamo
▶ idealistának nevel: eduki idealisto
▶ két gyereket nevel: eduki du infanojn
2. *tr* <tenyészt> bredi, teni
▶ kacsát nevel: bredi/teni anasojn
3. *tr* <növényt> kultivi, kreskigi
▶ üvegházban nevel: forci, kultivi sub vitro
| **nevelde** edukejo
| **nevelés** **1.** eduk(ad)o
▶ békére nevelés: pacedukado
▶ esztétikai nevelés: estetika edukado
▶ intézeti nevelés: instituta edukado
▶ jó nevelést kap: ricevi bonan edukon
▶ koedukált nevelés: ambaŭseksa edukado, geedukado
▶ környezeti nevelés: medioedukado
▶ spártai nevelés: sparta edukado
▶ világi nevelés: sekulara edukado
2. <eredmény> edukito, *áll* bredato, *növ* kultivaĵo
▶ az én nevelésem: mia edukito, *áll* mia bredato, *növ* mia kultivaĵo
| **nevelélmélet** teorio de edukado, pedagogio, eduka scienco
| **neveléslélektan** pedagogia psikologio
| **nevelési** eduka, eduk-
▶ nevelési eszköz: eduka rimedo, edukilo
▶ nevelési intézmény: eduka instituto
▶ nevelési rendszer: eduka sistemo
| **nevelésmód** edukarto, arto eduki
| **neveléspolitik** politiko de edukado
| **neveléstan** *ld.* nevelélmélet
| **neveléstörténet** historio de edukado
| **neveléstudomány** pedagogio, eduka scienco
▶ neveléstudományi szakember: pedagogo, edukscienculo
| **neveletlen** needukita, misedukita, miskonduta, nekulturita
▶ ej, te neveletlen kölyök!: ej, vi needukita bubo!
| **neveletlenség** **1.** needukiteco, manko de edukado

2. miskonduto, malĝentilaĵo, malbonaj manieroj

| **nevelkedik** 1. *ntr* edukiĝi, esti edukata

2. *ál* brediĝi

| **nevelő** 1. *mn* eduka

▶nevelő célzatú/hatású: edifa

2. *fn* edukanto, *isk* edukisto, pedagogo, <mentor> mentoro

3. *ld.* nevelôtanár

4. <házi> guvernisto, dominstruisto

| **névelő** *nyt* artikolo

▶határozatlan névelő: nedifina artikolo

▶határozott névelő: difina artikolo

▶részelő névelő: partitiva/partuma artikolo

| **nevelőanya** adopta/eduka patrino

| **nevelőapa** adopta/eduka patro

| **nevelődik** *ntr* edukiĝi

▶jó emberré nevelődött: li edukiĝis bona homo

| **nevelőintézet** 1. edukejo, edukinstituto

2. <javító> reedukejo, readaptejo, korektodomo

| **nevelőmunka** eduka laboro, edukado

| **nevelőnő** guvernistino, dominstruistino

▶nevelőnőt tart: teni guvernistinon

| **nevelőotthon** infanhejmo, edukhejmo

| **nevelősködik** *ntr* guverní, labori kiel guvernisto/guvernistino

| **nevelőszülő** adopta/eduka gepatro

▶szerető nevelőszülei voltak: li havis amantajn adoptajn gepatrojn

| **nevelőtanár** internuleja instruisto/pedagogo

| **nevelőtestület** pedagogia stabo, instruistaro

| **nevelőtiszt** *kat* eduka oficiro

| **nevelt** 1. *mn* adoptita, nutro-

▶nevelt fiú: adoptita filo, nutrofilo

2. <vhogyan nevelt> edukita

▶jól nevelt: bonedukita, bontona, bonmaniera

3. *fn* edukato, <volt> edukito

▶intézetünk neveltjei: edukatoj de nia instituto

| **neveltetés** edukiĝo

| **névérték** nominala valoro, alparo

▶névértéken van: esti alpare

▶névértéken vesz: aĉeti por nominala valoro

▶névértékű: alpara

| **neves** fama, konata, bonnoma, prestiĝa

| **nevesincs** senfama, nulfama

▶nevesincs ember: senfamulo

| **nevesít** *tr* nomi, identigi per nomo

| **néveste** nomtaga antaŭvespero

| **nevet** 1. *ntr* ridi

▶a markába nevet: ridi postdorse, kaŝridi, subridi

▶a szemébe nevet: ridi al iu en la vizaĝon

▶gúnyosan nevet vkin: mokridi pri iu

▶halálra neveti magát: ridi ĝiskreve/ĝisneplu/ĝisdolore

▶jójúzt nevet: ridi ĝissate

▶jó nagyot nevet: satridi, ridi el la tuta gorĝo

▶kényszeredetten nevet: trudridi

▶nevet, mint a fakutya: ridi kiel idioto v. farsa masko

2. *ntr* *átv* ridi

▶az nevet, aki utoljára nevet: *közm* plej bone ridas, kiu laste ridas^Z

▶csak nevetett rajta: li nur ridis pri tio

▶nevet a szeme: ŝiaj okuloj ridas

▶nevetek a naivságon: mi ridas pro via naiveco

| **nevetés** rid(ad)o

▶a hasát fogja a nevetéstől: teni al si la ventron de ridi

▶a nevetés gyógyít: ridi estas saniga

▶a nevetés ragadós: ridi infektas

▶fulladozik a nevetéstől: sufokiĝi de ridi

▶gurul a nevetéstől: skuiĝi de ridi

▶majd megszakad a nevetéstől: preskaŭ krevi pro la ridi

▶nevetésbe tör ki: eksplodi per ridi

▶nevetése árulja el az ostobát: *közm* oni ekkonas bovon per la vido, kaj malsaĝulon per lia ridi^Z

▶nevetést elfojt: sufoki ridon

▶nevetéssel palástolta zavarát: forridi sian ĝeniĝon

▶pénteki nevetés, vasárnap i sírás: *közm* ridi matene – ploro vespere^Z

| **nevetgél** *ntr* ridadi

| **nevethetnék** ridemo

▶nevethetnékem támadt: min kaptis ridemo

| **nevetlen** sennoma

| **nevető** 1. *mn* rid(ant)a

▶nevető harmadik: ridanta tria

▶nevető örökös: ridanta heredanto

| **nevetőgáz** *ld.* kéjgáz

| **nevetőgörcs** 1. *orv* konvulsia ridi

2. *átv* neĉesema/skua ridi

| **nevetőizom** *anat* rizorio, ridmuskolo

| **nevetős** 1. ridema

2. *átv* gajradia, ĝojradia

| **nevetség** 1. mokridi

▶nevetséget kelt: elvoki mokridon

▶nevetség tárgyává válik: fariĝi objekto de mokridi

2. ridindaĵo, farso, komedio

▶ez kész nevetség: tio estas nura farso

| **nevetségés** 1. ridinda, ridiga, komika, farsa

▶nevetségés alak: ridinda figuro, komika ulo

▶nevetségessé tesz: ridindigi

2. *átv* rindinda, komika

▶nevetségés ellenvetés: ridinda objeto

▶nevetségés helyzetbe kerül: trafi en komikan situacion

3. <kicsi> bagatela

▶nevetségés összeg: bagatela sumo

| **nevetető** 1. *mn* ridiga, komika, farsa

2. *fn* gajigisto, burleskulo

| **nevez** 1. *tr* nomi, <címmel> titoli

▶az eszközt mérőóznak nevezik: la instrumenton oni nomas lodo

▶ha megteszed, nem nevezlek barátomnak: se vi faros tion, mi

fornomos vin mia amiko

▶nevén nevez: nomi per la propra nomo

▶nevezze tábornoknak: titolu lin generalo

▶Péternek nevezik: oni nomas lin Petro

2. *tr* <mond, minősít> diri, nomi

▶ezt nevezem!: mian plejan gratulon!

▶ezt túlzásnak nevezném: mi nomus tion troigo

▶hazugnak nevez: diri/nomi mensogulo

▶Oroszlánszívűnek nevezett Richárd: Rikardo alnomata Leonkora

3. *tr* *sp* anonci/enskribigi sin, registrigi sin

▶nevezett a bajnokságra: li enskribigis sin por la ĉampionado

| **nevezéktan** nomenklaturiko

| **nevezet** nomo

| **nevezetes** 1. fama, konata, vidinda

▶arról nevezetes, hogy: ĝi estas fama pro tio, ke

▶nevezetes hely: vidinda loko

▶nevezetes személyiség: fama personeco

2. <említésre méltó> memorinda, menciinda
 ▶ nevezetes dolog történt vele: io memorinda okazis al li
 | **nevezetesen** nome, tio estas
 ▶ más következtetésre jutottam, nevezetesen: mi venis al alia konkludo, nome
 | **nevezetesség** 1. famo, konateco
 ▶ nevezetességre jut: veni al konateco
 2. <fontosság> signifo, graveco
 3. <látványos, érdekesség> vidindaĵo, kuriozaĵo
 ▶ megmutattam nekik a város nevezetességeit: mi montris al ili la vidindaĵojn de la urbo
 | **nevezett** 1. *mn* nomita, menciita
 ▶ a nevezett napon: en la nomita tago
 2. *fn* nomito, menciito
 ▶ a nevezett azt állítja: la nomito asertas
 | **nevező** *mat* denominatoro, nomanto
 ▶ közös nevezőre hoz vmit: trovi por io la komunan denominatoron
 ▶ legkisebb közös nevező: la plej malgranda komuna denominatoro
 | **névhasználat** nomuzo
 ▶ névhasználati licenc: licenco pri nomuzo
 | **névházasság** nominala geedziĝo, geedziĝo por nomo
 | **névindex** indekso de personoj
 | **névjegy** vizitkarto, karteto
 | **névjegykártya** *ld.* névjegy
 | **névjegyzék** nomlisto, nomaro
 ▶ hivatalos választói névjegyzék: oficiala listo de elektantoj
 | **névjelző** *nyt* nomesperimo
 ▶ a névjelző ragozhatatlan: la nomesperimo estas nedeklinaciebla
 | **névkártya** nomkarteto
 ▶ asztali névkártya: tablokarteto
 | **névkiszolgáló** *inf* nomservilo
 | **névleg** nominale
 ▶ névleg még ő az elnök: nominale ankoraŭ li estas la prezidanto
 | **névleges** nominala
 ▶ névleges érték: nominala valoro
 ▶ névleges hatalom: nominala potenco
 ▶ névleges teljesítmény: nominala povumo
 ▶ névleges tulajdonos: nominala posedanto
 | **névmagyarosítás** nomhungarigo
 | **névmás** *nyt* pronomo
 ▶ általánosító névmás: kolektiva pronomo
 ▶ általános névmás: ĝenerala/senpersona pronomo, kvazaŭnomo
 ▶ birtokos névmás: poseda/adjektiva pronomo, posesivo
 ▶ birtokos személyes névmás: poseda persona pronomo
 ▶ egyszerű névmás: *eo* tabelpronomo
 ▶ határozatlan névmás: nedifina pronomo, indefinito
 ▶ hímnemű személyes névmás: virgenra persona pronomo
 ▶ jelzői visszaható névmás: refleksiva poseda adjektivo
 ▶ kérdő névmás: demanda pronomo, interrogativo
 ▶ kölcsönös névmás: reciproka pronomo
 ▶ mutató névmás: montra pronomo, demonstrativo
 ▶ névmássá alakít: pronomigi
 ▶ semleges névmás: neŭtra pronomo
 ▶ személyes névmás: persona pronomo, personalo
 ▶ tagadó névmás: nea pronomo, negativo
 ▶ visszaható birtokos névmás: refleksiva poseda pronomo
 ▶ visszaható névmás: refleksiva pronomo, refleksivo
 ▶ vonatkozó névmás: rilata pronomo, relativo
 | **névmemória** nommemoro
 | **névmisztika** nommistiko
 | **névmutató** 1. indekso de propraj nomoj
 2. *biol* nomenklaturó
 | **névnap** nomtago
 ▶ névnap ajándék: nomtaga donaco
 ▶ névnapot megül: festi nomtagon
 | **névragozás** *ld.* névszóragozás
 | **névrendszer** *tud* nomenklaturó
 | **névrokon** nomparencó, homonimulo
 | **névsor** nomlisto
 | **névsorellenőrzés** kontrolvoko, *kat* apelo
 | **névsorolvasás** kontrolvoko, laŭtleĝo de nomlisto
 | **névszó** *nyt* nomo, nomvorto
 ▶ állítmány névszói része: predikativo
 ▶ névszót ragoz: deklinacii
 | **névszóképzés** nomafiksado
 | **névszóragozás** 1. *nyt* deklinacio
 2. <alaksor> deklinacia paradigmo, kazaro
 | **névtan** *nyt* onomastiko
 | **névtábla** nomŝildo
 | **névtár** nomregistro
 | **névtelen** 1. sennoma
 ▶ névtelen tér: sennoma placo
 2. <ismeretlen> senfama, nekonata
 ▶ névtelen kezdő: senfama komencanto
 3. <ismeretlen nevű> anonima
 ▶ Béla király névtelen jegyzője: anonima notario de reĝo Adalberto
 ▶ névtelen levél: anonima letero
 ▶ névtelen valaki: anonimulo
 | **névtelenség** senfameco, nekonateco, anonimeco
 ▶ névtelenségbe burkolózik: kaŝi sin sub anonimeco
 ▶ névtelenségből kiemelkedik: elstariĝi el senfameco/nekonateco
 | **névtudomány** *nyt* onomastiko, nomscienco, scienco de propraj nomoj
 | **névutó** *nyt* postpozicio
 | **névünnepe** nomfesto
 | **névváltozás** nomŝanĝiĝo
 | **névváltoztatás** nomŝanĝo
 | **névvisélet** nomuzo
 | **Newcastle** *geo* Novkastelo
 | **New England** *geo* Nov-Anglujo, Nov-Anglio
 | **Newfoundland** *geo* Nov-Funlando, Novlando, Tero-Nova
 | **New Hampshire** *geo pol* Nov-Hampŝiro <US>
 | **New Jersey** *geo pol* Nov-Ĵerzejo <US>
 | **New Orleans** *geo* Nov-Orleano
 | **newsreader** *ld.* hírolvasó
 | **newton** *fiz* neŭtono <N>
 | **Newton** *fiz* <Isaac> Neŭtono
 ▶ a newtoni mozgástörvények: la neŭtonaj movleĝoj
 ▶ Newton-féle mozgásegyenlet: movadekvacio de Neŭtono
 ▶ newtoni mechanika: klasika/neŭtona meĥaniko/mekaniko
 | **New York** 1. *geo* Nov-Jorko <város>
 2. *geo pol* Nov-Jorko <állam> <US>
 | **nexus** rilato
 | **néz** 1. *tr* rigardi, okulumi, <előadást> spekti, <tévé> televízió
 ▶ árgus szemekkel néz: rigardi per okuloj de Arguso, rigardi centokule
 ▶ a szemébe néz: rigardi al li en la okulojn
 ▶ bambán néz: rigardi dupe, rigardaĉi
 ▶ bárgyú szemekkel néz: rigardi kun ŝafaj okuloj
 ▶ egymásra néznek: ili interrigardas sin

- ▶ farkasszem néz a halállal: rigardi al la morto en la vizaĝon
- ▶ ferdén néz: átv is rigardi oblikve, strabi
- ▶ filmet néz: spekti filmon
- ▶ fürkészve néz: esplorrigardi
- ▶ jobbra nézz!: *kat* rigardu dekstren!
- ▶ lopva néz: ŝtelrigardi, subrigardi
- ▶ mereven/merőn néz: fiksrigardi, okulfiksi
- ▶ szabad szemmel néz: rigardi per nearmita okulo
- ▶ szeme sarkából néz: rigardi okulrande
- ▶ szúrósan néz vkire: okulbori iun
- ▶ tágra nyitott szemmel néz: rigardi per rondigitaj v. larĝe malfermitaj okuloj
- ▶ tévén néztük a meccset: ni televidis la matĉon
- ▶ üveges szemmel néz: rigardi per vitrecaj okuloj
- ▶ vki/vmi után néz: postrigardi iun/ion
- 2. *tr* <véél, hisz> rigardi, preni por io, kredi, opinii
- ▶ hülyének néz: preni por ansero
- ▶ kutyának néztem: mi kredis ĝin hundo
- ▶ revizornak nézték: oni prenis lin por revizoro
- 3. *tr* <keres> serĉi, trovi, elekti
- ▶ állás után néz: serĉi al si dungon
- ▶ cipőt néz magának: serĉi ŝuojn por si
- ▶ más lehetőség után kell néznünk: ni devas trovi alian alternativon
- ▶ nézni szabad: rigardi kaj aspiri ne devigas akiri^Z, ekzameni ne devigas preni^Z
- 4. *tr* <ellenőriz> kontroli, viziti
- ▶ a munkások után nézek: mi kontrolos la laboristojn
- ▶ felém se néz: li eĉ ne vizitas min, li eĉ rigardon ne ĵetas al mi
- 5. *tr* <figyelemfelkeltés> vidi
- ▶ nézd, milyen zűrt okoztál!: vidu, kian kaĉon vi kaŭzis!
- ▶ nézze, uram!: vidu, sinjoro!
- 6. *tr* <tekintettel van> konsideri, atenti, rigardi
- ▶ csak a hasznát nézi: li rigardas nur sian utilon
- ▶ ha nem nézném az apádat: se mi ne konsiderus vian patron
- ▶ kicsire nem nézünk: bagatelojn ni ne atentas
- ▶ semminek néz: li rigardas min nulo
- 7. *tr* <kérés, tanács> vidi
- ▶ nézd, a helyedben nem tenném: vidu, en via loko mi ne farus tion
- ▶ nézd, jobb ha elmegy: vidu, estus pli bone, se vi forirus
- 8. *tr* <vár> antaŭvidi, atendi
- ▶ anyai örömök elé néz: antaŭvidi patrinajn ĝojojn
- 9. *tr* <irány> rigardi, eliri, doni vidon al io
- ▶ az ajtó az udvarra néz: la pordo eliras/rigardas al la korto
- ▶ az ablakok a tengerre néznek: la fenestroj donas vidon al la maro
- | **nézdegél** *ld.* nézelődik
- | **nézeget** 1. *tr* rigardadi
- ▶ nézegeti a feladó nélküli levelet: li turnas-returnas la leteron sen sendinto
- ▶ nézegeti az újságokat: li rigardadas la ĵurnalojn
- 2. *ld.* nézelődik
- | **nézelődik** rigardadi ion kaj tion, *ntr* sencele/vage rigardadi, paŝadi la okulojn, okulvagi
- | **nézés** rigard(ad)o
- ▶ befelé nézés: *pszi* introspekto
- ▶ múltba nézés: paseismo
- ▶ szúros volt a nézése: lia rigardo estis pika
- | **nézet** 1. opinio, <rendszerezett> koncepto
- ▶ általános nézet, hogy: estas ĝenerala opinio, ke
- ▶ azon a nézeten vagyok: mi havas la opinionon
- ▶ konzervatív nézetek: konservativaj opinioj
- ▶ küzd a helytelen nézetek ellen: batali kontraŭ la malĝustaj konceptoj
- ▶ nézetem szerint: laŭ mia opinio
- ▶ szélsőséges nézeteket valló: ekstremisto
- 2. *tech* vido
- ▶ elülső nézet: fronta vido
- ▶ oldalsó nézet: flanka vido
- | **nézetazonosság** konsento, samopinieco, identeco de opinioj
- | **nézeteltérés** 1. malkonsento, disopinioj, diferencaj opinioj
- ▶ a nézeteltérések ellenére: malgraŭ la disopinioj
- 2. malakordo, malkonkordo, disputo
- ▶ elsimítja a nézeteltéréseket: glatigi la malakordojn
- | **nézetkülönbség** malkonsento, disopinioj, diferencaj opinioj
- | **nézettség** spektateco
- | **néznivaló** spektinda, vidinda
- | **néző** 1. *mn* rigard(ant)a
- ▶ jövőbe néző: prospektiva, futurvida
- ▶ udvarra néző ablak: alkorta fenestro
- ▶ utcára néző ablak: alstrata fenestro
- 2. *fn* spektanto, rigardanto
- ▶ nézők: spektantoj, publiko
- | **nézőke** 1. *tech* rigardilo, agorda luko/fendo
- 2. *kat* celfendo
- | **nézőközönség** spektantaro, publiko
- | **nézőlyuk** gvatokulo, pordoluketo
- | **nézőpont** vidpunkto, vidangulo
- ▶ egy más nézőpontból: el alia vidpunkto
- | **nézősereg** amaso da spektantoj, grandnombra spektantaro
- | **nézőszög** 1. *tech* vidangulo
- 2. *ld.* nézőpont
- | **nézőtér** spektejo
- ▶ üres nézőtér: malplena spektejo
- | **nézve** 1. koncerne ion, rigarde al io, laŭ
- ▶ szakmájára nézve ács: koncerne lian profesion, li estas ĉarpentisto
- 2. <vmivel kapcsolatban> relate al io v. ion, pri
- ▶ erre nézve nem jött utasítás: relate al tio ne venis dispozicio
- 3. <vmilyen szempontból, vki számára> por
- ▶ ez rá nézve kedvező: tio estas por li favora
- | **ngala** 1. *fn* lingalo
- 2. *mn nyt* lingala <ln>
- | **nganaszan** 1. *fn* nganasano
- 2. *mn nyt* nganasana <nio>
- | **ngewee** gveo <pénzнем>
- | **ngultrum** ngultrumo <pénzнем>
- | **ni** 1. <rámutatás> jen
- ▶ így ni!: jen tiel!
- ▶ itt van ni a kesztyűd: jen ĉi tie estas viaj gantoj
- ▶ ott megy ni!: jen tie li iras!
- 2. <meglepődés> jen vidu!, <bosszankodás> ej nu!
- ▶ ej ni, de későre jár: ej nu, kiom malfrue estas!
- ▶ ni, mit találtam!: jen vidu, kion mi trovis!
- | **niacin** *kém* nikotin(at)a acido
- | **niacin-amid** *kém* nikotin(at)a amido
- | **Niagara** *geo* Niagaro <folyó>
- ▶ Niagara-vízesés: akvofalo/katarakto de Niagaro
- | **Niamey** *geo* Niamejo
- | **niaouli** *növ* kvinripa melaleŭko, gomelarbo, naŭlo
- | **Nibelungok** *mit* Nibelungoj
- ▶ a Nibelungok kincse: la trezoro de la Nibelungoj
- ▶ Nibelung-ének: *ir* La Kanto de la Nibelungoj

- | **Nicaea** *ld.* Nicea
| **Nicaragua** **1.** *geo* Nikaragvo <tó>
2. *geo pol* Nikaragvo <NI>
| **nicarauai** **1.** *fn* nikaragvano
2. *mn* nikaragva
| **Nicea** *tört geo* Niceo <Iznik> *l.m.* Nikaia
▶ niceai hitvallás: *kr* nicea kredokonfeso, Simbolo de Niceo
▶ niceai zsinat: *kr* nicea koncilio
| **Nicol** *fiz* <William> Nikolo
▶ Nicol-prizma: nikola prizma, nikolo, polarigilo, polarizilo
| **Nicosia** *geo* Nikozio
| **nicsak** ho jen!
▶ nicsak, ki jön ott!: ho jen, kiu venas tie!
| **Nicsiren** *bud* Niĉireno
| **nicsirenizmus** *bud* niĉirenismo
| **niederdeutsch** *ld.* alnémet
| **niellista** *műv* nielista
| **nielló** **1.** *mn műv* niela
▶ nielló műtárgy: nielaĵo
2. *műv* nielo <díszítési technika>
▶ niellóval díszít: nieli
| **niellőtvös** *ld.* niellista
| **Nietzsche** *fil* <Friedrich Wilhelm> Niĉeo
▶ nietzchei erkölcsfilozófia: niĉeismo
| **nietzscheizmus** *fil* niĉeismo
| **nife** *geo* terkerno, NiFe-kerno
| **Niger** **1.** *geo* Niĝero <folyó>
2. *geo pol* Niĝero <ország> <NE>
| **nigeri** **1.** *fn* niĝerano
2. *mn* niĝera
| **Nigéria** *geo pol* Niĝerio <NG>
| **nigériai** **1.** *fn* niĝeriano
2. *mn* niĝeria
| **nigger** *pej* negraĉo, finegro
| **night-club** *ld.* éjszakai lokál, éjszakai mulató
| **nihil** nenio, nulo
▶ nihil ex nihilo fit: el nenio fariĝas nenio
| **nihilista** *fil* nihilisto
| **nihilizmus** *fil* nihilismo
| **Nijmegen** *geo* Nimego
| **nikáb** *iszl tex* nikabo
| **Nikaia** *tört geo* Niceo <Iznik>
▶ Nikaiai Császárság: Nicea Imperio
| **Niké** *mit* Niko, Venkinto
▶ szamothrakéi Niké: *műv* Niko/Venkinto de Samotrako
| **nikkel** *kém* nikelo <Ni>
| **nikkelacél** *kém* nikela ŝtalo
| **nikkelez** *tr kém* nikeli
| **nikkelin** *ásv* nikelino
| **Nikodémusz** Nikodemo <utónév>
| **nikol** *ld.* Nicol-prizma
| **Nikola** Nikolaino <utónév>
| **nikolaita** *bibl kr* nikolaito <ókeresztény szekta tagja>
| **nikolprizma** *ld.* Nicol-prizma
| **nikotex** **1.** *mn* desnikotinita
2. *fn* desnikotinita cigaredo
| **nikotin** *kém* nikotino
| **nikotin-amid** *kém* nikotin(at)a amido
| **nikotinéhség** nikotinavido
| **nikotiné** *agr* nikotina likvo
| **nikotinnmérgezés** *orv* nikotinismo
| **nikotinos** **1.** nikotinhava
2. nikotinkolora, nikotinmakula
| **nikotinsav** *kém* nikotin(at)a acido
| **nilpotens** *mat* nulpotenca
| **Nílus** *geo* Nilo
▶ Fehér-Nílus: Blanka Nilo
▶ Kék-Nílus: Blua Nilo
| **nímand** *átv* nulo, neniulo
▶ a férjem egy nagy nímand volt: mia edzo estis granda nulo
| **nimbostratus** *ld.* esőfelhő
| **nimbusz** *műv* nimbo, aŭreolo, gloriolumo, lumkrono
| **Nimes** *geo* Nimo
| **nimfa** **1.** *mit* nimfo
▶ erdei nimfa: driado, <tölgyeké> hamadriado
▶ hegyi nimfa: oreado
▶ tengeri nimfa: marnimfo
▶ vízi nimfa: najado
2. *átv* <szép, könnyelmű nő> nimfo
3. *áll* nimfo
| **nimfaion** *ld.* nimfaszentély
| **nimfaszentély** *vall* nimfejo
| **nimfománia** *psz* nimfomanio
| **nimfomániás** *fn psz* nimfomaniulino
| **Nimród** *bibl* Nimrodo
| **nincs** ne esti, ne ekzisti, ne havi, ne -i
▶ az étel nincs megmelegítve: la manĝaĵo ne estas varmigita
▶ és nincs tovább!: kaj punktofino!
▶ köszönöm! nincs mit: mi dankas vin! ne dankinde
▶ mindig az kell, ami nincs: *közm* nin ĉiam ravas, kion ni ne havas^Z
▶ nincs benne réz: ĝi ne enhavas kupron
▶ nincs időm: mi ne havas tempon
▶ nincs igaza: li ne pravas
▶ nincs ilyen lehetőség: ne ekzistas tia eblo
▶ Péter nincs itt: Petro ne estas ĉi tie
| **nincstelen** **1.** *mn* senhava, nenihava, mizera
2. senhavulo, nenihavulo, mizerulo
| **nincstelenség** mizero, necesbezono, nehavo, mankeco
| **nindzsa** ninĵo, ŝinobo
| **Ninghszia** *ld.* Ningxia
| **Ningxia** *geo pol* Ningŝjao <CN>
| **nini** jen <figyelemfelhívás>
▶ nini, milyen szép baba!: jen vidu, kiel bela bebo!
| **Ninive** *bibl geo* Ninevo
| **niobát** *kém* niobato
| **Niobé** *mit* Niobo
| **nióbium** *kém* niobo <Nb>
| **nióbiumklorid** *kém* nioba klorido
| **nipp** luksaĵeto, dekorfigureto, porcelana figureto
| **Nippon** *ritk* Nipono
| **nipponi** **1.** *fn ritk* niponano
2. *mn ritk* nipona
| **nirvána** *bud* nirvano
| **Nitella** <moszat> nitelo
| **niton** *kém* radono, ex nitono
| **nitrát** *kém* nitrato
| **nitrátosodás** *öko* nitratiĝo
▶ talajvíz nitrátosodása: nitratiĝo de grundakvo
| **nitrátoz** *tr kém* nitri
| **nitren** *kém* nitreno

- | **nitrid** kém nitrido
| **nitifikálás** öko nitroksidado
| **nitril** kém nitriilo
| **nitrit** kém nitrito
| **nitro(o)-** kém nitro- <nitrosporot>
| **nitró** ld. kéjgáz
| **nitrobenzol** kém nitrobenzeno
| **nitrocellulóz** kém celuloza nitrato
| **nitrocsoport** kém nitra grupo
| **nitrofilm** fot nitrofilmo
| **nitrogén** **1.** kém nitrogeno <N>, azoto, <összetételekben> nitro-
▶ nitrogén megkötése: öko nitrogenfiksado
2. ld. nitrogénműtrágya
| **nitrogénciklus** nitrogena ciklo
| **nitrogénforma** öko nitrumo
| **nitrogén-hidrogénsav** kém hidroazida acido
| **nitrogén(III)-klorid** nitrogena triklorido
| **nitrogénműtrágya** nitrata sterko
| **nitrogénoxid** kém nitrogenoksido, nitrooksido
| **nitrogénvizelés** orv azoturio
| **nitroglicerín** kém nitroglicerolo, nitroglicerino
▶ a nitroglicerín könnyen robban: nitroglicerino facile eksplodas
| **Nitrosomas** bakt nitrozomonado <ammóniabontó baktérium>
| **nitroz** ld. nitrózsav
| **nitrozil** kém nitrozilo
| **nitrozo-** kém nitrozo- <-NO>
| **nitrozo-benzol** kém nitrozo-benzeno
| **nitrózsav** kém nitroza acido
| **nitt** ld. szegecs
| **nittel** ld. szegecsel
| **nittszeg** ld. szegecs
| **Niue** geo pol Niuo <NZ>
| **niváció** geo neĝa erozio
| **nivális** geo neĝa
▶ nivális régió: neĝa etaĝo
| **nivellál** **1.** ld. szintez
2. ld. egyenget
3. tr samnivelegi
| **nivellálódik** ntr samnivelegi
| **nívó** **1.** ásv horizonto
2. <színvonal> nivelo
▶ azonos nívójú: samnivelela
| **nívódíj** premio por alta nivelo
| **nívófelület** fiz ekvipotencialo
| **nívópálca** stangogaŭĝo
| **nívós** altnivelela
| **nivôse** tört nivozo <dec. 21–jan. 19>
| **nívótlan** malaltnivelela
| **Nizza** geo Nico
| **nkore** ld. nyankore
| **n-lineáris** n-lineara
| **no** **1.** <kérés, biztatás, sürgetés> nu!
▶ no, gyere már!: nu, jam venu!
2. <kérdés árnyalása> nu!
▶ no és?!: nu kaj?!
▶ no, látod már?: nu, ĉu vi jam vidas ĝin?
▶ no, mi az?: nu, kio?
3. <nyomosítás> nu!
▶ félek, no!: mi timas, nu!
▶ no, ezt szépen kisütötted: nu, tion vi bele elbakis
▶ no hiszen, majd éppen rád várnak!: nu, ja ĝuste vin oni atendas!
▶ no lám!: nu vidu!
4. <ellentét> nu!
▶ iszik, no de bírja!: li drinkas, nu sed li ankaŭ povas!
▶ sok a gondja, no de ez fontosabb!: li havas multajn zorgojn, nu sed tio estas pli grava
5. <figyelemfelkeltés> nu!
▶ no, elég az hozzá, hogy: nu, sufiĉas diri, ke
▶ no, emberek!: nu, homoj!
▶ no mármost: nu do
6. <kiegészítés> nu kaj
▶ ötten voltak, no meg én: ili estis kvin, nu kaj mi
| **nó** noo <japán színjátékforma>
| **noa** **1.** növ vinberoj Noa
2. vino Noa
| **Nobel** <Alfred> Nobelo
| **Nobel-díj** Nobel-premio
▶ fizikai Nobel-díj: Nobel-premio pri fiziko
▶ irodalmi Nobel-díj: Nobel-premio pri literaturo
▶ kémiai Nobel-díj: Nobel-premio pri kemio
▶ orvosi Nobel-díj: Nobel-premio pri medicino
| **Nobel-díjas** Nobel-premiito
| **nobélium** kém nobelio <No>
| **no comment** neniū/nul komento
| **nocsak!** ha nu!
▶ nocsak, hát megjöttél?: ha nu! ĉu vi do alvenis?
| **noddi** ld. totyacsér
| **nodulus** ld. csomócska
| **nodus** ld. csomó
▶ nodus atrioventricularis: ld. atrioventrikuláris csomó
▶ nodus lymphaticus: ld. nyirokcsomó
| **Noé** bibl Noa(o)
▶ Noé bárkája góferfából készült: la arkeo de Noa estis farita el gofera ligno
| **noétika** ld. ismeretelmélet
| **Nofertiti** tört Nefertito
▶ Nofertiti Ehnaton fáraó felesége volt: Nefertito estis la edzino de faraono Ehnatono
| **Nofretete** ld. Nofertiti
| **nógat** tr urĝi, kuraĝigi, instigi, sproni, stimuli
| **noha**¹ kvankam
▶ nem fizetett, noha megígérte: li ne pagis, kvankam li promesis tion
| **noha**² ld. noa
| **nohát** ld. nahát
| **nokedli** ld. galuska
| **noktürn** zene nokturno, nokta muziko
| **nomád** **1.** mn nomada
▶ felhagy a nomád életmóddal: malnomadiĝi
▶ legeltető nomád életmód: paŝta nomadismo
▶ nomád életet él: nomadi
▶ nomád életmód: nomadismo
▶ nomád törzs: nomada tribo, hordo
2. fn nomado
▶ félnomád: duonnomado, seminomado
▶ sivatagi nomád: dezerta nomado, dezertano
| **nomadizál** ntr nomadi
| **nomarkhosz** tört nomarko
| **nómenklatura** **1.** ld. nevezékταν
2. tört pol agadsfera listo

3. tört pol <komunista> reganta elito

| **-nomiális** *mat* -nomiala

| **nominálbér** nominala salajro

| **nominális 1.** nominala

▶nominális érték: nominala valoro

2. nyt nomvorta

▶nominális mondat: nomvorta frazo

| **nominalizmus 1.** *fil* nominalismo

2. gazd nominalismo

| **nominalista** *fil* *gazd* nominalisto

| **nomináljövedelem** nominala enspezo

| **nominativus** *ld.* alanyeset

| **nomogram** *ld.* számolótábla

| **nomosz** *tört* nomarkio <közigazgatási egység>

| **nona** *kr* nono <előírt papi zsolozsma>

▶a napi zsolozsmák a következők: matutinum, prima, tertia, sexta, nona, vesperae, completorium: la diurnaj horoj estas matutino, primo, tercio, seksto, nono, vespro, kompletorio

| **noná** *ld.* naná

| **nóna** *zene* <hangfok és hangköz> naŭto

▶kis nóna: minora naŭto

▶nagy nóna: maŭjora naŭto

| **nona-** *kém* nona- <kilenc>

| **nonadekán** *kém* nonadekano

| **nonae** *tört* nonoj <idus előtti 9. nap>

| **nonagon** *ld.* kilencszög

| **nónakkord** naŭtakordo

| **nonán** *kém* nonano

| **nonapeptid** *kém* nonapeptido

| **nonén** *kém* noneno

| **nonfiguratív** *műv* nefigura, abstrakta

| **nonilesoport** *kém* nonilo

| **nóniusz¹** **1.** *tech* verniero

2. tech mikrometra kalibrilo

| **nóniusz²** <lófajta> noniuso

| **nonkonformista 1.** *mn* nekonformista, nekonformisma

2. fn nekonformismo

| **nonkonformizmus** nekonformismo

| **nono!** nu, nu!

| **nonpareille** *knyv* nonparelo

| **non plus ultra** *ld.* netovább

| **nonprofit** neprofitcela, senprofita

▶nonprofit szervezetek: neprofitcelaj organizoj

| **nonstop** tagnokta, diurna, tuttaga, senpaŭza, seninterrompa

▶nonstop műsor: senpaŭza programo

▶nonstop üzlet: tagnokta vendejo

| **nonszensz** sensencaĵo

| **noppos** *tex* nodara

▶noppos kelme: nodara ŝtofo

| **nooszféra** *öko* noosfero <ember által megváltoztatott bioszféra>

| **NOR** *fil inf* mal-aŭo, neko

| **nor-** *kém* nor- <-CH2 csoporttal kevesebb>

| **noradrenalin** *biol kém* noradrenalino, norepinefrino

| **Norbert** Norberto <utónév>

| **nordic walking** *ld.* botolás

| **Nord-Pas-de-Calais** *geo pol* Nordo-Kaleza Markolo <FR>

| **norepinefrin** *ld.* noradrenalin

| **Norfolk-sziget** *geo pol* Norfolkinsulo <AU>

| **nori** növ norio <hető vörösalga>

| **nória** víz trogrado, norio

| **norit** *ásv* norito

| **norito** *vall* norito <sintoizmus: szent szavak és imádságok>

| **norma 1.** *ált* normo, <munkavégzés> (labor)normo

▶erkölcsi normák: moralaj normoj

▶hangolási norma: *zene* piĉnormo

▶környezeti norma: *öko* medionormo

▶nemzetközi jogi normák: internacijuraj normoj

▶nyelvi normák: lingvaj normoj

▶viselkedési norma: konduĉnormo

2. tech normo

▶nem norma szerinti: nenorma

▶norma alatti: subnorma

▶norma feletti: supernorma

▶normán felül teljesít: plenumi supernorme

▶norma szerinti: (laŭ)norma

3. mat modulo <komplex szám>

▶félnorma: duonnormo

4. ld. ívjelzés

| **Norma** *csill* Ortilo

| **normacsalás** trompo pri labornormo

| **normaellenőrzés** normokontrolo

| **normaidő** labornormo, normotempo

| **normaidőmérő** *fn ip* kronometristo, mezuristo de labornormo

| **normakontroll** *jog* kontrolo de laŭkonstitueco

▶előzetes normakontroll: anticipa kontrolo de laŭkonstitueco

| **normál¹** **1.** *ált* normala, ordinara, kutima

▶normál hőmérséklet: normala temperaturo

▶normál növésű ember: homo de normala kresko

2. ip tech (laŭ)norma

3. mat invarianta

4. <statisztika> normala

▶normál eloszlás: normala distribuo

5. ld. normálbenzin

| **normál²** *mat* normi, ununormigi

▶vektort normál: ununormigi vektoron

| **normálalak** *mat* norma formo

| **normalazítás** malstreĉado de labornormo

| **normálbenzin** normala benzino

| **normálfilm** normala/normformata filmo

| **normálhang** *zene* piĉnorma tono

| **normálhold** akrenormo

| **normália** *tech* normaj pecoj/partetoj, laŭnormaĵoj

| **normális 1.** *ált* normala, ordinara, kutima, (laŭ)norma

▶a normálisnál nagyobb intelligencia: inteligenteco supera al la normalo

▶eltávolodás a normális állapottól: deflankiĝo disde la normalo

▶nem normális ez a gyerek: ĉi tiu infano ne estas sana en la kapo

▶normális állapot: normalo

▶normális körülmények között: en normalaj cirkonstancoj

▶normális növésű gyerek: infano de normala kresko

▶normálissá tesz: normaligi

2. mat ortanto, *ne* normalo

| **normálisság** normaleco

| **normálissereg** *mat* rektara surfaco

| **normalitás** *ld.* normálisság

| **normalizál 1.** *tr* normaligi, reguligi, reordigi

▶normalizálja a kapcsolatokat: normaligi la interrilatojn

2. ld. szabványosít

| **normalizálódik** *ntr* normalígi, regulígi, reordígi

| **normálméret** normala/ordinara mezuro

- | **normált** *mat* normohava, normita, ununorma
 ▶normált tér: normohava spaco
 ▶normált vektor: ununorma/unita vektoro
- | **normázó** *fn ip* kronometrisko, normotempisko
- | **normand** **1.** *fn* normando
2. *mn nyt* normanda
- | **Normandia** *tört geo* Normandujo, Normandio
 ▶Alsó-Normandia: *geo pol* Malsupra Normandio <FR>
 ▶Felső-Normandia: *geo pol* Supra Normandio <FR>
- | **normann** **1.** *fn tört* normano
 ▶a normannok elfoglalták Normandiát és Angliát: la normanoj okupis Normandion kaj Anglion
2. *mn* normana
- | **normaóra** normotempo
- | **normarendezés** revizio de labornormoj
- | **normarendszer** **1.** normosistemo, normaro
2. <bérezési rendszer> sitemo de labornormoj
- | **normás** kronometrisko, normotempisko
- | **normatív** **1.** *ált* reguliga, preskriba, normdona
2. *tud tech* normiga, normdona, laŭnorma
- | **normáz** *tr* difini labornormon, *biz* labornormumi
- | **norna** *mit* norno <sorsistennő>
- | **norvég** **1.** *fn* norvego
2. *mn nyt* norvega <no>
- | **Norvégia** *geo pol* Norvegujo, Norvegio <NO>
- | **nos** **1.** <ösztönző> nu
 ▶nos, áll az alku?: nu, ĉu konsentite? do traktite kaj paktite?
 ▶nos, mi a véleményed?: nu, kiel vi opinias?
 ▶nos, nem indulunk?: nu, ĉu ni ekiru?
2. <bevezetés> nu
 ▶nos, elkészült a nagy mű: nu, la granda verko pretiĝis
 ▶nos, mit mondtam?!: nu, kion mi diris?!
3. <ellenvetés> nu
 ▶nos, a tapasztalat mást mutat: nu, la spertoj montras ion alian
4. <engedés> nu
 ▶nos, hát menjünk!/: nu, do ni iru!
 ▶nos, jól van, nem ellenzem: nu, bone, mi ne objetas
- | **noscapin** *ld.* narkotin
- | **Nostoc** *bakt* nostoko <cianobaktérium>
- | **nosza!** **1.** <noszogató> ek!
 ▶nosza, rajta: nu, ek!
2. <készség> do ek!
 ▶ha veszni kell, nosza!: se perei, do ek!
3. <gyorsaság> ek
 ▶a dörrenésre nosza mind elfutott: je la tondro, ek, ĉiuj forkuris
- | **noszogat** **1.** *tr* instigi
2. *tr pej* ĝeni, urĝi
- | **nosztalgia** nostalgio, *ritk* saŭdado
- | **nosztalgiahullám** ondo de nostalgio
- | **nosztalgiavonat** nostalgia trajno
- | **nosztalgiázik** *ntr* nostalgii, *ritk* saŭdadi
- | **nosztalgiázás** nostalgiado, <múltról> paseismo
- | **nosztalgikus** nostalgia
- | **nosztrifikál** *tr* ekvivalentigi, naturalizi
- | **nota bene** notu bone
- | **nóta** **1.** (hungareca) kanto, kanzono
 ▶elhúzza vkinek a nótáját: violoni al iu per bastono, tamburi al iu la postajon
 ▶hallgató nóta: adaĝa kanto
 ▶húzd el a nótámat: violonu al mi mian kanzonon
- ▶mindig a régi nóta: malnova afero en nova livero²
 ▶ugyanazt a nótát fújja: gurdi la saman melodion
- 2.** *jog tört* mortpunebla krimo, proceso pro mortpunebla krimo
- | **notabilitás** eminentulo, famulo, elstarulo, elitano
- | **notáció** *ld.* hangjegyzés
- | **nótafa** kantemulo, ĉefkantisto
- | **nótáriu** *ld.* jegyző
- | **nótás** kantema
- | **nótaszó** kantado
- | **nótázik** *ntr* kanti, kanti kanzonojn
- | **notebook** tekkomputilo, notbloka komputilo
- | **notesz** notlibreto, notkajero
- | **Notosz** *mit* Notoso <a déli szél istene>
- | **Notpade** *inf* Notbloko
- | **notórius** **1.** obstina, ĝisosta
2. misfama, malbonfama
- | **Notre Dame** *kr* Nia Sinjorino, Nia Damo
 ▶Notre Dame templom: la preĝejo Nia Sinjorino
- | **Nouakchott** *geo* Nuakŝoto
- | **Nouméa** *geo* Numeo
- | **noumenon** *ld.* magánvaló dolog
- | **nova** *ld.* noa
- | **nóva** *csill* novao
- | **Novaja Zemlja** *geo* Nova-Zemlo
- | **novella** **1.** *ir* novelo
 ▶novellát ír: verki novelon, noveli
 ▶válogatás 20. századi novellákból: kompilaĵo el la noveloj de la 20a jarcento
2. *jog* amendo
- | **novellaíró** novelisto
- | **novelláskötet** novelaro
- | **novellista** *ld.* novellaíró
- | **novellisztikus** novela, noveleca
- | **november** novembro
- | **novena** *kr* tagnaŭo
- | **novial** *nyt* novialo
- | **Novi Sad** *geo* Novisado
- | **Novgorod** *geo tört* Novgorodo
- | **novícia** *kr* novicino
- | **novícus** *vall* novico
 ▶a novícusnak tonzúrát vágta: la novico estis tonsurita
- | **novíciusház** *kr* novicejo
- | **novokain** *gysz* novokaino
- | **nóvum** novaĵo
- | **nózi** *tréf* flarilo
- | **nő** **1.** *ntr* kreski
 ▶nagyott nőtt a fia: via filo multe kreskis
 ▶nagyra nő: altkreski
 ▶nő a fű: la herbo kreskas
2. *ntr átv* kreski, pli(mult)iĝi
 ▶nő a baj: la malfeliĉo pligraviĝas
 ▶nőtt a bevétele és vele a hatalma: lia enspezo kreskis kaj kune kun ĝi lia potenco
 ▶nőtt a résztvevők száma: la nombro de la partoprenantoj plimultiĝis
 ▶nőttek az esélyeink: niaj ŝancoj kreskis
 ▶szívéhez nőtt a fiúcska: la knabeto konkeris ŝian koron
- | **nő** **1.** virino, ino, femino
 ▶álszemérmes/prúd nő: prudulino
 ▶átlagos nő: ĉiutaga/ordinara virino

- ▶bukott nő: falinta virino
▶csinos nő: beleta/plaĉa virino
▶csinosan öltözött nő: elegante vestita virino
▶csúnya nő: malbelulino, aĉulino
▶dolgozó nő: laborantino
▶félvilági nő: duonmonduma virino, publikulino
▶férfiás nő: vireca/vireska virino, virulino
▶fiatal nő: junulino
▶frigid nő: frigida virino, frigidulino
▶harcias nő: amazono
▶házsártos nő: furio
▶isteni nő: diino
▶kacér nő: koketulino
▶kecses nő: graciulino
▶keresd a nőt: serĉu la virinon
▶kifürkészhetetlen/zárkózott nő: sfinksino
▶középkorú nő: virino de meza aĝo
▶középtermetű nő: virino de meza staturó
▶lapos mellű nő: virino kun plata busto
▶ledér nő: frivola virino
▶légiés nő: silfino
▶leszbikus nő: lesbanino, gejjino
▶meddő/terméketlen nő: senfruktulino
▶megesett nő: falinta virino
▶molett nő: plenarna virino
▶nagy mellű nő: virino kun plenaj mamoj
▶nőket hajkurász: postkuri virinojn, ĉasi jupojn
▶nőt megerőszakol: perforti virinon
▶nővé érik: maturiĝi virino
▶nővé válik: viriniĝi
▶ördögi nő: diablino
▶parázna nő: malĉastulino
▶pletykás nő: klaĉulino
▶szőke nő: blondulino
▶szülő nő: naskantino
▶szűz nő: virgulino
▶szűzies nő: virgeca virino, vestalo
▶takaros nő: pimpa virino
▶tenyeres-talpas nő: plumpulino
▶terhes nő: gravedulino
▶termékeny nő: fekunda virino
▶tündéri nő: nimfo, feino
2. <vkinek a nője> (kor)amikino, *tréf* umikino
3. <feleség> edzino
▶nőül megy vkihez: edziniĝi al iu
▶nőül vesz: edzinigi, preni kiel edzinon
| **nőági** patrinflanka
▶nőági leszármazottak: patrinflankaj posteuloj
| **nőalak** virina figuro
| **nőbolond** jupĉasisto, jupfrenezulo, jupmaniulo
| **nőci** *biz* injo, ulino
| **nőcsábász** donĵuano, virinĉasisto
| **nőcseléd** virina servisto, servistino
| **nőcske** virineto
▶könnyű nőcske: facila/leĝera/papiliema virineto
| **nődögél** *ntr* kreskadi
| **nőegylet** virina societo
| **nőemancipáció** emancipiĝo de virinoj
| **nőfaló** donĵuano, virinĉasisto, virinvorulo
| **nőgyógyász** ginekologo, virinkuracisto
| **nőgyógyászat** **1.** *orv* ginekologio, virinkuracado
▶nőgyógyászati vizsgálat: ginekologia ekzameno
2. <osztály> ginekologia sekcio
| **nőgyűlölet** evito/malamo al virinoj, mizogineco
| **nőgyűlölő** virinevitulo, mizogino
| **nőhallgató** **1.** *isk* studentino
2. <pl. rádióé> aŭskultantino
| **női** virina, ina, *ritk* femina
▶női betegség: virina malsano
▶női munkaerő: virina laborforto
▶női szabó: tajloro por virinoj, porvirina tajloro
▶női varázs: virina sorĉo, sorĉo de virinoj
| **nőies** virineca, virineska, femina
| **nőiesedik** *ntr* virineciĝi
| **nőiesség** virineco
| **nőietlen** nevirineca
| **nőimitátor** virinimitanto
| **nőismerős** konat(ul)jino
| **nőiszeszély** ovoŝaŭma-marmelada kuko, kuko virina kaprico
| **nőivarú** **1.** *biol* insekso, femala
▶nőivarú spóra: makrosporo
| **nőközösség** komunposedo de virinoj
| **nől** *ld.* nő¹
| **nőmetszet** *ir* ina cezuro
| **nőmozgalom** feminismo, inismo, virina movado
| **nőnap** virintago
▶nemzetközi nőnap: Internacia Virintago
| **nőnem** **1.** *biol* insekso, virina sekso
2. *nyt* ingenro
| **nőnemű** **1.** *biol* insekso, ina, femala
▶a virág nőnemű leveleit termőlevélnek hívják: la insecsaj folioj de la floroj nomiĝas karpeloj
▶nőnemű egyed: ino, ineksulo, femalo
▶nőnemű virág: floro de femala sekso
2. *nyt* ingenra
| **nőorvos** ginekologo, kuracisto por virinoj
| **nőrablás** forrabo de virino(j), virinrabado
| **nőrim** *ir* (vir)ina rimo
| **nőrokon** parencino
| **nőrsz** infanistino, vartistino
| **nős** **1.** *mn* edzigita, edziĝinta
2. *fn* edzigitó, edziĝinto
| **nősít** *tr* instigi al edziĝo
| **nőstény** **1.** *mn áll* femala, ina, insekso
▶nőstény állat: femala/ina besto
▶nőstény farkas: lupino
2. *fn áll* femalo, ino, ineksulo
3. *fn pej* femalo, inaĉo, virinaĉo
4. *mn* inga, *fn* -ingo
▶kapocs nőstény része: inga parto de kroĉilo
▶nőstény kapocs: hokingo, agrafingo
| **nősül** *ntr* edziĝi
▶balkézről nősül: edziĝi per la maldekstra mano
▶fiatalon nősült: juna li edziĝis
▶rangon alul nősül: edziĝi subrange
| **nőszemély** inaĉo, virinaĉo, femalo
| **nőszik** **1.** ĉasi/postkuri virinojn
2. *ntr* kopuli, pariĝi
| **nőszírom** irido
▶nőszíromfélék: iridacoj

- mocsári/sárga nőzirom: flava irido
| nőszőfű *növ* epipaktido, vespoorkideo
 ► csőrös nőszőfű: flaveverda epipaktido
 ► ibolyás/pirosuló nőszőfű: purpura epipaktido
 ► kislevelű nőszőfű: malgrandfolia epipaktido
 ► mocsári nőszőfű: marĉa epipaktido
 ► Müller-nőszőfű: ruĝkora epipaktido
 ► széleslevelű nőszőfű: larĝfolia epipaktido
 ► vörösbarna nőszőfű: brunruĝa epipaktido
| nőszövetség virina asocio
| nőtag membrino
| nőtartás **1.** alimento de edzino
2. sumo de alimento
| nőtestvér fratino
| nőtlen **1.** *mn* fraŭla, senedzina
2. *fn* fraŭlo, senedzina viro
| nőtlenség fraŭleco, senedzineco
 ► papi nőtlenség: celibato
| nőttön-nő *ntr* pli kaj pli kreski, ĉiam pli kreski, ade kreski
| nőuralom virina superregado, *tört* matriarkeco
| nőügy amafero
| nőválasz *ld.* hölgyválasz
| növedék **1.** kresko, pli(mult)iĝo, pliaĵo, alkremento
 ► növedékbe vesz: registri en etato, preni en etaton
2. *orv* <szövetburjánzás> vegetaĵo
| növekedés kresko, pli(mult)iĝo, pligrandiĝo, plivastiĝo, ekspansio, *növ* vegetado
 ► a gazdaság növekedése: ekspansio de la ekonomio
 ► növekedésnek indul: turniĝi en kreskon
 ► túlzott növekedés: superkresko, trokresko
 ► túlzott számbeli növekedés: tromultiĝo
 ► zéró növekedés: nula kresko
| növekedik **1.** *ntr* kreski, pli(mult)iĝi, plialtiĝi, <számban> plinombrigi, <szélesedik> plilarĝiĝi, <fejlődik> evolui, disvolviĝi, <jelentőségben> pligraviĝi, <folyó> ŝveli
 ► a deficit növekedett: la deficito plimultiĝis
 ► a lelkesedés növekedett: la entuziasmo pligrandiĝis
 ► exponenciálisan növekedik: kreski eksponenciale
 ► növekedett a jó híre: lia reputacio plialtiĝis
 ► növekedett a munkanélküliség: la senlaboreco kreskis
 ► növekedett a veszély: la danĝero pligraviĝis
 ► növekedik a hőmérséklet: la temperaturo plialtiĝas
2. *ntr* *növ* kreski, vegeti
| növekmény **1.** kresko, pli(mult)iĝo, pluso
2. *tud* alkremento, *mat* <sorozat> diferenco
| növekszik *ld.* növekedik
| növel *tr* átv is kreskigi, plialtiĝi, <sokasít> pli(mult)iĝi, <számban> plinombrigi, <jelentőségben> pligraviĝi, <bővít> plivastiĝi, ampleksigi, ekspansiigi, <intenzitásban> intensigi
 ► adott értékkel növel: alkrementi
 ► növeli erőfeszítéseit: intensigi siajn fortostreĉojn
 ► növeli a termelést: pliigi la produktadon
 ► növeli az árakat: plialtiĝi la prezojn
| növendék **1.** *fn* *isk* lernanto, lerneĵano, instruato, <nevelt> edukato, <tiszti iskoláé> kadeto
 ► balettiskolai növendék: baletlerneĵano
 ► kollégiumi növendék: internulo
 ► szemináriumi növendék: seminariano
2. *mn* kreskanta, maturiĝanta, juna, jun-
 ► növendék marha: junbruto
| növény vegetaĵo, vegetalo, planto, kreskaĵo, fito-
 ► adventív/jövevény növény: adventico
 ► árnyékkedvelő növény: ombreja planto
 ► átültetett növény: transplantaĵo
 ► edényes növények: vaskulplantoj
 ► egylaki növény: monoika planto, androgino
 ► egyynyári növény: unujara/nedaŭra planto
 ► embriós növények: embriofitoj, embrioplantoj
 ► endemikus növény: endemia planto
 ► élelő növény: daŭrema/plurjara planto, staŭdo
 ► fagyálló növény: frostotolera planto
 ► fánlakó/fennlakó növény: epifito
 ► fás növény: lignoplanto, ligneca planto
 ► felnyíló termésű növény: malfermfrukta planto
 ► fénykedvelő növény: sunoja planto
 ► fiatal növény: juna planto
 ► fosszilis/megkövült növény: fosilia planto
 ► fűszerű tengeri növények: marherboj
 ► hajtásos/száras növények: kormofitoj, kormoplantoj, tigoplantoj
 ► indás növény: sarmenta planto
 ► invazív növény: invada planto
 ► ipari növény: industria planto
 ► kétlaki növény: dioika planto
 ► lágyszárú növény: herbo
 ► lekaszált növény: falĉaĵo
 ► levélrózsás növény: rozetplanto
 ► magvas/virágos növények: spermatofitoj, semplantoj, florplantoj
 ► melegházi növények: forceĵaj/subvitraj/varmodomaj plantoj
 ► növények országa: regno de plantoj
 ► növényt gyökereztetéssel szaporít: stiki planton
 ► növényt gyűjt: botanik(um)i, kolekti plantojn
 ► növényt meghatároz: determini planton
 ► növényt meghonosít: naturigi planton
 ► olajos növények: oledonaj plantoj
 ► őshonos növény: indiĝena planto
 ► sejtes kriptogám növények: ĉelaj kriptogamoj
 ► sókedvelő/sótűrő növény: halofito, salplanto, saleja planto
 ► sokéves növény: multjara planto
 ► spórás/virágtalan növények: kriptogamoj
 ► spóratermő növények: sporofitoj
 ► szárazsággkedvelő növények: kserofitoj
 ► szárazságtűrő növény: sekeja planto
 ► sziklalakó növények: rokaj plantoj
 ► telepes növények: talofitoj, taloplantoj
 ► termesztett növények: kultivplantoj
 ► vadon termő növény: sovaĝplanto
 ► zárt termésű növény: fermfrukta planto
| növényanatómia plantanatomio
| növényanatómus plantanatomo
| növényállat *biol* zoofito
| növénybiológia vegetaĵa biologio
| növényegészségügy plantosanitaro
| növényelefántcsont korozo, vegetaĵa eburo
| növényevő *áll* plantovora, herbovora
 ► növényevő darazsak: plantovoraj vespoj
| növényápolás plantoflegado
| növénybetegség plantomalsano
| növényélettan fitofiziologio, plantofiziologio
| növényevő *áll* plantovora
| növényfaj plantospecio

| **növényfiziológia** fitofiziologio, vegetaja fiziologio, plantofiziologio
 | **növényfiziológus** fitofiziologo, vegetaja fiziologo, plantofiziologo
 | **növényföldrajz** fitogeografio, plantogeografio, geobotaniko
 | **növénygyűjtemény** herbokolekto, herbario
 | **növénygyűjtő** **1.** *mn* herbokolekta, herbaria
2. *fn* herbokolektanto, herbokolektisto, herbariisto
3. *fn* herbaria teko, herbokolektujo
 | **növényhatározó** plantodetermina libro
 | **növényház** plantodomo, vintroĝardeno
 | **növényi** planta, vegeta, vegetaja, vegetala
 ▶ növényi élet: vegeta vivo
 ▶ növényi élőlények: vegetajaj/vegetalaj vivuloj
 ▶ növényi rezervátum: flaŭra rezervejo
 | **növénykémia** fitohémio, fitokemio
 | **növénykert** botanika ĝardeno
 | **növénykórtan** fitopatologio, plantopatologio
 | **növénykozmetika** fitokozmetiko, plantokozmetiko
 | **növénykultúra** kultivaĵo
 | **növénynedv** sevo, plantosuko
 | **növénynem** *ld.* növénynemzetség
 | **növénynemesítés** plantoselektado
 | **növénynemzetség** planta genro
 | **növényolaj** vegetaja oleo, plantoleo
 | **növényrendszertan** botanika taksonomio/szistematiko
 | **növényrész** plantopeco, plantoparto
 ▶ beültetett növényrész: insertita plantopeco, insertaĵo
 | **növényrezervátum** flaŭra rezervejo
 | **növényrozsda** (planto)rusto
 | **növényszerűek** *növ* kromistoj
 | **növénytakaró** *növ* stratumo, vegetaja kovraĵo
 ▶ bokros/cserjés növénytakaró: arbusta stratumo
 ▶ fás növénytakaró: arba stratumo
 | **növénytan** *növ* botaniko, plantologio
 | **növénytanos** *fn* *növ* botanikisto, plantologo
 | **növénytársulás** fitocenozo, vegetaja asocio
 | **növénytársulástan** fitosociologio, plantosociologio
 | **növénytechnika** *biol tech* fitotekniko
 | **növénytej** *növ kém* latekso, laktosuko
 | **növényterápia** *orv* fitoterapio, plantoterapio
 | **növénytermesztő** *fn* kultivisto
 | **növényvédelem** plantoprotektado
 | **növényvédő szer** plantoprotektaĵo
 | **növényvilág** *növ* flaŭro
 ▶ fenékvízi növényvilág: benta flaŭro
 ▶ nyílttengeri növényvilág: pelaga flaŭro
 ▶ trópusi növényvilág: tropika flaŭro
 | **növényzet** vegetaĵaro, plantaro, verdaĵo
 ▶ mészfennsíki növényzet: garigo
 ▶ mocsári növényzet: marĉa vegetaĵaro
 | **növényzöld** klorofilo
 | **nővér** **1.** (pli maljuna/aĝa) fratino
2. *kr* fratino
 ▶ jótékony nővérek: fratinoj de la bonfarado
 ▶ karmelita nővér: karmelanino, karmelana fratino
 ▶ szerzetes nővér: fratino, monaĥino
 ▶ szociális nővér: hejmoserva monaĥino
3. *orv* flegistino, *ritk* fratino
 ▶ ügyeletes nővér: deĵoranta flegistino

| **nővérke** **1.** fratineto, fratinoj
2. *orv* kara flegistino
 | **nővérképző** lernejo por flegistinoj
 | **nővérszállás** hejmo por flegistinoj
 | **nővirág** *növ* infloro
 | **növés** **1.** kresk(ad)o
 ▶ növésben visszamaradt: gracila
2. <termet> kresko, staturo
 ▶ magas növésű: altkreska
 ▶ normális növésű gyerek: infano de normala kresko
 ▶ szép növésű: belkreska
 ▶ törpe növésű: nana, de liliputa/nana kresko
 | **növeszt** *tr* kreskigi
 ▶ fogat növeszt: kreskigi dentojn, dentopuŝi
 ▶ leveleket növeszt: kreskigi foliojn
 ▶ szakállt növeszt: kreskigi barbon, lasi kreski barbon
 | **nőzik** ĉasi jupojn, flirti ĉirkaŭ virinoj, *ntr* galanti
 | **NTC-ellenállás** *vill* termistoro
 | **Núbia** *geo* Nubio
 | **núbiai** **1.** *fn* nubiano
2. *mn* nubia
 | **nubuk** nubuko
 | **Nuck-csatorna** *biol* vestiĝo de vaginala proceso
 | **nucleolus** *ld.* magvacska
 | **nucleus** *ld.* sejtmag, idegmag, atommag, magkő
 | **nucula** *ld.* aszmag
 | **nudista** **1.** *mn* nudista, nudisma, naturista, naturisma
2. *fn* nudisto, naturisto
 | **nudistastrand** nudista plaĝo/strando
 | **nudzismus** nudismo, naturismo
 | **nudli** terpomaj nudeloj
 | **nugát** nugato
 ▶ spanyol nugát: hispana nugato
 | **nugátszelet** nugatranĉaĵo, peco da nugato
 | **nukleáris** **1.** *fiz* nuklea, atomkerna
 ▶ nukleáris energia: atomkerna/nuklea energio
 ▶ nukleáris erő: nuklea forto, kernforto
2. *kat* nuklea
 ▶ harcászati nukleáris fegyver: taktika nuklea armilo
 ▶ közepes hatótávolságú nukleáris erők: mezdistancaj nukleaj bataliloj
 ▶ nukleáris bomba: nuklea bombo
 ▶ nukleáris egyensúly: nuklea ekvilibro
3. <szociológia> kerna
 ▶ nukleáris család: kerna familio
 | **nukleáz** *biol kém* nukleazo
 | **nuklein** *biol* nukleo-, nuklea
 | **nukleinbázis** *biol* nukleobazo
 | **nukleinsav** *kém* nukle(at)a acido
 | **nukleólusz** *ld.* magvacska
 | **nukleon** *fiz* nukleono
 ▶ a proton és a neutron nukleonok: protono kaj neŭtrono estas nukleonoj
 | **nukleoprotein** *biol kém* nukleoproteino
 | **nukleosóma** *biol* nukleosomo, kromatinero
 | **nukleotid** *biol kém* nukleotido
 | **nukleozid** *biol kém* nukleozido
 | **nuklid** *fiz* nuklido
 | **nuku** *biz* nulneniom
 ▶ nuku pénz: nulneniom da mono

- | **Nukualofa** *geo* Nukualofo
- | **null** *sp* nul
- ▶öt null a javunkra: kvin al nul por ni
- | **nulla** **1.** nul
- ▶0,52: nul komo kvin du
- ▶2:0-ra győzött a csapatunk: nia teamo venkis kun du al nul
- ▶nulla óra tíz perckor: je nul horo kaj dek minutoj
- 2.** <számjegy neve> nulo
- ▶három nullát írj hozzá: alskribu tri nulojn
- ▶kezdő nullák: *mat* antaŭaj nuloj
- ▶nullákkal feltölt: *inf* nulizi
- 3.** *átv* <semmi> nulo, nenio
- ▶a nulláról kezd: starti de nulo
- ▶a teljesítményed egyenlő a nullával: via atingo egalas al nulo
- ▶az eredmény nulla volt: la rezulto nulis
- ▶egy nagy nulla vagy: nura nulo vi estas, vi estas nula nenio
- ▶erkölcsi nulla: morala nulo
- | **nulladik** nula
- ▶a nulladik órában: je la nula horo
- ▶10⁰: dek en la nula potenco, dek alt nul
- | **nullaelnyomás** *inf* nulredukto
- | **nullamódszer** nulmetodo, kompensmetodo
- | **nullapont** *mat vill* nupunkto
- ▶abszolút nullapont: absoluta nulpunkto
- | **nullapontállító** *tech* alĝustigilo de nulpunkto
- | **nullás** nula
- ▶nullás géppel vágatja le a haját: tondigi ĝishaŭte la harojn
- | **nullavezető** *vill* neŭtrala konduktilo
- | **nullázó** *fn tech* nuligilo
- | **nullfok** nul grado
- | **nullifikál** *tr* nuligi, neniigi
- | **nullkörző** nulcirkelo
- | **nullmátrix** *mat* nulmatrico
- | **nullmértékű** *mat* nulmezura
- ▶nullmértékű halmaz: nulmezura subaro
- | **nullosztó** *mat* nuldivizoro
- | **nullosztómentes** *mat* integra
- | **nullpolinom** *mat* nulpolinomo, polinoma nulo
- | **nullpont** *mat* nulpunkto
- | **nullszaldós** nulsalda
- | **nullszéria** *tech* nula serio
- ▶nullszériás kocsi: aŭto de la nula serio
- | **nullszint** *geo* nulnivele
- | **nullvektor** *fiz* nulvektoro
- | **Num** *tört* Numo
- | Numa Pompilius: *tört* Numo Pompilio
- | **numbat** *ld.* erszéyes hangyász
- | **numen** *ld.* isteni szándék
- | **numenon** *ld.* magánvaló dolog
- | **numera** *durv* fiko, ŝtopo
- | **numeravirtuóz** *durv* fikĉampiono, ŝtopoĉampiono
- | **numerikus** **1.** *mat inf* numerá, nombra
- ▶numerikus cím: numerá adreso
- ▶numerikus megoldás: *mat* nombra solvo
- 2.** cifera
- ▶numerikus jelzet: cifera signo
- 3.** *inf* cifereca
- ▶numerikus vezérlésű szerszám gép: ilmaŝino kun cifereca regado
- | **numerikusmód-kapcsoló** *inf* nombra baskulo
- | **numid** *tört* numido
- | **Numidia** *tört geo* Numidujo, Numidio
- | **numinózis** *vall* numeno
- | **numinózus** *vall* numena
- | **numizmatika** *ld.* éremtan
- | **numizmatikus** *ld.* éremgyűjtő, éremszakértő
- | **Num-Lock-billentyű** *inf* nombra baskulo
- | **nummulitok** *ősl* numulitoj, moneranimaloj
- ▶nummulitidek: numulitedoj
- | **nun** *knyv* nun <héber n betű>
- | **nunatak** *geo* nunataka
- | **Nunavut** *geo pol* Nunavuto <CA>
- | **nunciatúra** *kr* nuncio
- | **nuncius** *kr* nuncio
- | **nuncsaku** nunĉako
- | **nuszajrita** *ld.* alavita
- | **nút** *ld.* horony
- | **nutáció** **1.** *ld. csill* tengelyingadozás
- 2.** *ld. növ* növekedési mozgás
- 3.** *ld. orv* bölintás
- | **nutatio** *ld. orv* bölintás
- | **nutria** **1.** *ld.* hódpatkány
- 2.** <prém> kojpopelto
- 3.** <nemez> kojpopelto
- | **nutriabunda** kojpopelta mantelo
- | **nux vomica** *ld.* hányató dió
- | **nű** *knyv* nu <görög n betű>
- | **nüánsz** *ld.* árnyalat
- | **nüánszíroz** *ld.* árnyal
- | **nünüke** *áll* meloo
- ▶nünükék: meloedoj, oleoskaraboj
- | **Nürnberg** *geo* Nurenbergo
- ▶a nürnbergi per: *tört* la nurenberga proceso
- | **nylon** *ld.* nejlon
- | **NWFZ** *kat* zono libera de atombataliló
- | **ny** nj <betű és hang>
- | **nyafka** *ld.* nyafogós
- | **nyafog** *ntr* plendaĉi, plendafekti
- | **nyafogós** plendaĉa, plendafekta
- | **nyaggat** **1.** *tr* <gyereket, állatot> tirpuŝi, molesti, ludĝeni
- 2.** *tr* <kérdésekkel> ĝeni per demandoj, konfesigi
- 3.** *tr* <hangszert> fuŝsonigi, fuŝludi, draŝi
- | **nyáj** **1.** grego, paŝtataro
- ▶nyáját legeltet: paŝti gregon
- 2.** *kr* ŝafaro, grego
- 3.** *pej* grego, rotaĉo, hordo
- | **nyájajuhász** *ld.* számadó juhász
- | **nyájjas** **1.** afabla, amikema, kara
- 2.** *ritk* altira, agrabla
- ▶nyájjas liget: agrabla bosko
- | **nyájaskodik** **1.** *ntr* esti afabla, konduti/konversacii afable
- 2.** *ntr pej* afekti afablecon
- | **nyájasság** afableco
- | **nyájösztön** grega instinkto
- | **nyájjszellem** *ld.* nyájösztön
- | **nyak** **1.** kolo, *anat* cerviko, istmo
- ▶átöleli vkinek a nyakát: ĉirkaŭpreni/brakumi ies kolon
- ▶felkarcsont sebészeti nyaka: kirurgia kolo de humero
- ▶ferde nyak: *orv* tortikolo, koltordiĝo
- ▶kitekeri vkinek a nyakát: tordorompi/romptordi ies nukon
- ▶nyakába borul vkinek: ĵeti sin ĉirkaŭ ies kolon

- nyakán csüng: pendi ĉirkaŭ la kolo
- 2. átv** kolo, nuko
- már a nyakán érzi a kötelet: jam senti la ŝnuron ĉe la gorĝo
- más nyakán él: paraziti, vivi per la sango de iu alia
- nyakába veszi a lábát: konfidi sin al la rapido de siaj kuroj
- nyakára hág a pénznek: lasi disflui/disventiĝi la monon
- nyakát szegi: rompi al si la nukon
- nyakig ül az adósságban: sidi en ŝuldoj ĝis super la ŝultr^z
- nyakig ül a bajban: sidi en amaso da embaraso^z
- nyakig ül a munkában: sidi en laboroj ĝis super la oreloj^z, droni en laboroj
- nyakig ül a szarban: sidi en amaso da fekmaso
- nyakon csíp: kapti je la kolo^z, kapti je la kolumo, pinĉi je la nuko
- 3.** <tárgy része> kolo
- palack nyaka: kolo de botelo
- retorta nyaka: kolo de retorto
- | **nyák¹** **1.** muko
- 2. növ** mucilago
- 3.** rizkaĉo, avenfloka kaĉo
- | **nyák²** *eltr* presita cirkvito
- | **nyakal** *tr* glutegi, verŝi tra la gorĝo
- | **nyakas** **1.** kolhava
- nyakas korsó: kolhava kruĉo
- 2.** obstina, malmolnuka, rigidnuka, durkapa
- a nyakasnak nyaka törik: *köz*m ne iras hakilo al kolo humila^z
- | **nyakaskodik** *ld.* makacskodik
- | **nyakasság** obstineco
- | **nyakatekert** komplikaĉa, harfenda, afekta
- nyakatekert magyarázat: komplikaĉa klarigo
- nyakatekert okoskodás: harfenda rezonado
- nyakatekert stílus: afekta stilo
- | **nyakaz** *tr* senkapigi
- | **nyakbavető** **1.** *mn* kolpenda
- 2. fn** <tarisznya> kolpenda nutrosako
- 3. fn** ŝultr^ztuko
- | **nyakbőrízom** *anat* platismo
- | **nyakbőség** kolmezuro
- | **nyakcsapágy** *tech* kola lagro
- | **nyakcsigolya** *anat* nuka vertebro
- első nyakcsigolya: atlanto, unua nuka vertebro
- második nyakcsigolya: aksiso, aksoido, dua nuka vertebro
- hetedik nyakcsigolya: sepa nuka vertebro, prominenta vertebro
- | **nyakék** koljuvelo, koliero
- briliáns nyakék: briliantkoliero
- | **nyakér** kola vejno
- | **nyak-fejverőér** *anat* karotido
- nyaki és feji verőérhez tartozó: karotida
- | **nyakfodor** *tex* krispo
- | **nyákhártya** *ld.* nyálkahártya
- | **nyakigláb** longakrura, plafonskrapa
- nyakigláb ember: longulo, longakrurulo, plafonskrapulo
- | **nyakizom** *anat* nuka muskolo
- | **nyakkaloda** *jog* punjugo
- | **nyakkendő** **1.** *ált* koltuko
- 2.** <férfi> kravato
- csokorra köti a nyakkendőt: bantigi la kravaton
- megigazítja a nyakkendőt: ĝustigi la kravaton
- nyakkendőt köt: nodi kravaton
- | **nyakkendőcsomó** kravatonodo
- | **nyakkendőtü** kravatpinglo
- | **nyakkivágás** dekoltaĵo, kolaperturo, koltruo
- | **nyaklánc** **1.** koliero, kolĉeno, ĉirkaŭkolo
- bekapcsolja a nyakláncot: agrafi la kolieron
- borostyán nyaklánc: sukkena koliero
- gyöngy nyaklánc: perlokoliero
- mellre csüngő nyaklánc: saltiero
- 2.** <örv, rablánc> kolĉeno
- | **nyakláncapocs** koliera agrafó
- | **nyakleves** vangofrapo, survango, nukofrapo
- leken egy nyaklevest: doni survangon, orelfrapi, knali sur la nukon
- | **nyákleves** avenfloka supo, rizosupo
- | **nyaklik** *ntr* loze moviĝi
- | **nyakló** <lovon> ĉirkaŭkolo
- nyakló nélkül: sen mezuro kaj modero
- | **nyakméret** *ld.* nyakbőség
- | **nyakolaj** *tréf* gorĝolubrikaĵo
- | **nyákos** nuk(ec)a
- | **nyakörv** kolringo, ĉirkaŭkolo, <szíj> kolrimeno, <lánc> kolĉeno
- | **nyakra-főre** **1.** nukoriske, sinpele
- 2.** ade-ree, nove kaj denove, foje kaj refoje
- | **nyakravaló** *ld.* nyakkendő, nyakörv, nyaklánc
- | **nyaksál** koltuko
- | **nyakszirt** *anat* okcipito, postkranio, *ált* nuko
- | **nyakszirtcsont** *anat* okcipitosto
- | **nyakszirtcsontpikkely** *ld.* nyakszirtpikkely
- | **nyakszirtpikkely** *anat* okcipitosta skvamo
- | **nyaktekeres** *áll* jingo, koltordulo
- | **nyaktiló** *jog* gilotino
- | **nyaktörő** nukrompa, kolrompa
- nyaktörő mutatvány: kolrompa atrakcio
- | **nyakvédő** *sp* kolŝirmilo
- | **nyakvéna** *anat* kola vejno
- | **nyal** **1.** *tr* leki
- fagylaltot nyal: leki glaciaĵon
- 2.** *tr* *pej* <csókol> kisaĉi, kisfrandi, kisleki
- nyalják egymást: ili interkisaĉas, ili kisfrandas unu la alian
- 3.** *ntr* *pej* <hízeleg> lakei, flataĉi
- talpát nyalja: piedleki, leki al iu la manon
- | **nyál** salivo, *orv* sialo, *áll* bavo
- csorog a nyála vmi után: salivi por io
- folyik a nyála: salivumi
- habzó nyál: ŝaŭmo
- nyált köp: sputi salivon
- nyált választ ki: salivi, *áll* bavi
- összefut a nyál a szájában: kolektiĝas al li akvo en la buŝo
- | **nyaláb** **1.** brakpleno
- egy nyaláb széna: brakpleno da fojno
- nyalábba fog: enbrakigi, faskigi, *távk* plekti
- 2.** *fiz* fasko
- elektronsugár-nyaláb: elektrona fasko
- | **nyalából** **1.** preni brakplenon da io
- 2.** *tr* enbrakigi
- 3.** *tr* *távk* plekti
- jeleket nyalából: plekti signalojn
- | **nyáladék** **1.** muka sekrecio
- 2.** *pej* <kölyök> verda bubaĉo, muknazulo
- 3.** <cingár ember> magrulo, minculo
- | **nyáladzik** *ntr* salivumi, *áll* bavi
- | **nyalakodik** **1.** *tr* frandi, ĝumanĝi

2. *tr pej* <csókolózik> kisaĉi, kisleki, kiskaĵoli
3. <macska> leki sin
- | **nyálamiláz** *biol kém* ptialazo, saliva amelazo
- | **nyalánk** frandema
- | **nyalánkság** 1. <hajlam> frandemo
2. <étel> frandaĵo
3. <pletyka> franda klaĉo
- | **nyálás** 1. saliva, salivanta
2. *ld.* nyálasszájú
3. *pej* mielaĉa, flatmiela
- ▶nyálás modor: mielaĉaj manieroj
- | **nyálasszájú** nazmuka
- ▶nyálasszájú kölyök: nazmuka infanaĉo
- | **nyálciszta** *orv* sialocelo, rana kisto
- | **nyálcsgorgás** *orv* salivado, sialoreo, sialozo
- | **nyáldaganat** *ld.* nyálciszta
- | **nyálevélasztás** salivado
- ▶nyálevélaszt segítő: saliviga
- | **nyal-fal** *tr* trodorloti, kiskaresi
- | **nyálfolyás** *ld.* nyálcsgorgás
- | **nyalint** *tr* ekleki, fari lekon
- | **nyalizik** *tr* incensi, ĉirkaŭflati, lakei al iu, leki al iu la manon, karesi al iu la barbon^Z, danci antaŭ iu sur piedoj kaj manoj^Z
- | **nyalka** plaĉvestita, plaĉaspekta, belstatura, <nő> pimpa
- | **nyálka** 1. *biol* muko, *ex* flegmo
2. *növ* mucilago
3. *gysz* mucilago
- | **nyálkafa** *növ* kombreto
- | **nyálkagombák** *növ* miksomikotoj, mukofungoj
- ▶valódi nyálkagombák: miksomicetoj
- | **nyálkahal** *áll* miksino
- ▶nyálkahal-alakúak: miksinofarmaj
- | **nyálkahártya** *anat* mukozo, muka membrano, muka tuniko
- ▶gyomor nyálkahártyája: mukozo de stomako
- | **nyálkahártya-kiütés** *orv* enantemo
- | **nyálkahártya-kivonat** *gysz* labajo
- | **nyálkahártyaszövet** *anat* muka histo
- | **nyálkahártya-váladék** *anat* mukozajo
- | **nyálkaoldó** 1. *mn gysz* mukoliza
2. *fn gysz* mukolizilo
- | **nyálkás** 1. *biol* muka, mukohava, mukoza, mukeca, *áll* bava, *növ* mucilaga
2. *átv* glueca, viskoza
- | **nyálkásgomba** *növ* gomfidio, najlofungo
- | **nyálkášhal** *áll* blenio
- ▶nyálkášhal-alakúak: blenoidoj
- | **nyálkásodik** *ntr* glueciĝi, viskoziĝi
- | **nyálkatömlő** *anat* burso
- | **nyálkatömlő-gyulladás** *orv* bursito
- | **nyálképző** *orv* sialogena
- | **nyálkő** *orv* saliva kalkuluso
- | **nyálkövesség** *orv* salivolitiazio, sialolitiazio
- | **nyálmirigy** saliva glando
- | **nyalogat** *tr* lekadi
- ▶macska nyalogatja magát: kato lekadas sin
- | **nyalóka** 1. lekbombono, lekaĵo
- ▶kakasos nyalóka: koka lekaĵo
2. *biz* leketikedo
- | **nyalós** 1. sintrinkiga, palatotikla
- ▶nyalós bor: palatotikla vino
2. flatema, manlekema, lakeanima
- | **nyalósó** leksalo
- | **nyálszívó készülék** *gysz* salivosučilo
- | **nyálvezeték** *anat* saliva dukto
- | **nyálzik** *ld.* nyáladzik
- | **nyámmog** *ntr* <eszik> manĝi maleme, <beszél> paroli maleme
- | **nyámmnyám** 1. senhelpa, mislerta, ŝlemila
2. plendaĉa, plendema
- | **nyámmnyila** senhelpa, mislerta, ŝlemila, malbrava
- | **nyamvadék** nululo
- | **nyamvadt** 1. malfortikaĉa
2. senhelpa, mislerta, ŝlemila
3. nula, aĉa, neniomvalora
- | **nyamvezi** 1. *fn* njamvezo
2. *mn nyt* njamveza <nym>
- | **nyandzsa** 1. *fn* njanĝo
2. *mn nyt* njanĝa <nya>
- | **nyankore** 1. *fn* njankoro
2. *mn nyt* njankora <nyn>
- | **nyanya** 1. avinjeto
2. *pej* maljuna osto/korvo, avino de diablo
- | **nyápic** gracila, minca, fadenstatura
- | **nyár**¹ 1. somero
- ▶a jövő nyáron: en la venonta somero
- ▶a múlt nyáron: dum la lasta somero
- ▶a nyarat a hegyekben tölti: trasomerumi en la montaro
- ▶beköszönt a nyár: someriĝas
- ▶idén nyáron: ĉi-somere
- ▶nyaranta: ĉiusomere, dum someroj
- ▶nyárára felépül a ház: ĝis somero la domo estos konstruita
- ▶nyárára meghívom: mi invitas vin por la somero
- ▶nyár derekán: somermeze
- ▶nyáron csináltass szánt, télen szalmakalapot vegyél: *közm* kio taŭgas por somero, ne taŭgas por vintro^Z
- ▶nyáron szedjél rózsát, mert télen nem virít: *közm* ŝiru rozojn en somero, ĉar en vintro ili ne estos^Z
- ▶nyár van: estas somero, someras
- ▶sok nyarat megélt: li travivis multajn somerojn
- ▶vénasszonyok nyara: somero de Sankta Marteno, indiana somero, somero en aŭtuno
2. *átv* somero
- ▶életének nyara: somero de lia vivo
- | **nyár**² *ld.* nyárfa
- | **nyaral** *ntr* somerumi
- ▶a hegyekben nyaral: somerumi en la montaro
- ▶falun nyaral: somerumi vilaĝe
- | **nyaraló** 1. somerumanto
2. *ép* ripozdomo, somerdomo, someruma domo, <villa> vilao, <orosz> daĉo
- | **nyaralóhely** somerumejo
- | **nyaralótelep** someruma domaro/kolonio, vilaaro
- | **nyaralóvendég** somergasto, somerumanta gasto
- | **nyaraltat** *tr* somerumigi
- | **nyárelő** antaŭsomero, somerkomenco, eksomero
- | **nyárfa** *növ* poplo
- ▶babérlevelű nyár: laŭrofolia poplo
- ▶balzsamos nyárfa: balzama poplo
- ▶ezüstnyár/fehérnyár: blanka poplo
- ▶fekete nyár: nigra poplo
- ▶jegenyenyár: piramida/itala poplo

▶rezgő nyár: tremolo
| nyárfalevél poplofolio
▶reszket, mint a nyárfalevél: tremi kiel aŭtuna folio^Z
| nyárfás poplaro, poploarbaro, poplejo
| nyargal 1. *ntr* galopi
▶a folyó mentén nyargalt: li galopis laŭ la rivero
▶ménes nyargal: ĉevalaro galopas
2. *ntr* *átv* galopi
▶felhők nyargaltak az égen: nuboj galopis sur la ĉielo
▶nyargalt hozzám: li galopis al mi
3. *tr* <makacsul hajtogat> gurdi
▶mindig a pontosságon nyargal: li gurdas ĉiam la akuratecon
| nyargalászik *ntr* galopadi, tien-reen galopi
| nyáriás somereca
| nyáridőben en somera tempo
| nyáriszalámi nedaŭra salamo
| nyárs 1. pikrostilo, trapikilo, <forgatható> rostostango, turnorostilo
▶ebéd után forgatja a nyársat: veni post la manĝo^Z
▶malacot nyárson süt: rosti porkidon surstange
▶nyárson süt: rosti
▶úgy áll, mintha nyársat nyelt volna: stari kiel paliso
2. <kivégzőeszköz> paliso
3. *áll* junramuro
| nyársonsiült rostaĵo
▶törökös nyársonsiült: kebabo
| nyárspolgár *átv* *pej* filistro, burĝo
| nyárspolgariság *pej* filistreco
| nyárutó postsomero, somerfino
▶nyárutó: somero de Sankta Marteno
| Nyasza *ld.* Malawi-tó
| nyavalya 1. malsano
▶forró nyavalya: febotremo
▶kitöri/rájön a nyavalya: falmalsano kaptas lin
▶majd kitöri a nyavalya: <megijed> teruro lin obsedas, <rajong> frenezi por io/iu
2. <baj> malfeliĉo, embaraso
3. <izé> ajaĉo, <fene, pokol> infero, pesto, diablo
▶add ide már azt a nyavalyát: jam donu al mi tiun ajaĉon
▶hol a nyavalyában bujkálsz: en kiu infero vi forvagas
▶tudja a nyavaly: diablo scias
| nyavalyakórság falmalsano, epilepsio
| nyavalyás 1. *mn* malsanema
2. *mn* mizera
▶nyavalyás állapotban van: li estas en mizera stato
3. *mn* ĝena, teda, incita
▶az a nyavalyás kölyök: tiu incita bubo
4. *fn* malsanulo, falmalsanulo
5. *fn* mizerulo
6. *fn* <hitvány ember> neniulo, nulo, feĉulo, favulo
| nyavalyatörés falmalsano, epilepsio
| nyavalyatörös 1. *mn* falmalsana, epilepsia
2. *fn* falmalsanulo, epilepsiuo
| nyavalyog 1. *ntr* malsanadi
2. *ntr* plendaĉi, lamentaĉi
3. *ntr* umaĉi
▶mit nyavalyogsz azzal a kocsival?: kial vi umaĉas pri tiu aŭto?
| nyávog *ntr* *átv* is miaŭi
| nyctalopia *ld.* szürkületi vakság
| Nydam-hajó *tört* Nydam-boato

| nyegle defia, sinpufiga, fieraća, superema
| nyegléskedik *ntr* konduti defie/sinpufige/fieraĉe/supereme
| nyekeg *ntr* meki
| nyekereg *x* knari, grinci, <ember> knarvoĉi, grinckanti
▶egy dalt nyekereg: ŝi grinckantas kanzonon
▶egy régi gramofon nyekergett: malnova gramofono knaris
| nyekergeset *tr* skrap(lud)i, grincigi
▶ne nyekergesd azt a hegedűt: ne grincigu tiun violonon
| nyekkk 1. *isz* oj!, aŭ!
▶egy nyekket sem mondott: eĉ unu oj li ne eligis
▶nyekkk, térdre esett: aŭ! li falis genuen
2. *hgut* grinc, krak
▶nyekkk, megreccsent alatta a szék: grinc, la seĝo ekkrakis sub li
| nyekken *ntr* ekoĵi, ekaŭi
▶elvágódott és nagyot nyekkent: li falsterniĝis kaj laŭte ekoĵis
| nyel 1. *x* gluti
▶a beteg nehezen nyel: la malsanulo malfacile glutas
▶nagyot nyelt: li glutis profunde
▶vizet nyelt: li glutis akvon
2. *tr* <magába szív>
▶a talaj még nyeli az esőt: la grundo ankoraŭ glutas la pluvakvon
3. *tr* *átv* gluti
▶csak mérget nyel: gluti nur koleron
▶csak nyel, nem szól vissza: li nur glutas, ne replikas
▶sokat nyeltek, vidámak lettek: ili multe glutis, fariĝis gajaj
| nyél 1. tenilo, prenilo, fusto
▶ásó nyele: tenilo de fosilo
▶lándzsa nyele: fusto de lanco
▶nyélbe üt: fari neta kaj preta, konkludi
2. *ld.* levélnyel
3. *anat* pediklo
| nyeldekel *x* glutadi malfacile
| nyeldes *tr* glutadi, <mohón> glutegi, gluti avide
| nyélélt *növ* petiol(hav)a
| nyeles 1. tenilhava, fusta
2. *növ* petiola, petiolhava
| nyelés glut(ad)o
▶nyelési zavar: *orv* glutperturbo
| nyelet 1. *tr* glutigi
2. *fn* bušpleno, gluto
▶egy nyelet pálinka: gluto da brando
| nyelő *vill* drenelektrodo <tranzisztor>
| nyelőcső *anat* ezofago
▶gombóc a nyelőcsőben: *pszi* ezofaga bulo
| nyelőcső-diverticulum *ld.* nyelőcsőgurdély
| nyelőcsőgurdély *orv* ezofaga divertikulo
| nyelőcsőgyulladás *orv* ezofagito
| nyelőcsőtükör *gysz* ezofagoskopo
| nyelőcsőtükörözés *orv* ezofagoskopio
| nyelőkút *víz* ensorba puto
| nyélrefutó *növ* dekura
| nyéltelen *növ* senpetiola, sid(ant)a, sesila
| nyelv 1. lango
▶füstölt nyelv: *gaszt* fumajita lango
▶kétágú nyelv: *áll* bifida lango
▶kilóg a nyelve: lia/ĝia lango elpendas
▶kiölti a nyelvét: elšovi la langon
▶nyelv hegye: langopinto
▶nyelvhez és garathoz tartozó: *anat* glosofaringa
▶nyelv műtéti eltávolítása: glosektomio

2. *átv* lango

- ▶ akadozik a nyelve: lia lango stumbladas
- ▶ a nyelve hegyén van: havi sur la pinto de la lango v. sur la lipoj, ŝvebi sur la lango
- ▶ a nyelvem hegyén volt: fluis sur lipoj, sed en buŝon ne trafis^Z
- ▶ a nyelv gyakran jobban vág a kardnál: *közm* ne timu tranĉilon, timu babilon^Z
- ▶ a rossz nyelv bika alá is borjat tehet: eĉ virto ne evitas kalumnion
- ▶ a rossz nyelvek szerint: laŭflustre, onibabile, laŭ klaĉaj langoj
- ▶ csípős/éles nyelve van: ŝi havas acerban/akran/pikan langon
- ▶ élesíti/köszörüli a nyelvé^t vkin: akriĝi sian langon kontraŭ iu, piki iun per sia lango
- ▶ eljár a nyelve: lasi ion elgliti el la buŝo
- ▶ el ne járjon a nyelved: sidu lango malantaŭ la vango^Z
- ▶ hallgass nyelvem, nem fáj fejem: *közm* gardu vin du baroj – lipoj kaj dentaroj^Z
- ▶ fékezd a nyelved: bridu/katenu vian langon
- ▶ helyén van a nyelve: ne kaŝiĝas lia lango malantaŭ la vango^Z
- ▶ jól felvágta a nyelvé^t: al li ne mankas defendo kontraŭ ofendo^Z, li vorton en poŝo ne serĉas^Z
- ▶ köszörüli a nyelvé^t: akriĝi la langon
- ▶ megeredt a nyelve: lia lango senbridiĝis
- ▶ megoldja vki nyelvé^t: malnodi ies langon
- ▶ megoldódott a nyelve: lia lango malligiĝis/liberiĝis
- ▶ nem forog a nyelve: strikas al li la lango
- ▶ nyelvnek nincs csontja, mégis sok embernek betörte a fejét: *közm* langa vundo plej profunda^Z
- ▶ pogány nyelve van: li havas malpian langon
- ▶ pörög a nyelve, mint a kereplő: lia lango en babilo similas al muelilo
- ▶ sima nyelvű alak: ulo kun lerta lango
- ▶ többen vesztek el nyelvek által, mint fegyver által: *közm* kiu multe babilas, al si mem malutilas^Z

3. <nyelvyszerű tárgy> lang(et)o, <hangszeren> anĉo

- ▶ átcsapó nyelv: libera anĉo
- ▶ cipő nyelve: lango de ŝuo
- ▶ harang nyelve: lango de sonorilo
- ▶ láng nyelve: lango de fajro
- ▶ mérleg nyelve: langeto de pesilo
- ▶ oboa nyelve: langeto de hobojo

4. *nyt* lingvo

- ▶ aglutináló nyelv: aglutina/alglua lingvo
- ▶ analitikus nyelv: analiza lingvo
- ▶ a nyelv árnyaltsága: subtileco de la lingvo
- ▶ aposteori nyelv: aposteriora lingvo
- ▶ domináns nyelv: dominanta lingvo
- ▶ egyetemes/univerzális nyelv: universala lingvo
- ▶ élő nyelv: viv(ant)a lingvo
- ▶ ergatív nyelv: ergativa lingvo
- ▶ érintkezési nyelv: kontaktlingvo
- ▶ etnikus nyelv: etna lingvo
- ▶ filozófiai nyelv: filozofia lingvo
- ▶ flektáló/hajlító nyelv: fanda/fleksia lingvo
- ▶ holt nyelv: mort(int)a lingvo
- ▶ idegen nyelv: fremdlingvo
- ▶ inkorporáló nyelv: enkorpiĝa lingvo
- ▶ izoláló nyelv: izola lingvo
- ▶ jobbra ágazó nyelv: dekstrobranĉa lingvo
- ▶ jól beszél a nyelvet: mastri v. bone paroli la lingvon
- ▶ kisebbségi nyelv: minoritata lingvo

- ▶ kontextusfüggetlen nyelv: kunteksto-nedependa lingvo
 - ▶ közös nyelv: komuna lingvo
 - ▶ közvetítő nyelv: vehikla/peranta lingvo, interlingvo, kojneo
 - ▶ kreol nyelv: kreola lingvo
 - ▶ latin nyelv: latino, la latina
 - ▶ másodhangsúlyos nyelv: paroksitona lingvo
 - ▶ megerőszkolja a nyelvet: atenci la lingvon
 - ▶ mesterséges nyelv: art(efarit)a lingvo
 - ▶ milyen nyelven beszél?: kiun lingvon vi parolas?
 - ▶ nemzeti nyelv: nacia lingvo
 - ▶ nemzetiségi nyelv: genta lingvo
 - ▶ nemzetközi nyelv: internacia lingvo
 - ▶ Nemzetközi Nyelv: *eo* Lingvo Internacia <eszperantó>
 - ▶ normalizált/szabályozott nyelv: normigita lingvo
 - ▶ nyelvén akad fel a hazug: *közm* kiu volas mensogi, devas bone memori^Z
 - ▶ nyelvén ember messze elmehet: *közm* plej bona gvidilo estas la lango^Z, peto kaj demando kondukas tra l' tuta lando^Z
 - ▶ nyelvet gyakorol: praktiki lingvon, ekzerci sin en lingvo
 - ▶ nyelvet tud: posedi/regi/scii lingvon
 - ▶ poliszintetikus nyelv: plursinteza lingvo
 - ▶ politón/tonális nyelv: tonlingvo
 - ▶ regionális nyelvek: regionaj lingvoj
 - ▶ semleges nyelv: neŭtrala lingvo
 - ▶ szerkesztett/tervezett nyelv: planlingvo
 - ▶ szintetikus nyelv: sinteza lingvo
 - ▶ tanítási nyelv: instrulingvo
 - ▶ természetes nyelv: natura lingvo
 - ▶ titkos nyelv: kripta lingvo
 - ▶ több nyelven beszél: paroli plurajn lingvojn, esti poligloto
 - ▶ törő a nyelvet: balbuti la lingvon, paroli kiel Ĉe-kursano
 - ▶ újhéber nyelv: novhebrea lingvo
 - ▶ véghangsúlyos nyelv: oksitona lingvo
 - ▶ zonális nyelv: zona lingvo
- ## 5. *nyt* <nyelvváltozat> lingvo, <nyelvezet> lingvaĵo
- ▶ állami nyelv: ŝtata lingvo
 - ▶ beszélt nyelv: parolata lingvo, idiomo
 - ▶ hieratikus nyelv: hieratika lingvo
 - ▶ hivatali nyelv: kancelaria lingvaĵo
 - ▶ hivatalos nyelv: oficiala lingvaĵo
 - ▶ irodalmi nyelv: literatura lingvo
 - ▶ írott nyelv: skribata lingvo
 - ▶ költői nyelv: poezia lingvo
 - ▶ műszaki nyelv: teknika lingvo
 - ▶ tudományos nyelv: sciencia lingvo
- ## 6. *átv* lingvo
- ▶ algoritmikus nyelv: algoritma lingvo
 - ▶ alkalmazási/applikatív nyelv: funkcia programlingvo
 - ▶ a művészetek nyelve: lingvo de la artoj
 - ▶ assembler/assembly nyelv: asemla lingvo, simbola maŝinkodo
 - ▶ formális nyelv: *inf* formala lingvo
 - ▶ gépi nyelv: *inf* maŝinkodo
 - ▶ hét nyelven beszél: seplande rara kaj elstara
 - ▶ közös nyelvet talál vkivel: trovi komunan lingvon kun iu
 - ▶ nem ugyanazon a nyelven beszélünk: ni parolas ne la saman lingvon
 - ▶ programozási nyelv: *inf* programada lingvo
 - ▶ reguláris nyelv: *inf* regula lingvo
 - ▶ **nyelvallapot** stato de lingvo, lingvostato
 - ▶ **nyelvallás** *nyt* langopozicio

- | **nyelvtartéria** *anat* langa arterio
- | **nyelvatlasz** lingvoatlaso
- | **nyelvbénulás** *orv* glosoplegio, paralizo de lango
- | **nyelvbötlás** langeraro, langostumblo
- | **nyelvbölcselet** lingvofilozofio
- | **nyelvbúvár** lingvoexploristo
- | **nyelvcsalád** lingvofamilio, lingvaro
- ▶altaji nyelvcsalád: altaja lingvofamilio
- ▶finnugor nyelvcsalád: finnugra lingvofamilio
- ▶indoeurópai nyelvcsalád: hindeŭropa lingvofamilio
- ▶sémi nyelvcsalád: ŝemida lingvofamilio
- ▶uráaltáji nyelvcsalád: uralaltaja lingvofamilio
- ▶uráli nyelvcsalád: urala lingvofamilio
- | **nyelvcsap** *ld.* ínycsap
- | **nyelvcsere** lingvoŝanĝo
- | **nyelvcsont** *anat* hioido
- | **nyelvcsont-nyelvizom** *anat* hioglosa
- | **nyelvcsúcs** langopinto, langa apekso
- | **nyelveken szólás** *kr* glosolalio
- | **nyelvel** **1.** *ntr* langbatali, langumi, langmarteli, replikaĉi, disputaĉi
- 2.** *ntr* *durv* leki al iu la postajon
- | **nyelvmélet** *nyt* lingvoteorio
- ▶jafetita nyelvmélet: jafetida lingvoteorio
- | **nyelvmélek** lingvomemorajo
- | **nyelvérzék** lingvotalento, lingva sento, lingvosento
- ▶ez bántja a nyelvérzékemet: tio ofendas mian lingvan senton
- ▶jó nyelvérzéke van: havi talenton por lingvoj
- | **nyelves** **1.** lang(ohav)a, lang-
- ▶nyelves csók: langa kiso
- ▶nyelves virág: langfloro, langetfloro
- 2.** disputema, replikema, akralanga, viglalanga
- | **nyelvész** lingvisto, lingvoscienculo, lingvosciencisto
- ▶sémi nyelvész: ŝemidologo
- | **nyelvészet** lingvistiko, lingvoscienco, *ritk* lingviko
- ▶alkalmazott nyelvészet: aplikata lingvistiko
- ▶általános nyelvészet: ĝenerala lingvistiko
- ▶areális nyelvészet: area lingvistiko
- ▶diakronikus/történeti nyelvészet: diakrona/historia lingvistiko
- ▶egybevető/kontrasztív nyelvészet: kontrasztiga lingvistiko
- ▶elméleti nyelvészet: teoria lingvistiko
- ▶generatív nyelvészet: genera lingvistiko
- ▶kognitív nyelvészet: kogna lingvistiko
- ▶kvantitatív nyelvészet: kvanta lingvistiko
- ▶leíró nyelvészet: priskriba lingvistiko
- ▶normatív nyelvészet: normiga lingvistiko
- ▶összehasonlító nyelvészet: kompara lingvistiko
- ▶strukturális nyelvészet: struktura lingvistiko
- ▶számítógépes nyelvészet: komputa lingvistiko
- ▶szinkrón nyelvészet: sinkrona lingvistiko
- ▶társadalmi nyelvészet: socilingvistiko
- ▶történeti összehasonlító nyelvészet: historia kompara lingvistiko
- | **nyelvészeti** lingvistika, lingvosciencia
- ▶nyelvészeti atlasz: lingvistika maparo
- ▶nyelvészeti kutatások: lingvistikaj esploroj
- ▶nyelvészeti szakszavak: lingvistikaj terminoj
- | **nyelvészkedik** *ntr* lingvistikumi, esti amatora lingvisto
- | **nyelvészkedő** *fn* lingvemulo
- | **nyelvezet** *nyt* lingvaĵo
- ▶kommunista káderek nyelvezete: lingvaĵo de komunistaj kadruuloj
- | **nyelvfajlódás** *nyt* lingvoevoluo
- | **nyelvfék** *anat* langa frenulo
- | **nyelvfizológia** lingvofilozofio, *ritk* glotozofio
- | **nyelvfizológus** lingvofilozofa, *ritk* glotozofa
- | **nyelvföldrajz** geolingvistiko
- | **nyelv-garati** *anat* glosofaringa
- | **nyelvgyakorlat** lingvopraktiko
- | **nyelvgyakorlás** lingvopraktikado, ekzerciĝo en lingvo, lingva pliperfektigo
- ▶továbbképzést szervez nyelvgyakorlás céljából: organizi staĝon cele al lingva pliperfektigo
- | **nyelvgyök** *anat* langradiko
- | **nyelvgyulladás** *orv* glosito
- | **nyelvhal** *áll* soleo
- | **nyelvhasználat** lingvouzo
- ▶egyedi nyelvhasználat: individua lingvouzo, idiolekto
- ▶pongyola nyelvhasználat: malzorga lingvouzo
- ▶nyelvhasználati jog: lingvouza rajto
- | **nyelvhát** *anat* langodorso
- | **nyelvhatar** lingvolimo
- | **nyelv-összehasonlítás** komparado de lingvoj, interlingvistiko
- | **nyelvhegy** *ld.* nyelvcsúcs
- | **nyelvhelyesség** lingva ĝusteco, ĝusta lingvouzo
- | **nyelvi** **1.** langa
- 2.** lingva, prilingva
- ▶alsóbb nyelvi réteg: substrato, subtavolo
- ▶angol nyelvi sajátosság: anglismo
- ▶idegen nyelvi kompetenciák: fremdlingvaj kapabloj/kompetentoj
- ▶nemzeti nyelvi sajátosság: nacilingvaĵo
- ▶nyelvi alakzat: *ir* lingvofiguro
- ▶Nyelvi Bizottság: *eo* Lingva Komitato
- ▶nyelvi elem: lingvoelemento
- ▶nyelvi értekezés: prilingva traktato/studo
- ▶nyelvi eszköztár: lingva esprimilaro/rimedaro
- ▶nyelvi fordulat: idiomajo, idiotismo, lingvaĵo
- ▶nyelvi környezet/közeg: lingvomedio
- ▶nyelvi koncenciók/szokások: lingvaj konvencioj/kutimoj
- ▶nyelvi kutatások: prilingvaj esploroj
- ▶nyelvi óra: lingvoinstrua horo, lingvoleciono
- ▶nyelvi sajátosság: lingva specifaĵo
- ▶nyelvi tekintély: lingvopapo
- ▶nyelvi tervezés: lingvoplanado
- ▶nyelvi zűrzavar: babelismo
- ▶zamenhofi nyelvi jellegetesség: *eo* zamenhofismo
- | **nyelviskola** lingvolernejo
- | **nyelvismeret** lingvokono, lingvoposedo, lingvorego
- | **nyelvizom** *anat* hioglosa/langa muskolo
- ▶haránt nyelvizom: transverso de lango
- | **nyelvjárás** dialekto
- ▶az albán geg nyelvjárása: gega dialekto de la albana
- ▶a görög ión nyelvjárása: iona dialekto de la greka
- | **nyelvjárás-kutatás** dialektologio
- | **nyelvjárás-kutató** dialektologo
- | **nyelvkereszteződés** *ld.* nyelvkeveredés
- | **nyelvkezeség** lingvokapablo
- | **nyelvkeveredés** miksiĝo de lingvoj
- | **nyelvkód** lingvokodo
- | **nyelvkönyv** lernolibro de lingvo, gramatiko
- ▶angol nyelvkönyv: lernolibro de la angla (lingvo)
- | **nyelvközösség** lingvokomunumo

- | **nyelvlapoc** *gysz* spatelo, truleto
| **nyelvművelés** lingvoflegado
| **nyelvművelő** *fn* lingvofleganto, lingvoflegisto
| **nyelvnévrövidítés** lingvokodo
| **nyelvóra** lingvoleciono
| **nyelvpapilla** *anat* langa papilo
| **nyelvpolitika** lingvopolitiko
| **nyelvótlék** lingva kromsalajro
| **nyelvprobléma** lingvoproblemo
▶ az eszperantó a nyelvprobléma demokratikus megoldását jelenti:
Esperanto prezentas la demokratian solvon de la lingvoproblemo
| **nyelvpszichológia** psikolingvistiko
| **nyelvpszichológus** psikolingvisto
| **nyelvrokon** **1.** *mn* lingvoparenca
2. *fn* lingvoparenco
| **nyelvrokonság** lingvoparenceco
| **nyelvrontás** *nyt* misuzo de lingvo, misinfluo al lingvo, barbarismo
| **nyelvsíp** *zene* anĉtubo
| **nyelvstatisztika** lingvostatistiko
| **nyelvszakos** lingvofaka
| **nyelvszemölcs** *anat* langa papilo
| **nyelvtan** gramatiko
▶ általános nyelvtan: ĝenerala gramatiko
▶ a nyelvtan alapelemei: rudimentoj de la gramatiko
▶ az eszperantó nyelvtan kézikönyve: kompendio de la esperanta gramatiko
▶ funkcionális nyelvtan: funkcia gramatiko
▶ generatív nyelvtan: genera gramatiko
▶ gyakorolja a nyelvtant: ekzerci sin pri la gramatiko
▶ iskolai nyelvtan: instrugramatiko, didaktika/pedagogia gramatiko
▶ komparatív/összehasonlító nyelvtan: kompara gramatiko
▶ leíró nyelvtan: priskriba gramatiko
▶ rendszeres nyelvtan: metoda gramatiko
▶ sematikus nyelvtan: skemisma gramatiko
▶ történelmi nyelvtan: historia gramatiko
| **nyelvtanár** lingvoinstruisto
| **nyelvtanfolyam** lingvokurso
| **nyelvtani** gramatika
▶ durva nyelvtani hiba: solecismo
▶ nyelvtani alak: gramatika formo
▶ nyelvtani alapismeretek: rudimentoj de la gramatiko
▶ nyelvtanilag helyes és hibás: laŭgramatika kaj kontraŭgramatika
▶ nyelvtani táblázat: gramatika tabelo, paradigmo
▶ vét a nyelvtani szabályok ellen: peki kontraŭ la gramatikaj reguloj
| **nyelvtanár** lingvoinstruisto
| **nyelvtanfolyam** lingvokurso
▶ eszperantó nyelvtanfolyam: kurso de Esperanto
| **nyelvtaníró** gramatikisto
| **nyelvtanítás** lingvoinstruado
| **nyelvtankönyv** gramatiko, lernolibro de gramatiko
| **nyelvtanulás** lingvolernado
| **nyelvtelhetség** lingva talento
| **nyelverterület** lingvoareo, lingvejo, lingvujo, lingvio, glototipio
▶ francia nyelverterület: franclingvio
| **nyelvertervezet** lingvoprojekto
▶ nyelvertervezetet kidolgoz: ellabori lingvoprojekton
| **nyelvertervezés** lingvoplanado
| **nyelvtipológia** lingvotipologio
| **nyelvtörő** **1.** *mn* langorompa
2. *fn* langorompilo
| **nyelvtörténet** diakrona/historia lingvistiko
| **nyelvtudás** lingvoscio, lingvoposedo, lingvorego
▶ folyékony nyelvtudás: flua lingvoscio
▶ tökéletesíti a nyelvtudását: perfektigi sian lingvoscion
| **nyelvtudomány** *ld.* nyelvészet
| **nyelvtudós** *ld.* nyelvész
| **nyelvújítás** lingvoreformo
| **nyelvújítási** lingvoreforma
▶ nyelvújítási hajlam/kedv: lingvoreformemo, neologismemo
▶ nyelvújítási szó: lingvoreforma vorto, neologismo, novvorto
| **nyelvújító** lingvoreformulo, neologo
| **nyelvű** -lingva, -langa
▶ angol nyelvű beszélő: anglalingvano
▶ azonos nyelvű: *mn* samlingva, *fn* samlingvano
▶ csípős nyelvű: akravorta, piklanga
▶ eszperantó nyelvű: esperantlingva
▶ francia nyelvű: franclingva
▶ hazug nyelvű: falslanga
▶ idegen nyelvű: fremdlingva
▶ különböző nyelvű: diverslingva
▶ mérges nyelvű: venenlanga
▶ nemzeti nyelvű: nacilingva
▶ újlatin nyelvű: *mn* novlatina, *fn* novlatinano, *ex* romano
| **nyelvváltás** lingvoŝanĝo, kodalturno
| **nyelvváltozat** lingvovarianto
| **nyelvvédelem** lingvoprotekto
| **nyelvvédő** **1.** *mn* lingvoprotekta
2. *fn* lingvoprotektanto
| **nyelvvesztés** lingvoperdo
| **nyelvvizsga** ingvoekzameno
| **nyelvezavar** konfuzo de lingvoj
▶ bábeli nyelvezavar: babela konfuzo de lingvoj, babelismo
| **Nyeman** *geo* Nemanio
| **nyenyec** **1.** *fn* neneco
2. *mn nyt* neneca <yrk>
| **nyenyere** *ld.* forgólant
| **nyer** **1.** *tr* gajni, <hasznot> profiti, <megtakarít> ŝpari
▶ bajnokságot nyer: gajni ĉampionecon
▶ csatát nyer: gajni batalon, venki en batalo
▶ erre menve két kilométert nyerünk: irante ĉi-voje ni ŝparos du kilometrojn
▶ időt nyer: gajni tempon
▶ játékon nyer: ludgajni
▶ játszmat nyer: gajni partion
▶ lottón nyer: gajni en loterio
▶ mit nyersz vele?: kion vi profitos de tio?
▶ nagy összeget nyer a részvények emelkedéséből: profiti grandan sumon de la altiĝo de la akcioj
▶ pályázatot nyer: gajni konkurson
▶ pontozással nyer: elpoenti
▶ sok pénzt nyer a játékon: ludgajni multan monon
▶ teret nyer a sport: la sporto gajnas terenon
2. *tr* <kap> ricevi, akiri
▶ áttekintést nyer: ricevi superrigardon
▶ bűnrészessége bizonyítást nyert: lia kompliceo estas pruvita
▶ feltételezése megerősítést nyert: lia supozo trovis konfirmon
▶ megállapítást nyert, hogy: estis konstatite, ke
▶ tetszést nyer: akiri plaĉon
| **nyérc** *áll* lutreolo, eŭropa vizono

► amerikai nyérc: vizono

| **nyereg 1.** selo

► biztosan ül a nyeregen: sidi firme en la selo

► kiüt/kivet a nyeregből: elseligi, deĉevaligi

► mielőtt a nyeregbe ülsz, simogasd a lovat: *közm* selante ĉevalon oni ĝin karesas^Z

► női nyereg: flankselo

► nyeregbe száll/ül: enseligi

► nyeregen érzi magát: senti sin firme en la selo

► nyeret ütök, hogy a ló érezze: *közm* oni batas per vipo, por ke sentu la ripo^Z

2. *zene* selo, ponteto, sileo

► hírfeszítő nyereg: kapotasto

3. <nyereg alakú vmi> selo

► hegy nyerge: selo de monto, montoselo

► orr nyerge: selo de nazo

| **nyeregfej** selkapo

| **nyeregheveder** selzono

| **nyeregzület** *anat* selartiko

| **nyeregkápa** selarko

| **nyeregkészítő** *fn* selisto

| **nyeregpárna** selkuseno

| **nyeregtakaró** ĉabrado

| **nyeregtáska** selsako

| **nyeregtető** *ép* duklina tegmento

| **nyeregvasút** unurela fervojo

| **nyeremény** gajno, <sorshúzásnál> lot(aj)o

| **nyereménybetétkönyv** loteria ŝparlibreto

| **nyereményjáték** loterio

| **nyereményjegyzék** gajnolisto

| **nyereménykölcson** premia prunto

| **nyereménykötvény** premia obligacio

| **nyereménysorsolás** lotumado

| **nyereménytárgy** gajnaĵo, lotaĵo

| **nyerés** gajno

► nyerésben van: li estas gajnanta

| **nyereség** átv is gajno, <haszon> profito

► a vállalat nyeresége: profito de la entrepreno

► egynek nyeresége, másik vesztesége: *közm* kio al unu donas forton, al alia donas morton^Z; por malsanulo forto, por kokido morto^Z; por unu – festeno, por alia – ĉagreno^Z

► nyereség és kár gyakran együtt jár: *közm* akiro kaj perdo rajdas duope^Z

► nagy nyereség ő a vállalatunknak: li estas granda gajno por nia entrepreno

| **nyereségadó** profitimposto

► vállalati nyereségadó: profitimposto de entrepreno

| **nyereséges** profitodona

| **nyereségorientált** profitcela

| **nyereségrészesedés** partopreno en profito

| **nyereségvágy** profitemo, profitamo, *pej* profitavido

| **nyereség-veszteség elszámolás** *gazd* spezokonto

| **nyereség-veszteség számla** profito- kaj perdokonto, gajno-perda konto

| **nyerészkedik** *ntr* *gazd* spekul(aci)i, *pej* fiprofiti, <kölcsonadásból> uzuri

► a tőzsdén nyerészkedik: spekulaci ĉe la borso

| **nyerészkedő** *gazd* *fn* spekulanto, *pej* fiprofitanto

| **nyeretlen** negajninta

| **nyergel** *tr* seli

| **nyergelő** *fn* selejo

| **nyerges 1.** *mn* selita

► nyerges öszvér: selita mulo

2. *mn* <nyeregszerű> sel(ec)a, konkava

► nyerges orr: seleta nazo

3. *mn* *jm* artika

► nyerges vontató: artika kamiono/trakciilo

4. *fn* rajdjungito, maldekstre jungita ĉevalo

5. *fn* rajdĉevalo, selĉevalo

6. *fn* <foglalkozás> selisto, selfaristo

| **nyerít** *ntr* heni, ĉevalbleki

► a ló nyerít: ĉevalo henas

| **nyerő 1.** *mn* gajn(ant)a

► nyerőben van: li estas gajnanta

► nyerő lap: gajna karto

2. *fn* gajninto

| **nyerőautomata** *ld.* nyerőgép

| **nyerőcsont** ”gajnosto”, klaviklo de kortobirdo

| **nyerőgép** mongajna ludaŭtomato

| **nyerőszám** gajna numero

| **nyers 1.** kruda, nekuirita

► félig nyers: duonkuirita

► nyers hús: kruda viando

2. *ip* kruda, neprilaborita, *kém* malrafinita

► nyers gyémánt: kruda diamanto

► nyers munkadarab: kruda laborpeco

► nyers selyem: kruda silko

► nyers színű: naturkolora

3. *átv* kruda

► a természet nyers erői: krudaj fortoj de la naturo

► nyers vázlat: kruda skizo

4. <udvariatlan> kruda, bruska, malmilda, brutala, malĝentila

► nyers bánásmód: kruda traktado

► nyers modor: krudaj manieroj

► nyers stílus: raspa stilo

5. *gazd* malneta, *ritk* brutta

► nyers bevétel: malneta enspezo

| **nyersacél** kruda ŝtalo

| **nyersanyag** krudmaterialo, krudaĵo

► ásványi nyersanyag: mineralkrudaĵo

► elsőrendű nyersanyag: krudmaterialo de la unua rango

| **nyersanyaghiány** manko de krudmaterialo(j)

| **nyersbőr 1.** *fn* kruda ledo

2. *mn* krudleda

► nyersbőr táska: krudleda sako

| **nyerscukor** kruda/bruna/malrafinita sukero

| **nyersség 1.** krudeco

2. *átv* krudeco, bruskeco, malĝentileco, kruda/malĝentila konduto, krudaĵo, bruskaĵo

| **nyersfordítás** kruda traduko

| **nyersgumi** kruda/natura kaŭĉuko

| **nyersgyapjú** kruda lano

| **nyersmegmunkálás** kruda prilaboro

| **nyersolaj** *kém* nafto, kruda petrolo

| **nyersolajmotor** dizelpetrolo/krudpetrolo motoro

| **nyersselyem 1.** *fn* kruda silko

2. *mn* krudsilka

► nyersselyem ing: krudsilka ĉemizo

| **nyersöntvény** kruda muldaĵo/fandaĵo, <vas> kruda giso

| **nyersszén** kruda karbo

- | **nyerstermék** kruda produkto
 | **nyersvas** kruda fero
 | **nyersvászón** kruda tolo
 | **nyertes** **1.** *mn* gajninta, venkinta
 ▶ nyertes fél: gajninta partnero
 ▶ nyertes kötvény: gajninta obligacio
2. *fn* gajninto
 | **nyervog** *ntr* átv is miaŭaĉi, plendmiaŭi
 | **nyes** **1.** *tr* stuci, <húst> detranĉi
 ▶ gyümölcsfát nyes: stuci fruktarbon
2. *tr sp* tranĉi
 ▶ labdát nyes: tranĉi pilkon
 | **nyesedék** <*pl.* ágak> stucaĵo, <hús> detranĉaĵo
 | **nyeseget** **1.** *tr* stucadi
2. *tr átv* korektadi, sarkadi
 | **nyesólló** stucilo
 | **nyest** *áll* foino, mustelkato
 | **nyestcápa** *ld.* sima cápa
 | **nyestkutya** *áll* niktoreŭto
 | **nyestprém** *fn* foinpelto, *mn* foinpelta
 ▶ nyestprém gallér: foinpelta kolumo
 | **nyeszlett** *ld.* nyiszlett
 | **nyifog** **1.** *ld.* nyafog
2. *ntr hgut* vinzi
 | **nyihaha** *hgut* hen-hen-hen, <nevetés> hi-hi-hi
 | **nyihog** **1.** *ntr* <nyerít> akre heni, <vinnyog> vinzi
2. *ntr pej* hihii, henridi
 | **nyikhaj** malplenkapo/nultaŭga/ventkapo junulo, junulo por nenio
 | **nyikkan** **1.** *ntr* ekpepi, eldiri silabon
 ▶ meg se nyikkant: li eĉ ne ekpepis, eĉ silabon li ne eldiris
2. <állat> eligi akran sonon
 | **nyikorog** *ntr* knari, grinci
 ▶ fűrész nyikorog: segilo grincas
 ▶ kenetlen kerék nyikorog: neŝmirita rado knaras
 ▶ kulcs nyikorog a zárban: ŝlosilo grincas en la seruro
 | **nyíl** **1.** sago
 ▶ Amor nyíla: sago de Amoro
 ▶ nyílak záporoztak az ellenségre: sagoj hajlis sur la malamikon
 ▶ nyíl alakú: sagoforma
 ▶ nyíl hornya: noĉo de sago
 ▶ sebes, mint a nyíl: sagrapida
2. *átv* sago
 ▶ a gúny nyíla eltalálták: la sagoj de moko trafis lin
 ▶ minden nyílat ellőtte: *átv* li forpafis ĉiujn siajn sagojn
3. <iránymutató> sago
 ▶ felfelé mutató nyíl: suprensago
 ▶ jobbra mutató nyíl: dekstrensago
 ▶ lefelé mutató nyíl: malsuprensago
 ▶ menjen a nyíl irányában: sekvu la montron de la sago
4. *jték* sageto
 | **Nyíl** *csill* Sago
 | **nyiladék** **1.** <erdőben> forstovojo
2. <nyílás> aperturo
 | **nyiladozik** *ntr* elburĝoniĝi, komenci malfermiĝi, malfermiĝi unu post alia
 ▶ nyiladozik az esze: lia menso komencas malfermiĝi
 ▶ nyiladozik a szeme: liaj okuloj komencas malfermiĝi
 ▶ nyiladoznak a virágok: la floroj unu post aliaj malfermiĝas
 | **nyilallás** pika doloro
 | **nyilallik** **1.** *ntr* pike/akre dolori
 ▶ a hátába nyilallik: la dorso pike doloras lin, pikas en lia dorso
2. *ntr átv* ekfulmi
 ▶ eszébe nyilallt, hogy: ekfulmis en lia menso, ke; trafulmis lian menson, ke
 | **nyilas** **1.** *mn* sagohava, sagornamita
2. *fn kat* arkpafisto
3. *ld.* nyilaskeresztes
4. de iom da hungaraj akreoj
 ▶ nyolc nyilas föld: kampo de ok hungaraj akreoj
5. lotumita
 ▶ nyilas földek: lotumitaj kampoj
 | **Nyilas** *csill* Sagitario, Sagisto, Pafisto
 | **nyílás** **1.** malfermiĝo, <virágé> ekflorado, floriĝo, elburĝoniĝo
 ▶ az ajtó nyílásakor: ĉe malfermiĝo de la pordo
 ▶ tulipán nyílása: elburĝoniĝo de tulipo
 ▶ virágok nyílása: malfermiĝo de floroj
2. aperturo, malfermaĵo, truo, <keskeny> fendo, <tört> breĉo, apertajo, buŝo
 ▶ a cső jól illeszkedik a nyílásba: la tubo bone enbuŝiĝas en la aperturon
 ▶ barlang nyílása: aperturo de kaverno
 ▶ fedélzeti nyílás: (hold)luko
 ▶ kemence nyílása: faŭko de fornego
 ▶ O alakú nyílás: O-aperturo
 ▶ tárgongó nyílás: faŭko, buŝego
3. interdistanco, <szögé> angula distanco, *ép* spano
 ▶ híd nyílása: spano de ponto
 ▶ körző nyílása: interdistanco de cirkelo
4. *anat* hilumo, orifiko
 ▶ fülkürt garati nyílása: orifiko de aŭda tubo
5. *növ* <légrés> ostiolo
6. *mat* <szagitta> sago
 | **nyílásáthidalás** *tech* transpontajo, superpontajo
 | **nyílasfű** *növ* konringio, blanka rakedo
 | **nyíláshiba** *fot* apertureraro
 | **nyilaskereszt** *tört* sagokruco
 | **nyilaskeresztes** **1.** *mn tört* sagokruca, sagokrucula
 ▶ nyilaskeresztes párt: sagokrucula partio
2. *fn tört* sagokruculo
 | **nyílánköz** *ép* <kapuzatnál> trumo
 | **nyílánméret** *tech* aperturo
 | **nyílánzáró** *ép* embrazuraĵo
 | **nyílánsszög** angulo de aperturo, angulo de arko
 | **nyilatkozat** deklar(aci)o, eldiro, sinesprimo, <íráso> manifesto
 ▶ belépési nyilatkozat: aliĝilo
 ▶ Boulogne-sur-Mer-i nyilatkozat: *eo* Bulonja Deklaracio
 ▶ ellentmondó nyilatkozat: kontraŭparola deklaro
 ▶ emberjogi nyilatkozat: deklaro pri homaj rajtoj
 ▶ forgalmi nyilatkozat: *gazd* spezdeklaro
 ▶ hivatalos nyilatkozat: *gazd* afidavito <eskü alatt tett íráso> nyilatkozat
 ▶ lemondó nyilatkozat: abdika deklaro
 ▶ nyilatkozatot tesz: fari deklaron
 ▶ raumai nyilatkozat: *eo* Manifesto de Raŭmo
 ▶ ünnepélyes nyilatkozat: manifesto
 | **nyilatkozatháború** milito de/per deklaroj
 | **nyilatkozik** *x* deklari, esprimi sin, eldiri
 ▶ a kormány nem nyilatkozott a kérdésről: la registaro ne deklaris pri la demando
 ▶ bíróság előtt nyilatkozta: antaŭ tribunalo li eldiris

▶ megvetően nyilatkozott rólam: li esprimis sin malŝate pri mi

| **nyilaz** *x* arkpafi

| **nyilbillentyű** *inf* sagoklavo, paŝeta klavo

| **nyildobás** *ld.* dobónyilazás

| **nyilegyenes** rektlinia, tute/perfekte rekta, kandeke rekta

| **nyilférgék** *áll* ĥetogranoj, ketognatoj, sagvermoj

| **nyilfogazat** *tech* V-dentaĵo, angula dentaĵo

| **nyilfű** *növ* sagitario, sagherbo

| **nyilgyökér** *növ* maranto

▶ bermudai nyilgyökér: aroruto

| **nyilhegy** sagopinto

| **nyilhúzás** lotumado per sagoj

| **nyílik** **1.** *nt* malfermiĝi, apertiĝi

▶ ablak nyílt az emeleten: fenestro malfermiĝis en la etaĝo

2. *nt* *növ* ekflori, floriĝi, elburĝoniĝi

3. *nt* <néz> rigardi, malfermiĝi, eliri, doni vidon al io

▶ a szoba a kertre néz: la ĉambro donas vidon al la ĝardeno

▶ a térről több utca nyílik: el la placo eliras pluraj stratoj

3. *nt* <intézmény> malfermiĝi, esti inaŭgurita

▶ két bolt nyílt az utcában: du butikoj malfermiĝis en la strato

▶ színház nyílt a városunkban: teatro estas inaŭgurita en nia urbo

4. *nt* <kínálkozik> prezentiĝi

▶ alkalom kínálkozott: okazo prezentiĝis

▶ új világ nyílt előtte: nova mondo prezentiĝis al li

| **nyílrányú** *anat* sagitala

▶ nyílrányú metszet: sagitala sekco

| **nyíllövés** arkpaf(ad)o, sagopafo

▶ nyíllövésnyire van: ĝi estas je sagopafo for, ĝi estas en sagopafa distanco

▶ nyíllövés érte: sagopafo trafis lin

| **nyílméreg** *kém* gysz kuraro, sagveneno

▶ nyílméreggel kezel: kurari, kurarizi

| **nyílpuska** *kat* arbalesto

| **nyílsebes** sagrapida

| **nyílt** **1.** malferm(it)a, nefermita, aperta

▶ nyílt háború: aperta milito

▶ nyílt levelezőlap: nefermita poŝtkarto

▶ nyílt magánhangzó: malfermita/vasta vokalo

▶ nyílt törés: aperta frakturo

2. <nem fedett> nekovrita

▶ nyílt árok: nekovrita fosaĝo

3. <szabad> libera, aperta

▶ a nyílt mezőn: sur la libera kampo

▶ nyílt város: *kat* aperta urbo <nem védett>

▶ nyílt vízen: marmeze, sur alta/vasta maro

4. <nyilvános> libera, publika, senkaŝa

▶ nyílt erőszak: senkaŝa perforto

▶ nyílt levél: nefermita/publika letero

▶ nyílt nap: malferma/publika tago, tago de malfermitaj pordoj

▶ nyílt szavazás: nesekreta voĉdonado

▶ nyílt színen: antaŭ publiko, sur aperta scenejo

▶ nyílt titok: publika sekreto, *tréf* pulĉinela sekreto

5. <őszinte> malferma, aperta, sincera, malkaŝa

▶ nyíltan a szemébe mond: diri rekte al li en la vizaĝon

▶ nyíltan megmondom: aperte/malkaŝe mi diros

▶ nyílt beszéd: malkaŝa/rekta parolo

▶ nyílt szándékú: senruza, sincera

6. <eldöntetlen> nedecidita

▶ nyílt kérdés: nedecidita demando

| **nyíltartó** *kat* sagujo

| **nyíltok** pafarkujo

| **nyíltság** **1.** malfermiteco, aperteco

2. *átv* sincer(ec)o, rekteco, malkaŝemo, malfermiteco, komprenemo

| **nyíltszívű** sincera, malkaŝema

| **nyílttengeri** **1.** altmara

2. *biol* pelaga

▶ nyílttengeri állatvilág: pelaga faŭno

▶ nyílttengeri élőlény: pelagulo

▶ nyílttengeri növényvilág: pelaga flaŭro

▶ nyílttengeri öv: pelaga zono

| **nyílttér** <újságban> publika tribuno

| **nyíltvízi** altmara

| **nyilván** evidente, memkompreneble, certe, sendube

▶ nyilván megéri a fáradságot: tio evidente valoras la penon

| **nyilvánvaló** evidentanta, memkomprenebla, certa, senduba

▶ vmi nyilvánvaló volta: evidenteco de io

| **nyilvánít** **1.** *tr* vortigi, vortumi, esprimi, diri

▶ maradinak nyilvánít: diri malprogresema

▶ tetszést nyilvánít: esprimi sian plaĉon, bravei

▶ véleményt nyilvánít: doni/vortigi opinionon

2. *tr* <hivatalosan kimond> deklari, proklami

▶ a kongresszust befejezettnek nyilvánítja: deklari la kongreson fermita

▶ boldoggá nyilvánít: *kr* proklami beata, beatproklami

▶ házastársaknak nyilvánít: deklari geedzoj

▶ közellenségnek nyilvánít: deklari publika malamiko

▶ részvétét nyilvánítja az özvegynek: kondolenci la vidvinon

▶ tabunak nyilvánít: deklari tabuo, tabui

| **nyilvános** publika, nefermita

▶ nyilvános árverés: publika aŭkcio

▶ nyilvános egyesület: nefermita societo

▶ nyilvános fürdő: publika banejo

▶ nyilvános hely: publika loko

▶ nyilvános meghallgatás: publika priaŭskulto

▶ nyilvános vita: publika debato, <írásos> polemiko

| **nyilvánosház** bordelo, prostituejo, malĉastejo

| **nyilvánosság** **1.** publikeco

▶ a vita nyilvánossága: publikeco de la debato

2. publiko

▶ a nyilvánossághoz fordul: turni sin al la vasta publiko

▶ ez nem tartozik a nyilvánosságra: tio ne apartenas al la publiko

▶ nyilvánosság elé lép vmivel: eliri publike kun io

▶ nyilvánosság előtt: antaŭ publiko, publike

▶ nyilvánosság hangja: voĉo de la publiko

▶ nyilvánosság kizárásával: malpublike, per ekskludo de la publiko

▶ nyilvánosságra hoz: publikigi, <titkot> malsekretigi, <feltár> riveli

| **nyilvántart** *tr* registri, teni evidentanta

| **nyilvántartás** **1.** registrado

▶ bűnesetek nyilvántartása: registrado de krimkazoj

▶ nyilvántartásba vesz: registri

▶ nyilvántartásba vétel: registrado

2. <könyv, lista> registro, registrolibro

▶ kimenő és bejövő postai küldemények nyilvántartása: registro de poŝtaĵoj senditaj kaj ricevitaj

▶ nyilvántartásból töröl: malregistri, viŝi el registro

▶ rendőrségi nyilvántartás: dosiero

| **nyilvántartó** **1.** *mn* registra

2. *fn* registranto

3. *fn* <hely> registrejo

- | **nyilvánul** *ld.* megnyilvánul
- | **nyilvánvaló** evidenta, memkomprenebla, komprenebla per si mem
- ▶ nyilvánvalóan tévedtem: evidente mi eraris
 - ▶ nyilvánvaló dolog: evidentajo
 - ▶ nyilvánvaló tény: evidenta fakto
 - ▶ nyilvánvalóvá tesz: evidentigi
 - ▶ nyilvánvalóvá válik: evidentiĝi
 - ▶ teljesen nyilvánvaló: memevidenta
- | **nyílvessző** sago
- ▶ nyílvesszőt tesz az idegre: meti sagon sur la tendenon
- | **nyílzápor** sagopluvo
- ▶ nyílzáport zúdít az ellenségre: faligi sagopluson sur la malamikon
- | **nyimnyám 1.** <pipogya> ŝlemila, napokapa, senhelpa, leporkora, tintrema
- 2.** <nyápic> gracila, minca, fadenstatura
- | **nyír¹ 1.** *tr* <szálas anyagot> tondi
- ▶ birkát nyír: tondi/senlanigi ŝafon
 - ▶ füvet nyír: tondi gazonon
 - ▶ haját nyír: tondi harojn
 - ▶ kopaszra nyír: tondi kalva
- 2.** *tr* <papírt, lemezt> tondi
- ▶ papírt nyír: tondi paperon
- 3.** *tr* <alattomosan támad> insidi kontraŭ iu
- | **nyír²** *áll* kornoplando, hufplando
- | **nyír³** *ld.* nyírfa
- | **nyírágseprű** *ld.* nyírseprű
- | **nyírás 1.** tond(ad)o
- 2.** *fiz* tondo, *ritk* ŝero
- ▶ nyírási modulus: tonda modulo
- | **nyíratkozik** tondigi al si la harojn
- | **nyírball 1.** *tr* tondadi, stucadi
- 2.** *tr* *átv* limigi, redukti
- ▶ vkinek a jogait nyírballja: limigi/redukti/stuci ies rajtojn
- | **nyírerdő** betularo, betularbaro
- | **nyíres 1.** loko kun betuloj, betulejo
- 2.** betularo, betularbaro
- | **nyírrettyű 1.** arĉo
- 2.** kanviolono, ludviolono
- | **nyírfa** *növ* betulo <Betula>
- ▶ nyírfafélék: betulacoj
 - ▶ bibircses/közönséges nyírfa: penda betulo
- | **nyírfaerdő** betularo, betularbaro
- | **nyírfajd** *áll* tetro
- | **nyírfás** *ld.* nyíres
- | **nyirkos** humida, malseketa
- | **nyirkosodik** *ntr* humidigi, malseketigi
- | **nyirkosság** humideco, malseketeco
- | **nyíró 1.** *fn* ŝaftondisto
- 2.** *mn* *fiz* tonda, *ritk* ŝera
- | **nyíróerő** *fiz* tondoforto
- | **nyíróeszköz** tondilo
- | **nyírógép** tondomaŝino
- | **nyírófeszültség** *fiz* tondostreĉo
- | **nyirok 1.** *biol* limfo, *ex* flegmo
- 2.** humidaĵo
- | **nyirokcsomó** *biol* limfadeno, limfonodo, *ne* gangliono
- | **nyirokcsomó-bántalom** *orv* limfadenopatio, adenopatio
- | **nyirokcsomócska** *biol* limfonodeto
- | **nyirokcsomó-gümőkór** *orv* skrofolo
- | **nyirokcsomó-gyulladás** *orv* limfadenito, bubono
- | **nyirokedény** *biol* limfovazo
- | **nyirokér** *biol* limfovaskulo, limfa angio/vazo
- ▶ centrális nyirokér: ĉilovaskulo
- | **nyirokér daganat** *orv* limfangiomo
- | **nyirokféreg** *áll* limfa filario
- | **nyirokérgyulladás** *orv* limfangiito
- | **nyirokkapilláris** *biol* limfa kapilaro
- | **nyirokképződés** *biol* *kém* limfopoezo
- | **nyirokkeringés** *biol* limfocirkulado
- | **nyirokmirigy** *ld.* nyirokcsomó
- | **nyiroknedv** *biol* ĉilo
- | **nyiroksejt** *anat* limfocito, globulo *vö.* leŭkocito
- | **nyiroksejtképződés** *biol* *kém* hematopoezo, globulestiĝo
- | **nyirokszövet** *biol* limfoida histo
- ▶ nyirokszövet rosszindulatú daganata: *orv* limfosarkomo
- | **nyirokvezeték** *biol* ĉilodukto
- ▶ mellkasi fő nyirokvezeték: toraka dukto
- | **nyírseprű** betula balailo
- | **nyírvíz** betulsuko
- | **nyiszál** *tr* pentranĉi
- | **nyiszlett 1.** <csenevész> gracila, minca, magra, malgrasa, fadendika
- 2.** <gyenge> febla, malforteta
- | **nyiszog** *ntr* grinci
- | **nyisszan** *ntr* tranĉusuri, tonsusuri
- | **nyisszant** *tr* ektranĉi, ektondi, fulmtranĉi, fulmtondi
- | **nyit 1.** *tr* malfermi, *ritk* ovri
- ▶ ajtót nyit: malfermi pordon
 - ▶ szélesre nyit: dismalfermi, malfermegi
- 2.** *tr* *átv* malfermi, inaŭguri, <megnyílik> malfermiĝi
- ▶ ablakot nyit a külvilágra: malfermi fenestron al la ekstera mondo
 - ▶ a pénztár hatkor nyit: la kaso malfermiĝas je la sesa
 - ▶ boltot nyit: malfermi butikon
 - ▶ idézőjelet nyit: malfermi citilon
 - ▶ listát nyit: malfermi liston
 - ▶ számlát nyit: malfermi konton
 - ▶ vitát nyit: malfermi debaton
- 3.** *tr* <rést, utat> malfermi
- ▶ szőlőt nyit: malbuti vinberojn
 - ▶ teret nyit a fantáziának: malfermi kampon al la fantazio
 - ▶ új távlatokat nyit: malfermi novajn horizontojn
 - ▶ utat nyit vminek: malfermi vojon al io
- 4.** *tr* *növ* burĝoni
- | **nyitány** *zene* uverturo
- | **nyitás** *ld.* nyit
- ▶ nyitás sakkban: malfermo en ŝakludo
 - ▶ politikai nyitás: politika malfermo
- | **nyitja 1.** malfermilo
- 2.** ŝlosilo, solvo
- ▶ íme a titok nyitja: jen la ŝlosilo de la mistero
 - ▶ rájön a dolog nyitjára: trovi la solvon/ŝlosilon de la afero
- | **nyitócselel** *sp* gambito <sakk>
- | **nyitódik** *ntr* malfermiĝi
- | **nyitogat 1.** *tr* malfermadi
- 2.** *tr* provi malfermi
- | **nyító 1.** *mn* malferma
- 2.** *fn* malfermilo
- | **nyitókapa** malbutilo, malbuta hojo
- | **nyitótétel** *zene* malferma/unua movimento

- | **nyitőülés** malferma kunsido
- | **nyitott 1.** malferm(it)a, aperta
- ▶ nyitott kapukat dönget: perforti malfermitan pordon
 - ▶ nyitott könyv felett ült: li sidis super malfermita libro
 - ▶ nyitott mások véleményére: malfermita al aliulaj opinioj
- 2.** *orv* bifida
- ▶ nyitott gerinc: *orv* bifida spino
- | **nyitottság** malferm(it)eco, apertemo
- ▶ nyitottság a világ felé: malfermiteco al la mondo
- | **nyitva tartás** laborhoroj, malfermaj horoj
- ▶ pénztári nyitva tartás: kashoroj
- | **nyitvatartási** laborhora, malfermohora
- ▶ a rendes nyitvatartási időben: en la regulaj malfermohoroj
- | **nyitóvas** *ld.* álkulcs
- | **nyitvatermők** *növ* gimnospermoj
- ▶ tobozos nyitvatermők: pinofitoj
- | **nyivákol 1.** *ntr* plendmiaŭi, akre miaŭadi
- 2.** *ntr* *átv* miaŭaĉi
- | **Nyizsnyij Novgorod** *geo* Niĵnij Novgorodo
- | **nylon** *ld.* nejlon
- | **nympha** *ld.* anat kisajak
- | **nymphomania** *ld.* nimfománia
- | **nynorsk** *mn nyt* novnorvega
- | **nyolc** ok
- ▶ a földszint nyolcban lakom: mi loĝas en numero ok de la teretaĝo
 - ▶ a Nyolcak: *pol* la Grandaj Ok
 - ▶ betöltötte a nyolcat: li plenumis la okan jaron
 - ▶ négyszer kettő nyolc: kvaroble du estas ok
 - ▶ nekem nyolc: por mi estas egale/indiferente
 - ▶ nyolcan vannak: ili estas ok, ili estas okope
 - ▶ nyolc fős csoport: grupo el ok kapoj, okopo
 - ▶ nyolc óra két perc: la oka horo kaj du minutoj
- | **nyolcad 1.** *fn* okono, *mn* okona
- ▶ kör nyolcada: okono de cirklo
 - ▶ nyolcad hangjegy: okono, okona noto
 - ▶ öt nyolcad: kvin okonoj
- 2.** *fn* *zene* okono, okona noto
- 3.** <nyolcadik> oka
- ▶ nyolcadfél: sep kaj duono
 - ▶ nyolcadrangú kérdés: demando de n-a graveco
- 4.** *kr* oktavó <ünnepet megelőző hét>
- ▶ húsvét nyolcada: oktavó de Pasko
- | **nyolcaddöntő** *sp* okonfinalo
- | **nyolcadhangjegy** *zene* okono, okona noto
- | **nyolcadik** oka
- ▶ a nyolcadikat járom: mi vizitas la okan klason
 - ▶ a nyolcadik voltam a sorban: mi estis oka en la vico
 - ▶ május nyolcadikán: la okan de majo
- | **nyolcadikos 1.** *mn* okaklasa
- 2.** *fn* okaklasano
- | **nyolcadív** okonfolio, oktavó
- | **nyolcadkotta** *ld.* nyolcadhangjegy
- | **nyolcadrét** okonfolia, oktava
- ▶ nyolcadrét alakú könyv: oktavó, okonfolia libro
 - ▶ nyolcadrét formátum: okonfolia formato, oktavó
 - ▶ nyolcadrét ív: oktavó, okonfolio
- | **nyolcadszor 1.** <ízben> okafoje
- 2.** <felsorolásban> oké
- | **nyolcas 1.** ok, oka, oko
- ▶ nyolcas alapú: *mat* okuma
 - ▶ a nyolcas busz: la buso je la oka (horo)
 - ▶ a nyolcas szám: la cifero ok, la oko
 - ▶ a nyolcas szoba: la ĉambro (numero) ok
 - ▶ evezős nyolcas: remista okopo
 - ▶ kőr nyolcas: *játék* kera oko
 - ▶ nyolcasával jöttek: ili venis po ok
 - ▶ nyolcas csoport: okopo
 - ▶ nyolcas számrendszer: okuma sistemo
- 2.** <ilyen alakú> ok(form)o
- ▶ nyolcas van a hátsó kerékben: oko estas en la postrado
 - ▶ nyolcasokat ír a jégen: li sketas okojn sur la glacio
- 3.** *ir* okverso
- ▶ ősi nyolcas: praa okverso
 - ▶ trocheusi nyolcas: oktrokeo
- | **nyolcvezős** okremista
- ▶ nyolcvezős csónak: okremista boato, boato kun ok remistoj
- | **nyolchengeres** *tech* okcilindra
- ▶ nyolchengeres dízelmotor: okcilindra dízeló
- | **nyolcezer** ok mil
- | **nyolclap** *mat* okedro
- ▶ szabályos nyolclap: regula okedro, oktaedro
- | **nyolcórái** *ld.* nyolcórás
- | **nyolcórás** okhora
- ▶ a nyolcórás busz: la buso je la oka horo
 - ▶ nyolcórás utazás: okhora vojaĝo
- | **nyolcosztályos** okklasa
- ▶ nyolcosztályos iskola: okklasa lernejo
- | **nyolcvan** okdek
- ▶ nyolcvan három: okdek tri
- | **nyolcsoros** okversa
- ▶ nyolcsoros vers: okverso
- | **nyolcszáz** okcent
- ▶ nyolcszázötvenkettő: okcent kvindek du
- | **nyolcszor** <szorzás> okoble, <ízben> okfoje
- | **nyolcszoros** *mn* okobla, *fn* okoblo
- | **nyolcszög** *mat* okangulo, oklatero
- | **nyom¹** **1.** *tr* *átv* is premi, <lökve> puŝi
- ▶ a cipő nyomja a lábát: la ŝuoj premas al li la piedojn
 - ▶ az ablakhoz nyomja a homlokát: li premas la frunton kontraŭ la fenestrovitron
 - ▶ belülről nyomja az ajtót: de interne li puŝas la pordon
 - ▶ laposra nyom: premi plata
 - ▶ lefelé nyom: subpremi
 - ▶ nyomja a lelkét/szívét: premi/ŝarĝi al li la animon/koron
 - ▶ nyomja az ágyat: kuŝi malsana
 - ▶ pecsétet nyom a papírra: premi sigelilon sur la paperon
 - ▶ teába citromot nyom: premi citronon en teon
 - ▶ vmi nyomja a begyét: io premas lin interne
- 2.** *tr* <vmilyen súlyú> pezi, <terhel> ŝarĝi
- ▶ a csomag tíz kilót nyom: la pako pezas dek kilogramojn
 - ▶ nem sokat nyom a latban: tio ne multe pezas ĉe la peso
 - ▶ többet nyom két kilóval: superpezi du kilogramojn
- 3.** *tr* <nyomdában> presi
- ▶ könyvet nyom: presi libron
 - ▶ rítkítva nyom: dispresi
- | **nyom²** **1.** spuro, post(e)signo, premsigno *l.m.* lábnyom, keréknyom
- ▶ a kutya kiszagolta a róka nyomait: la hundo elflari la spurojn de la vulpo
 - ▶ a nyomában van: postsekvi lian spuron, esti sur lia spuro

- ▶ forró nyomon követ: sekvi sur varma spuro
- ▶ hamis nyomon jár: sekvi malĝustan spuron
- ▶ katasztrófa nyomai: postsignoj de katastrofo
- ▶ kerék nyomai: radsulkoj
- ▶ lépések nyomai a homokban: premsignoj de paŝoj v. piedsignoj en la sablo
- ▶ nyomára bukkan: trafi/trovi la spurojn de iu/io
- ▶ nyoma sem maradt: eĉ spuro/postsigno de ĝi ne restis
- ▶ nyom nélkül eltűnik: malaperi senspuro
- ▶ nyomon követ vkit/vmit: spuri, postsekvi ies spurojn, spursekvi iun/ion
- ▶ nyomot hagy: postlasi spuron, lasi postsignojn
- ▶ nyomra vezet: konduki al spuro
- ▶ semmi nyomot nem hagyott benne: tio restis en li kiel stampo en akvo
- ▶ szorosan a nyomában jár: postiri iun/ion kalkansekve v. ĉe la kalkanoj
- ▶ vkinek a nyomába lép: paŝi en ies piedsignojn, postiri en ies sulko
- 2. ép** <maradvány> vestiĝo
- ▶ ókori civilizáció nyomai: vestiĝoj de antikva civilizacio
- 3. mat** <mátrixban> spuro
- | **nyomakodik** puŝi sin, *ntr* prempuŝiĝi
- | **nyomakszik** *ld.* nyomakodik
- | **nyomán** sekve de, post
- ▶ az intézkedések nyomán: sekve de la dispozicioj
- ▶ baleset nyomán keletkezett ficam: posttraŭmata luksacio
- | **nyomás** **1.** átv is prem(ad)o
- ▶ állandó nyomás alatt van: troviĝi sub konstanta premo
- ▶ a nyomás hatására a jég beszakadt: sub la premo la glacio rompiĝis
- ▶ engedett a közönség nyomásának: li cedis al la premo de la publiko
- ▶ erkölcsi nyomás: morala premo
- ▶ nyomással eltávolít: forpremi
- ▶ nyomással rögzít: prementeni, premfiksi
- ▶ nyomást alkalmaz a beteg testrésze: aplik premon sur la malsanan korpoparton
- ▶ nyomást gyakorol vkire/vmire: uzi premon sur iun/ion
- ▶ van egy kis nyomás benne: havi iom da vaporo en la kapo
- 2. orv** premo, tensio, <mellben> brustangoro, angino
- ▶ artériás nyomás: arteria tensio
- ▶ azonos ozmotikus nyomású: izotona
- ▶ diasztolés/ernyedési nyomás: diastola tensio
- ▶ nyomásnak ellenáll: *orv* <de benyomódik> reniti
- ▶ összehúzóási/szisztolés nyomás: sistola tensio
- ▶ vénás nyomás: vena tensio
- 3. fiz tech** premo
- ▶ atmoszférikus/légköri nyomás: atmosfera premo
- ▶ dinamikus nyomás: dinamika premo
- ▶ hidrosztatikus nyomás: hidrosztatika premo
- ▶ kapilláris nyomás: kapilara premo
- ▶ kritikikus nyomás: krita/kriza premo
- ▶ nagy nyomás: alta premo
- ▶ ozmikus nyomás: osmoza premo
- ▶ részleges/parciális nyomás: parta premo
- ▶ statikus nyomás: statika premo
- ▶ vminek a nyomását kiegyenlíti: presurizi ion
- 4. sp** <súlyemelés> etendo
- 5. knyv** preso
- ▶ a könyv nyomása folyamatban van: la libro estas presata
- | **nyomásálló** premrezista
- | **nyomáscsökkenés** premredukto
- | **nyomáscsökkentő** premreduktilo
- | **nyomásérzékelő** premsensilo, premsensoro
- | **nyomásgörbe** *met* barogramo
- | **nyomásgyakorlás** premagado
- | **nyomásgyakorló csoport** *pol* premgrupo, lobio
- | **nyomáshullám** *fiz* premondo, ondo de kunpremo
- | **nyomáskijelző** indikato de premo, premindikilo
- | **nyomáskülönbség** premdiferenco
- | **nyomásmérő** manometro, premometro
- | **nyomáspróba** **1.** premprovo
- 2. knyv** provpresado
- | **nyomásszabályozás** presurizo
- | **nyomásszabályozó** *fn* premregulilo, presurizilo
- | **nyomaszt** *tr* deprimi, premi, pezi
- ▶ anyagi gondok nyomasztják: materialaj zorgoj premas lin
- ▶ balsikerei nyomasztják: liaj malsukcesoj deprimas lin
- ▶ felelősség nyomasztja: responeco pezas sur li
- | **nyomasztó** prema, deprima, peza, ŝarĝa, malserena
- ▶ nyomasztó érzés: presentso, angoro
- ▶ nyomasztó gond: prenzorgo
- ▶ nyomasztó levegő: prema atmosfero
- | **nyomat**¹ *tr* presigi
- ▶ könyvet nyomat: presigi libron
- | **nyomat**² *fn* depreso
- | **nyomaték** **1.** akcento, emfazo
- ▶ a nyomaték az első szótagon van: la akcento estas sur la unua silabo
- ▶ nyomatékkal mond vmit: diri ion kun emfazo, emfazi
- ▶ ritmikai nyomaték: *ir* ikto
- 2.** <tekintély> aplombo, pezo
- ▶ nyomatékkal képvisel: reprezenti kun aplombo
- 3. fiz** momanto
- ▶ mágneses nyomaték: magneta momanto
- ▶ tehetetlenségi nyomaték: inercia momanto
- ▶ torziós nyomaték: torda momanto
- | **nyomatékábra** momanta diagramo
- | **nyomatékkulcs** dinamometra boltilo
- | **nyomatékos** emfaza, aplomba, akcenta
- ▶ nyomatékos figyelmeztetés: emfaza atentigo
- ▶ nyomatékos közbelépés: aplomba interveno
- ▶ nyomatékos léptek: aplombaj paŝoj
- ▶ nyomatékos szótag: akcenta silabo
- | **nyomatékosít** *tr* akcenti, emfazi, substreki
- | **nyomban** tuj, senprokraste, senhezite, senplie
- | **nyombél** *anat* duodeno
- | **nyombélfekély** duodena ulcero
- | **nyombélgyulladás** duodenito
- | **nyombiztosítás** sekurigo de spuroj
- | **nyomda** presejo
- ▶ nyomda korrekciós szabályai: korektaj reguloj de presejo
- ▶ nyomda ördöge: preseja koboldo, preskoboldo
- | **nyomdafesték** presinko, presfarbo
- ▶ nyomdafestéket nem tűr: esti trans tolero de papero
- | **nyomdagép** presmaŝino
- ▶ rotációs nyomdagép: rotacia presmaŝino
- | **nyomdahiba** preseraro
- | **nyomdai** preseja, tipografia
- ▶ nyomdai betűkészlet: sortimento da tipoj en presejo

- nyomdai előkészítés: preseja/tipografia preparo
 ►nyomdai jelek: tipografiai signoj
 ►nyomdai kinézet/megjelenítés: tipografio
 | **nyomdaipar** presindustrio
 | **nyomdaív** tipografia folio
 | **nyomdakész** prespreta
 | **nyomdaköltség** preskosto
 | **nyomdatechnika** prestekniko
 | **nyomdász** *knyv* presisto, tipografo
 | **nyomdaszagú** freše presita, presodora
 | **nyomdászat** presarto, tipografio
 | **nyomdatermék** presaĵo
 | **nyomdavezető** presejestro, proto
 | **nyomdok** piedsigno
 ►apja nyomdokain jár: li iras en la postsignoj de sia patro
 ►nyomdokába lép vkinek: paŝi en ies piedsignojn, sukcedi iun
 | **nyomdokvíz** *hajó* trenstrio, poststrio, disondoj
 | **nyomelem** *biol kém* mikroelemento, spurelemento, oligoelemento
 | **nyomelemzés** mikroanalizo
 | **nyomgáz** *kém öko* spurgaso
 | **nyomint** *tr* ekpremeti
 | **nyomjelzés** **1.** *közl ép* traceado
2. *kat rep* spurtostrio
3. *biol kém* izotopa etiketado
 | **nyomjelző** **1.** *mn* spurmarka, spurindika
 ►nyomjelző elem: etikeda izotopo
2. *fn kat* spurkuglo, fajrostreka kuglo
3. *fn biol kém* etikeda izotopo
4. *agr* sulkomarkilo
 | **nyomkarima** radflango
 | **nyomkeresés** spurado
 | **nyomkitűzés** *közl ép* traceado
 | **nyomkod** **1.** *tr* premadi, <vattával> dabi
2. *tr* enpremadi, premenigi
 | **nyomköz** *ld.* nyomtáv
 | **nyomó** **1.** *tex* presejo
2. *tex* presisto
3. premilo
 ►csengő nyomója: premilo de sonorilo
 | **nyomóalakítás** *ip* premformado
 | **nyomócsavar** *tech* premŝraŭbo
 | **nyomócső** premtubo, <vezeték> premdukto
 | **nyomódik** **1.** *ntr* premiĝi
2. *ntr* presiĝi
 | **nyomódúc** *knyv* kliŝo
 | **nyomóerő** premforto
 | **nyomóforma** *knyv* kliŝo
 | **nyomóforma-másolat** *knyv* stereotipo
 ►nyomóforma-másolatot önt: stereotipi
 | **nyomogat** *tr* premadi
 | **nyomógép** *knyv tex* presmaŝino
 | **nyomógomb** prembutono
 ►telefon nyomógombja: vokbutono de telefono
 | **nyomóhenger** *knyv tex* prescilindro
 | **nyomóhullám** *ld.* nyomáshullám
 | **nyomókapcsoló** *vill* premŝaltilo, puŝkomutilo
 | **nyomókapocs** premagrafo
 | **nyomókar** premrako
 | **nyomókeret** *knyv* timpano
 | **nyomókötés** *gysz* prembandaĝo
 | **nyomókút** akvopumpilo
 | **nyomólap** *knyv* platino
 | **nyomólemez** *knyv* kliŝo, presplato
 ►galvanoplasztikai nyomólemez: galvanotipo
 | **nyomópapír** prespapero
 | **nyomórugó** *tech* premrisoro
 ►hengeres nyomórugó: cilindra premrisoro
 ►kúpos nyomórugó: konusa premrisoro
 | **nyomószivattyú** *tech* puŝpumpilo
 | **nyomor** átv is mizero
 ►a nyomor jó tanítómester: *közm* mizero faras lerta, mizero faras sperta^Z
 ►megtanít a nyomor az alázatosságra: *közm* mizero piedojn sanigas, kolon elastigas^Z
 ►mély nyomor: profunda mizero
 ►mélységes nyomor: puto de mizero
 ►nyomor a köbön: mizero en mizero
 ►nyomorban tengette életét: de mizero al mizero li tenis sian vivon
 ►nyomorba süllyed: enfali en mizeron
 ►nyomorba taszít: puŝi en mizeron
 ►nyomor szakadt rá: mizero falis sur lin
 ►rettenetes nyomor: maro da mizero
 | **nyomorék** **1.** *mn* kripla, invalida
 ►mindkét lábára nyomorék: kripla je la ambaŭ kruroj
 ►nyomorékká tesz: kripligi
2. *fn* kriplulo, invalido
 | **nyomorenyhítő** mizermildiga
 ►nyomorenyhítő intézkedések: mizermildigaj dispozicioj
 | **nyomorgat** *tr* turmenti
 | **nyomorgó** mizerulo, malriĉegulo
 | **nyomorít** **1.** *tr* turmenti
 ►betegség nyomorítja: malsano turmentas lin
2. *tr* perforti
 ►szűk cipőbe nyomorítja a lábát: perforti siajn piedojn en malvastajn ŝuojn
 | **nyomornegyed** mizerkvartalo, slumo, ladurbo, ladvilaĝo
 ►nyomornegyeddé züllik: slumiĝi
 | **nyomorog** *ntr* mizeri, vivi mizere v. en mizero
 ►ezrek és ezrek nyomorognak, míg néhányan dőzsölnek: miloj kaj miloj mizeras, dum kelkaj festenas
 | **nyomoronc** **1.** *pej* feĉulo, fiulo, favulo
2. mizerulo, kompatindulo
 | **nyomortanya** mizerulejo
 | **nyomórúd** **1.** *tech* premsango, puŝstango
2. <szekéren> premfiksa stango
 | **nyomorult** **1.** *mn* <szerencsétlen> malfeliĉa, kompatinda, mizera
 ►nyomorult élet: mizera vivo
 ►nyomorult koldus: kompatinda almozulo
 ►nyomorult napszámos: mizera taglaboristo
2. *mn pej* fia, feĉa, fava, mizera, kanajlo
 ►nyomorult egy ember: feĉulo
 ►nyomorult gazember: mizera fripono
3. *mn* <értéktelen> aĉa, nula, mizera, fava
 ►egy nyomorult fityingem sincs: eĉ favan groŝon mi ne havas
 ►nyomoruságos odu: nestaĉo
 ►nyomorult viskó: kabanaĉo
4. *fn* mizerulo, kompatindulo, malfeliĉulo
5. *fn pej* mizerulo, fiulo, feĉulo, fihomo, favulo, kanajlo
 | **nyomorúság** **1.** <nyomor> mizero

▶ a múlthoz képest a jelen csupa nyomorúság: kontraŭ la pasinteco la nuno estas nura mizero

▶ a nyomorúság gyakran visz bűnbe: *közm* malplena sako puŝas/tentas al peko^Z

▶ ha a nyomorúság bejön az ajtón, a szerelem kimegy az ablakon: *közm* kiam sako mizeras, amo malaperas^Z

▶ jön a nyomorúság, ha nem hívjuk is: *közm* mizero faras viziton, ne atendante inviton^Z; malfeliĉo kaj peko leviĝas sen veko^Z

▶ ne csúfold más nyomorúságát, rád is sor kerülhet: *közm* ne moku mizeron de alia, ĉar baldaŭ venos via^Z

▶ váratlanul is jön a nyomorúság: sen atendo, sen espero venas mizero^Z

2. suferado, suferoj, turtentiĝo, turmentoj

| **nyomorúságos** 1. mizera, suferplena, turmentoplena, hunda

2. mizera, malriĉega

▶ nyomorúságosan tengeti az életét: treni mizeran ekzistadon

▶ nyomorúságos életet él: vivi mizeran vivon

| **nyomós**¹ prema, funkcianta per premo

| **nyomós**² grava, signifa, konsiderinda

▶ nyomós érvek: konsiderindaj argumentoj

▶ nyomós okom van rá: mi havas gravan kaŭzon por tio

| **nyomósít** 1. *tr* pligravigi, elstarigi

▶ érvekkel nyomósítja beszédét: per argumentoj li pligravigas sian paroladon

2. *tr nyt* emfazi, akcenti, elstarigi, substreki

▶ jelzővel nyomósítja a kifejezést: per epiteto li emfazas la esprimon

| **nyomószilárdság** *fiz* premstreĉo

| **nyomott** 1. presita

▶ nyomott kendő: presita tuko

▶ nyomott mintás: presornamita

2. platigita

▶ nyomott orr: platigita nazo

3. *gazd* premita

▶ nyomott áruk: premitaj prezoj

4. <kedélyű> deprimita, malsarena, pezhumora, mishumora

5. <nyomasztó> prema, deprima, peza, ŝargâ

6. mismensa, mensmanka

| **nyomottáru** *tex* indieno

| **nyomoz** 1. *ntr* enketi, detektivi, *tr* spuri, esplori

▶ gyilkosság ügyében nyomoz: li enketas pri murdo

2. *tr* <kutat> esplori, fari esplorojn

| **nyomozás** enket(ad)o, esplor(ad)o, spurado

▶ nyomozást folytat: fari enketon

▶ nyomozást indít: komenci enketon

▶ rendőri nyomozás: polica enketado, krimexplorado

| **nyomozásvezető** enketestro, gvidanto de enketado

| **nyomozati** enketata, esplora

▶ nyomozati adatok: enketaj informoj

| **nyomozó** 1. *mn* enketata, esplora, kriminala, detektiva

2. *fn* enketisto, kriminalisto, detektivo

▶ a nyomozó szorosan követte a feleségét: la detektivo premsekvis lian edzinon

▶ éles elméjű nyomozó: sagaca detektivo

▶ nyomozóként dolgozik: labori kiel enketisto, detektivi

| **nyomozóhatóság** enketata instanco

| **nyomravezető** informanto

| **nyomtalanul** senspure

▶ nyomtalanul eltűnik: senspure malaperi

| **nyomtat** 1. *tr* presi, *inf* printi, presi

▶ fájlly nyomtat: printi dosieron

▶ könyvet nyomtat: presi libron

▶ kőre nyomtat: litografi

▶ szövetre virágokat nyomtat: presi florojn sur ŝtofo

2. <gabonát> draŝi

| **nyomtatás** 1. presado, <színes> kromotipio, *inf* printado, presado

▶ a nyomtatás feltalálója Gutenberg: la inventinto de la presado estas Gutenbergo

▶ nyomtatás helye: presloko

2. presita formo

▶ nyomtatásban megjelenik: aperi presita v. en presita formo

3. *agr* draŝado

| **nyomtaték** 1. egaliga pezo, krompezo

2. <levélnehezék> paperpremilo

3. *hajó* balasto

| **nyomtató** 1. *inf* printilo, presilo *l.m.* lézernyomtató, 3D-nyomtató

▶ margarétafejes nyomtató: literrada printilo

▶ nyomtató betűkészlete: tiparo de printilo

▶ nyomtató tűje: nadlo de printilo

▶ színes nyomtató: kolorprintilo, kolorpresilo

▶ tintasugaras nyomtató: inkoŝpruca printilo

▶ tús nyomtató: matrica/nadlara printilo

2. *agr* draŝanto

| **nyomtatófesték** *inf* printila inko, presinko

| **nyomtatóprogram** printilprogramo

| **nyomtatott** 1. presita, *inf* printita

▶ nyomtatott dokumentum: printaĵo

▶ nyomtatott formában: presforme

▶ nyomtatott szöveg: presita teksto

2. <betűforma> blok-, pres-

▶ bloklitro, preslitro

▶ nyomtatott betűkkel ír: skribi preslitere

▶ nyomtatott kisbetű: minuskla preslitro

▶ nyomtatott nagybetű: majuskla preslitro

3. *eltr* presita

▶ nyomtatott áramkör: presita cirkvito

▶ nyomtatott áramköri kártya/lap: presita cirkvitkarto

| **nyomtatvány** presajaĵo, tipografiaĵo, presprodukto, <űrlap> formularo, blanketo

▶ kétszínű nyomtatvány: dukolora presajaĵo

▶ nyomtatványként felad: enpoŝtigi kiel presajaĵon

| **nyomtáv** 1. *vsút* ŝpuro, reldistanco

▶ keskeny nyomtávú: etŝpura

▶ normál nyomtávú: normalŝpura

▶ széles nyomtávú: larĝŝpura

▶ változtatható nyomtávú tengely: ŝpurŝanĝebla radakso

2. *jm* ŝpuro

| **nyomtávolság** *ld. vsút* nyomtáv

| **nyomul** 1. premtrudi sin, trapuŝi sin

▶ két rendőr nyomult a tömegem keresztül: du policanoj premtrudis sin tra la amaso

2. *ntr kat* progresi, avanci

▶ a hadsereg a fővárosig nyomult: la armeo avancis ĝis la ĉefurbo

3. *tr* trapremiĝi, enpremiĝi

▶ víz nyomult a hajó rakterébe: akvo trapremiĝis en la holdon

| **nyomvályú** radsulkoj

| **nyomvonal** 1. *közl ép* traceo, *rep* trako

▶ nyomvonalat berajzol/kitűz: tracei

▶ törési nyomvonal: *geo* faŭltolinio

2. *közl* koridoro

► a kocsi a belső forgalmi sávban haladt: la aŭto iris en la interna koridoro

| **nyoszolya** lito, kuŝejo

| **nyoszolyó** *ld.* koszorúslány, nyoszolyóasszony

| **nyoszolyóasszony** nuptovirino

| **nyoszolyólány** *ld.* koszorúslány

| **nyög** **1.** *ntr* átv is ĝemi, aĥi, oĵi, aŭi

► a nép diktatúra alatt nyögött: la popolo ĝemis sub diktaturo

► fájdalomban nyög: ĝemi pro doloro, dolorĝemi

► nyög egyet: ekĝemi, eligi ĝemon

► nyögi az adósságait: ĝemi sub siaj ŝuldoj

► nyögve kimond: elĝemi

► nyögve panaszol: priĝemi ion, ĝemplendi pri io

► nyögve sóhajtozik: sopirĝemi

2. *ntr* <akadozva beszél> balbuti, penparoli, ĝemparoli

| **nyögdécsel** **1.** *ntr* ĝemetadi

2. *ntr* <akadozva beszél> balbuteti, penparoleti, ĝemparoleti

| **nyögdel** **1.** *ntr* ĝemegadi

2. *ntr* átv vesoni, suspiregi

| **nyögve-nyelős** **1.** <étel> glutospita

► nyögve-nyelős tészta: glutospitaj nudeloj

2. <nemszeretem> pli ĝemiga ol emiga

| **nyögve-nyelösen** pene kaj ĝeme, pli ĝeme ol eme

► a munka nyögve-nyelösen halad: la laboro progresas pene kaj ĝeme, la laboro knaras

| **nyökög** *ntr* hakparoli, *tr* hakdiri

| **nyöszörög** **1.** *ntr* ĝemadi

2. *ntr* ĝemparoli, plendparoli

3. *ntr* lamenti

4. *ntr* knari

► nyöszörög a kútgém: la putbaskulo knaras

| **nystagmus** *ld.* szemtekergetés

| **nyugagy** ripozsego, kuŝosego

► fedélzeti nyugagy: ferdeksego

| **nyugállomány** emeriteco, pensiulecto

► nyugállományba helyez: emeritigi, pensii

► nyugállományba vonul: emeritiĝi, pensiiĝi

| **nyugállományú** emerita, pensiiita

► nyugállományú tábornok: emerita generalo

| **nyugalmas** tranvila

► nyugalmas élet: trankvila vivo

| **nyugalmas** *ld.* nyugdíjaz

| **nyugalmaszott** emerita, pensiiita

► nyugalmaszott professzor: emerita profesoro

| **nyugalmi** kvieta, senmova, ripoza

► nyugalmi állapotban: en senmova stato, en kvieteco

| **nyugalom** trankvilo, kvieto, <pihenés> ripozo

► az orvos teljes nyugalmat írt elő: la kuracisto preskribis absolutan ripozon

► fő a nyugalom: *köz*m kiu vivas trankvile, vivas facile^Z

► nem lelt nyugalmat, míg be nem fejezte művét: li ne trovis

riponon, ĝis li finis sian verkon

► nincs nyugalma: ne havi trankvilon

► nyugalomra int: admoni al kvieto

► nyugalomra vágyik: sopiri al trankvilo

► őrizze meg a nyugalmat: konservu vian trankvilon

► örök nyugalomra helyez: meti al eterna ripozo

► örök nyugalomra tér: trovi eternan ripozon

► tenger nyugalma: kvieto de maro

► visszanyeri a nyugalmat: regajni la trankvilon, retrankviliĝi

| **nyugat** okcidento, uesto

► nyugaton: en okcidento, okcidente

► nyugaton a helyzet változatlan: en okcidento nenio nova

► nyugatra: al okcidento, okcidenten

► nyugat felől: de okcidento

► tőlünk nyugatra: okcidente de ni

| **Nyugat** **1.** <Ázsiával szemben> Okcidento

2. <Nyugat-Európa> Okcidento

| **Nyugat-Ausztrália** *geo* Okcident-Ausztralia

| **Nyugat-Ázsia** *geo* Okcidenta Azio

| **Nyugat-Bengál(ia)** *geo pol* Okcident-Bengalujo, Okcident-Bengalia <IN>

| **Nyugat-Európa** *geo* Okcident-Eŭropo

| **Nyugat-Európai Unió** *tört* Okcident-Eŭropa Unio

| **nyugati** **1.** *mn* okcidenta, uesta

2. <nyugat-európai> okcidenta

► nyugati civilizáció: okcidenta civilizacio

3. *fn* okcidentano

| **nyugatias** okcidenteca, *ritk* okcidenteska

| **Nyugati Birodalom** *tört* Imperio de Okcidento

| **Nyugati-Dvina** *geo* Okcidenta Dvino

| **Nyugat-India** *geo tört* Okcidentaj Indioj

| **Nyugatiszél-áramlat** *met* Antarkta Fluo

| **nyugátnémet** **1.** *mn tört* okcidentgermana

2. *fn tört* okcidentgermano

| **nyugatos** **1.** samideano de la revuo Nyugat

2. rifugiinto al okcidento

| **Nyugat-Pomerániai vajdaság** *pol* Okcident-Pomeria Provinco <PL>

| **nyugatrómai** *tört* okcidentromia

► Nyugatrómai Birodalom: Okcidentromia Imperio

| **Nyugat-Szahara** *geo pol* Okcidenta Saharo

| **Nyugat-Szamoa** *geo tört* Okcidenta Samoo

| **Nyugat-Virginia** *geo pol* Okcident-Virginio <US>

| **nyugbér** minista/laborista pensio

| **nyugdij** pensio, emerituro, emerita salajro

► indexálja a nyugdíjakat: indici la pensiojn

► kiegészítő nyugdíj: aldona/suplementa pensio

► nyugdíjat kap v. nyugdíjban részesül: esti pensiatu, ricevi pension

► öregségi nyugdíj: aĝopensio

► özvegyi nyugdíj: vidvopensio

► rokkantsági nyugdíj: invalidpensio

| **nyugdíjalap** **1.** bazo de pensio

2. *gazd* pensia fonduso

| **nyugdíjas** **1.** pensia, emerita

2. *fn* pensiuo, emerito, <javadalmas> rentulo

| **nyugdíjasház** pensiuola apartamentaro, pensiuola hejmo

| **nyugdíjasklub** pensiuola klubo

| **nyugdíjasság** pensiulecto, emeriteco

► most élvezi a nyugdíjasságot: nun li ĝuas la emeritecon

| **nyugdíjaz** *tr* pensii, pensiuiligi, emeritigi

| **nyugdíjbiztosítás** pensia asekuro, asekuro pri pensio

| **nyugdíjjárulék** pensia kotizo

| **nyugdíjpénztár** pensia kaso

| **nyugdíjmelés** altigo de pensioj

| **nyugdíjigény** pretendo pri pensio

| **nyugdíjintézet** instituto pri pensioj

| **nyugdíjjárulék** pensia kotizo

| **nyugdíjjogosultság** rajto je pensio

| **nyugdíjképes** pensiorajtiga

- nyugdíjképes kor: pensiorajtiga aĝo
| nyugdíj-kiegészítés krompensio, suplemento de pensio
| nyugdíjkorhatár aĝolimo por pensio
| nyugdíjosztály 1. sekcio por pensioj
2. kategorio de pensio
| nyugdíjpénztár pensia kaso
| nyugellátás 1. pensio
2. certigo/pagado de pensioj
| nyughatatlan 1. troaktiva, nekvietigebla, malkvieta
2. <izgága> agitiĝema, incitiĉema, kverelema
| nyughatatlankodik *ld.* nyugtalankodik
| nyughely ripozejo, kuŝejo
► örök nyughely: eterna ripozejo
| nyugi ĉit!, kviete!
| nyugis senpela, nepela, farnienta
► nyugis munkahely: senpela laborejo
| nyugodalmas kvietia
► nyugodalmas jó éjszakát!: kvietan bonan nokton!
| nyugodalom ripozo, trankvilo
► éjszakai nyugodalom: nokta ripozo
| nyugodt 1. trankvila, paca, serena, neĝenata, kvietia, *met* kalma
► nyugodt élet: paca vivo
► nyugodt időjárás: kalma/kvietia vetero
2. senzorga, trankvila, sentima
► legyen nyugodt a fiát illetően: estu trankvila pri via filo
► légy nyugodt, eljön: ne zorgu, li venos
► nyugodtan megmondhatod: sentime vi povas eldiri
► nyugodt szívvel: kun trankvila koro
► nyugodt tenger: kvietia maro
3. senpasia, kvietia, neekscitiĝema
► nyugodtan vitassuk meg a dolgot: senpasie ni diskutu la aferon
| nyugosztal *tr* ripozigi
► Isten nyugosztalja: Dio lin ripozigu, Dio donu al li pacon
| nyugovó *fn* ripozo, dormo
► nyugovóra tér: iri ripozi/dormi
► nyugovóra tér a nap: la suno kliniĝas al subiro
► örök nyugovóra tér: transiri al eterna ripozo, trovi eternan ripozon
| nyugszék *ld.* nyugágy
| nyugszik 1. *ntr* ripozi
► a feje a lány mellén nyugodott: lia kapo ripozis sur la brusto de la knabino
► a két oszlopon gótikus ív nyugodott: sur la du kolonoj ripozis gotika arko
► itt nyugszik az elhunyt: ĉi tie ripozas la forpasinto
► nem nyugszik, míg meg nem kapja, amit akar: li ne retranskiviligis, ĝis li ricevos, kion li volas
► nyugodjék békében: li ripozu en paco *v.* trankvile
2. *ntr csill* subiri
► a nap nyugaton nyugszik: la suno subiras ĉe okcidento
► ma a nap hatkor nyugszik: hodiaŭ la suno subiras je la sesa
3. *ntr* <alapul> baziĝi, esti fundamentita
► elmélete két feltételezésen alapul: lia teorio baziĝas sur du hipotezoj
| nyugta¹ kvitanco, pagatesto, atesto pri ricevo
► nyugta ellenében: kontraŭ kvitanco
► nyugtát ad neki a bérletfizetésről: kvitanci al li la lupagon
| nyugta² **1.** trankvilo, paco, ripozo
► hagyj nyugtot neki: lasu lin en paco
► maradj nyugton: restu trankvila
► nem lesz nyugta, míg meg nem találja őt: li ne havos ripozon, ĝis li retrovos ŝin; li ne havos ripozon, dum li ne retrovos ŝin
► nincs nyugta tőle: li ne havas pacon pro li
► nyugton hagy: lasi en paco/trankvilo
► percnyi nyugtom se volt: eĉ minutan ripozon mi ne havis
2. *csill* subiro
► nyugtával dicsérd a napot: *közm* laŭdu tagon nur vesper^Z; ne laŭdu la tagon antaŭ vesper^Z; antaŭ vespero ne estu fier^Z; ne fanfaronu irante, fanfaronu revenante^Z
| nyugtabélyeg kvitancmarko
| nyugtalan 1. maltrankvila, malkvieta
► nyugtalanul járkál fel-alá: li iradadas tien-reen maltrankvile
► nyugtalan vízen hajózik: li navigas sur malkvieta akvo
2. <zaklatott> zorg(em)a, ekscitiita, malkvieta, turbulema
► nyugtalan egyéniség: malkvieta individuo
► nyugtalan természetű: li estas de malkvieta naturo
3. malkvieta, turbula
► nyugtalan idők: turbulaj tempoj
► nyugtalan órák: malkvietaj horoj
| nyugtalanít 1. *tr* maltrankviligi, zorgigi, alarmi
► nyugtalanítja barátja állapot: la stato de lia amiko zorgigas lin
► nyugtalanító hírek: alarmaj novaĵoj
2. *tr* <zavar> ĝeni
► betörésekkel nyugtalanítják az ellenséget: oni ĝenas la malamikon per enrompoj
| nyugtalankodik 1. *ntr* esti maltrankvila, maltrankvili, konduti maltrankvile
2. *ntr* <idegeskedik> nervozi, zorgi pro io/iu
| nyugtalanság maltrankvil(ec)o, malkviet(ec)o, agitiĝo, prozorgeco, alarmiĝo, tumulto
► a bejelentés hírére nyugtalanság fogta el a várost: la anonco ĵetis la urbon en alarmon
► a tisztek nyugtalansága áterjedt a katonákra: la maltrankvilo de la oficiroj transiĝis al la soldatoj
► az elégedetlenség nyugtalanságot idézett elő: la nekontenteco estigis tumultojn
► társadalmi nyugtalanság: socia malkvieto
| nyugtat 1. *tr* ripozigi, <vigasztal> konsoli
► a séta nyugtatja az idegeimet: promenado ripozigas al mi la nervojn
► szemét nyugtatja: ripozigi la okulojn
2. *tr* (re)trankviligi, kvietigi
► civakodókat nyugtat: kvietigi kverelantojn
| nyugtató 1. *mn* (re)trankviliga, ripoziga
► nyugtató séta: ripoziga promenado
► nyugtató szavak: trankviligaj vortoj
► nyugtató szirupos lé: julepo
2. *ld.* nyugtatószer
| nyugtatószer *gysz* sedativo, kvietigaĵo, kvietiga medikamento
| nyugtatömb kvitanca bloko
| nyugatvány *ld.* nyugta¹
| nyugtáz 1. *tr* kvitanci, atesti pagon *v.* ricevon
► legyen szíves nyugtázni a csomag átvételét: bonvolu kvitanci la ricevon de la pako
2. *tr* *átv* kvitanci
► örömmel nyugtázom a készségét: kun ĝojo mi kvitancas vian pretecon
| nyugvás ripozo, kvieto
| nyugvó 1. *mn* ripoz(ant)a, áll kvia, <nap> subiranta, kliniĝanta nyugvó állapot: kvietia stato, áll kvieco

2. *fn* subiranta

▶ a nap nyugvóban van: la suno estas subiranta

| **nyugvóhely** ripozejo, kuŝejo

▶ örök nyugvóhely: poreterna ripozejo

| **nyugvójel** *zene* fermato

| **nyugvosúrlódás** *fiz* statika froto

| **nyugvópont** haltopunkto, ripozpunkto

▶ nyugvópontra jut: veni al haltopunkto/ripozpunkto, trovi solvon

| **nyújt** 1. *tr* <térben> etendi, <hosszúságban> plilongigi, <szélességben> plilaĝigi, <feszítve> streĉi, <húzza> tir(etend)i, eltiri, <útve> batetendi, <hengereelve> ruletendi, <lemezzé> laminati

▶ fémet nyújt: etendi metalon

▶ nyújtható anyag: etendebla/duktila materialo

▶ tésztát nyújt: ruletendi/rulpremi paston, foliigi paston

2. *tr* <időben> plilongigi, prokrastigi, tiri

▶ az orvos csak nyújtja a szenvedéseit: la kuracisto nur plilongigas liajn suferojn

▶ nyújtja a magánhangzókat: plilongigi la vokalojn

▶ nyújtja a programot: plilongigi la programon

▶ nyújtja a tárgyalást: tiri la intertraktadon

3. *tr* <testrészt> etendi, doni, prezenti

▶ karját nyújtja: prezenti la brakon

▶ kezet nyújt neki: etendi/doni la manon al li

▶ nyújtsd neki a kisujjad, a karodat akarja: *közm* donu fingron al avidulo, li tutan manon postulas^Z

4. *tr* <ad, biztosít> doni, certigi, prezenti

▶ áttekintést nyújt: doni superrigardon

▶ hitelt nyújt vkinek: doni krediton al iu, krediti iun

▶ menedéket nyújt: doni azilon

▶ szép látványt nyújt: prezenti belan vidaĵon

| **nyújtó** 1. *fn* *sp* reko

▶ párhuzamos nyújtó: paralelaj rekoj

2. <szekéren> stego

3. *ld.* láncfonal

| **nyújtódeszka** gyűrődészka

| **nyújtófa** *ld.* sodrófa

| **nyújtogat** 1. *tr* etendadi, plilongigadi

▶ nyújtogatja a nyelvét: eligadi la langon

▶ nyújtogatja a tésztát: etendadi la paston

| **nyújtógyakorlat** *sp* rekado, ekzerco sur reko

| **nyújtókötés** *orv* etenda bandaĝo

| **nyújtórúd** *sp* rekostango

| **nyújtózik** *ld.* nyújtózkodik

| **nyújtóizom** *anat* ekstensanto

| **nyújtópont** *zene* plilongiga punkto

| **nyújtózkodik** etendi sin, streĉi sin

▶ addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér: *közm* vivu stomako laŭ stato de l' stomako^Z; etendu viajn piedojn konforme al la litkovrilo^Z; etendu la piedojn, kiom la kovrilo permesas^Z; estu ĉapo laŭ la kapo^Z

▶ felébredve nyújtózkodott: vekiginte li streĉis sin

▶ nyújtózkodott, de nem érte el: li streĉis sin, sed ne atingis ĝin

| **nyújtóztat** 1. *tr* etendi, streĉi

| **nyújtvány** *anat* proceso

| **nyúl**¹ 1. <kezével> etendi/meti la manon

▶ aki korábban nyúl, hamarabb markol: *közm* unua venis, unua prenis^Z; frua alveno, pli da aveno; kiu pli frue venas, pli bonan lokon prenas^Z; kiu venas plej frue, sidas plej ĝue^Z; kiu venis unue, muelas pli frue^Z

▶ a pohárért nyúl: etendi la manon por la glaso

▶ piszkavassal a tűzbe nyúl: meti la fajroskrapilon en la fajron

▶ zsebébe nyúl: meti la manon en la poŝon, enpoŝigi la manon

2. *tr* <vmihez> tuŝi

▶ a készlethez nyúl: tuŝi la provizon

▶ hozzá se nyúltam: mi eĉ ne tuŝis ĝin

▶ most nem nyúlunk ehhez a kérdéshez: nun ni ne tuŝas ĉi tiun demandon

▶ ne nyúlj hozzám: ne tuŝu min

3. *tr* <eszközhöz folyamodik> uzi, apliki

▶ nemtelen eszközhöz nyúl: apliki malnoblajn rimedojn

| **nyúl**² *áll* leporo

▶ nyúllalakúak: leporuloj

▶ nyúlfélék: leporodoj

▶ aki két nyulat hajt, egyet sem fog: *közm* kiu ĉasas du leporojn, kaptas nenion^Z; kiu serĉas marcipanon, perdas sian panon^Z

▶ aludna a nyúl, ha nem félne a farkastól: *közm* dormus leporo, se ĝi ĉason ne timus^Z

▶ gyáva, mint a nyúl: malkuraĝa kiel lepor' junaĝa

▶ hallgat, mint nyúl a fűben: sidi kiel muso sub balailo^Z

▶ házi nyúl: doma kuniklo

▶ kísérleti nyúl: kobajo

▶ kiugratja a nyulat a bokorból: elsaltigi la veron

▶ meghúzza magát, mint nyúl a fűben: sidi kiel muso sub balailo^Z

▶ mezei nyúl: eŭropa leporo

▶ nyulat tenyészt: bredi kuniklojn

▶ szapora, mint a nyúl: fekunda kiel kunikloj

▶ üregi nyúl: kuniklo

| **Nyúl** *csill* Leporo

| **nyulacska** kunikleto

| **nyúlajak** *orv* labioskizo, leporlipó

| **nyúlánk** svelte alta

| **nyúlárnyék** *ld.* étkezési spárğa

| **nyulas** 1. *mn* leporhava, kuniklohava

2. *fn* leporejo, kuniklejo

| **nyulászik** *tr* ĉasi leporojn/kuniklojn

| **nyúlbor** leporfelo, kuniklofelo

| **nyúlcipő** *ld.* felhúzza a nyúlcipőt

▶ felhúzza a nyúlcipőt: *biz* forlepori, forpafi sin

| **nyúlbetegség** *áll orv* miksomatozo

| **nyúlékony** etendebla, longigebla, *fiz* duktila

| **nyúlétel** kuniklaĵo, leporaĵo

| **nyúlfa** *ld.* balsafa

| **nyúlfarkfű** *növ* seslerio

| **nyúlfarknyi** mallongeta, ete longa, kurteta, ereto da

▶ alszik egy nyúlfarknyit: dormi mallongete

▶ levág belőle egy nyúlfarknyit: detranĉi ereton da ĝi

▶ nyúlfarknyi vers: mallongeta versaĵo

| **nyúlgát** suplementa digo, kromdigo

| **nyúlgerinc** lepora dorsaĵo

| **nyúlhal** *áll* sigano

▶ tengeri nyúlhal: lumpo

| **nyúlhere** *növ* antilido

▶ réti nyúlhere: vundosaniga antilido, vundoherbo

| **nyúlik** 1. *ntr* etendiĝi, tiriĝi, longiĝi

▶ a gumi nyúlik: la kaŭĉuko etendiĝas

▶ nyúlik ez a fiú: rapide kreskas ĉi tiu knabo

2. <vmeddig ér> etendiĝi, <időben> plilongiĝi, daŭri, tiriĝi

▶ a hegy a tengerig nyúlik: la monto etendiĝas ĝis la maro

▶ az értekezlet az éjszakába nyúlt: la kunsido tiriĝis ĝis en la nokton

- ▶nyúlnak a napok: la tagoj plilongiĝas
| nyúlkál 1. etendadi/metadi la manon
▶a vízbe nyúlkál: metadi/trempadi la manon en la akvon
2. tr <vkihez> tuŝadi, <gyorsan> kaptadi
▶ne nyúlkálj a sündisznóhoz: ne tuŝadu la erinacon
| nyúlkapor növ trinio
| nyúlkenyér ld. madársóska
| nyúlkár lepor damaĝo
| nyúlkenyér ld. nyúlperje
| nyúlkert áll gareno
| nyúlketrec kuniklokaĝo
| nyúlkömény növ selino
| nyúlláb lepor piedo
| nyúlós 1. viskoza, viskeca, gluflua, glueca, gluteneca
▶nyúlós lé: viskoza suko
▶nyúlós tészta: glueca pasto
2. <nyújtható> supla, streĉebla
▶nyúlós szövet: streĉebla ŝtofo
| nyúlósságmérő tech viskozometro
| nyúlpaprikás paprika leporfrikasajo
| nyúlparéj növ hondriolo
| nyúlpástétom leporpasteĉo
| nyúlperje növ brizo
| nyúlragu leporraguo
| nyúlsaláta növ prenanteso
▶piros nyúlsaláta: purpura prenanteso
| nyúlsörét leporŝroto
| nyúlszáj 1. ld. nyúlajak
2. ensučitaj lipkomisuroj
| nyúlszapuka növ antilido, lana trifolio
| nyúlszeműség orv lagoftalmeco, leporokuleco
| nyúlszívű leporpora, tremtima, *ritk* poltrona
| nyúlszór 1. mn leporpelta, kuniklopelta
2. fn leporpelto, kuniklopelto
| nyúltagy ld. nyúltvelő
| nyúltvelő anat mjelencefalo, mjela bulbo, oblonga mjelo
▶nyúltvelő szürke hálózatos állománya: retikula formacio
| nyúlüreg áll kuniklejo, kuniklotruo
| nyúlvacok ld. nyúlüreg
| nyúltvelőgyulladás orv poliobulbito
| nyúlvány 1. etendaĵo
▶az Alpok nyúlványai: etendaĵoj de Alpoj
2. anat proceso, apofizo, dorno
▶ciliáris nyúlvány: ciliara proceso
▶fogszerű nyúlvány: odontoido, dentoforma apofizo
▶ízületi nyúlvány: kondila proceso
▶állószerű felső végének nyúlványa: heliksa dorno
| nyurga magre alta
| nyuszi 1. leporreto
2. átv leporbrava
| nyuszt 1. áll marteso
2. <prém> marteso pelta
| nyuvaszt 1. tr sufoki, droni
2. tr turmenti
| nyúz 1. tr senfeligi, senhaŭtigi
2. tr átv senfeligi, senhaŭtigi
▶ez a borbély nem borotvál, hanem nyúz: ĉi tiu barbiro ne razas, sed senhaŭtigas
3. tr <kíméletlenül használ> draŝi, ŝiri, turmenti, uzi kaputa
▶nyúzza a cipőjét: li ŝiras siajn ŝuojn
▶nyúzza a zongorát: draŝi la pianon
4. tr <ismételget> gurdi
▶mindig ugyanazt nyúzza: li gurdas ĉiufoje la samon
5. <kihasznál> suĉi ies sangon, turmenti
▶nyúzza az adósait: li suĉas la sangon de siaj ŝuldantoj
| nyúzott 1. senfeligita, senhaŭtigita
2. átv elĉerpita, turmentita, pala, senforta
▶nyúzottnak tűnik: aspekti kiel fiŝo sur tero
| nyú¹ tr elradikigi
▶kendert nyú: elradikigi kanabon
2. tr trivi, eluzi
| nyú² áll muŝlarvo
| nyűg 1. piedligilo, piedkateno
2. átv ŝarĝo
▶ez a külön feladat nagy nyűg volt számára: ĉi tiu kromtasko estis por li granda ŝarĝo
| nyűglődik 1. ld. nyűgösködik
2. ld. bajlódik, vesződik
| nyűgös 1. plendaĉa, ploraĉa, plorpendaĉa
▶nyűgös gyerek: plendaĉa infano
2. ŝarĝa, peniga
| nyűgösködik ntr plendaĉi, ploraĉi, plorpendaĉi
| nyűgöz 1. tr piedligi, piedkateni
▶lovat nyűgöz: piedligi ĉevalon
2. tr átv limigi, bridti
| nyüst 1. tex harneso
▶függőleges nyüsttel szőtt: altlisa
▶vízszintes nyüsttel szőtt: baslisa
2. tex varparo
3. ŝufadeno
| nyüstszał tex harnesero
| nyüstszem tex liso, varporingo
| nyüstöl 1. tr eluzi, trivi
▶nyüstöli az idegeimet: li trivas miajn nervojn
2. tr bati, frapi
| nyüstös 1. tex plurharnesa
2. tex plurharnese teksita
| nyüszít ntr timboji, dolorboji, *ritk* vinzi
| nyütt eluzita, trivita
| nyűvágó áll bufago
| nyüves 1. larvohava, larvoza
▶nyüves hús: larvohava viando
2. vermohava, vermoza, laŭshava, laŭsoza
| nyüvesedik ntr larvoziĝi
| nyüzüge feblaĉa
| nyüzsgés 1. svarmado
2. pej gravmienado, agemaĉado, afektata aktivado
| nyüzsgő svarmanta, svarmoplena
| nyüzsgölődik ntr gravmienadi, agemaĉi, afekti aktivadon
| nyüzsgő 1. ntr átv is svarmi
▶a dolgozatban nyüzsgőnek a hibák: en la skriba laboraĵo svarmas eraroj
▶legyek nyüzsgőtek az asztalon: muŝoj svarmis sur la tablo
2. ld. nyüzsgölődik
| nyv nyt nivĥa, giljaka <niv>

Általános rövidítések / Ĝeneralaj mallongigoj

µg	mikrogramm	mikrogramo	µg
1Jn	János I. levele	I. Johano	1Joh
1Kir	Királyok I. könyve	I. Reĝoj	Reĝ
1Kor	Korintusiaknak írt I. levél	I. Korintanoj	1Kor
1Krón	Krónikák I. könyve	I. Kroniko	1Kro
1Mak	Makkabeusok I. könyve	I. Makabeoj	1Mak
1Pt	Péter I. levele	I. Petro	1Pet
1Sám	Sámuel I. könyve	I. Samuel	Sam
1Tesz	Tesszalónikiaknak írt I. levél	I. Tesalonikanoj	1Tes
1Tim	Timóteusnak írt I. levél	I. Timoteo	1Tim
2Jn	János II. levele	II. Johano	2Joh
2Kir	Királyok II. könyve	II. Reĝoj	2Reĝ
2Kor	Korintusiaknak írt II. levél	II. Korintanoj	2Kor
2Krón	Krónikák II. könyve	II. Kroniko	2Kro
2Mak	Makkabeusok II. könyve	II. Makabeoj	2Mak
2Pt	Péter II. levele	II. Petro	2Pet
2Sám	Sámuel II. könyve	II. Samuel	2Sam
2Tesz	Tesszalónikiaknak írt II. levél	II. Tesalonikanoj	2Tes
2Tim	Timóteusnak írt II. levél	II. Timoteo	2Tim
3Jn	János III. levele	III. Johano	3Joh
a	ár	aro	a
A.B.F.R.	A boldog feltámadás reményében	Esperante beatan resurekton	E.B.R.
ABC	Atomic Biological Chemical	Atoma Biologia Kemia	ABK
Abd	Abdiás könyve	Obadja	Oba
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line	Malsimetria Cifereca Abonula Linio	ADSL
áfa	általános forgalmi adó	aldonvalora imposto	AVI
Ag	Aggeus könyve	Ĥagaj	Ĥag
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome	Akirita Imuno-Deficita Simptomaro	AIDS
ALGOL	Algorithmic Language	Algoritma Lingvaĵo	ALGOL
ALS	Amyotrophic lateral sclerosis	amiotrofia lateralsklerozo	ALS
ALU	Arithmetic logic unit	aritmetikilo	ALU
Ám	Ámosz könyve	Amos	Amo
ANSI	American National Standards Institute	Usona Nacia Normiga Instituto	ANSI
ap	application	aplikajo	apo
ApCsel	Apostolok cselekedetei	La Agoj	Ago
ápr.	április	aprilo	apr.
ASCII	American Standard Code for Information Interchange	Usona Norma Kodo por Inform-Interŝanĝo	Askio
AU	Astronomical Unit	astronomia unuo	AU
aug.	augusztus	aŭgusto	aŭg.
AWACS	Airborne Early Warning and Control System	Aviadila Frua Alarm- kaj Kontrolsistemo	AWACS
Bár	Bárúk könyve	Baruĥ	Bar
BASIC	Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code	Ĉiucela simbola instrukcia lingvo por komencantoj	Baziko
BBS	Bulletin Board System	Bultenejo	BBS
Bír	Bírák könyve	Juĝistoj	Juĝ
Bölcs	Bölcsesség könyve	Saĝeco	Saĝ
BRT	bruttó regisztrertonna	kruda tonelaro	KT
c-	centi-	centi-	c-
CAD	Computer-aided Manufacturing	perkomputila v. komputilizita projektado v. fasonado	KP
CAI	Computer-assisted Instruction	perkomputila v. komputilizita instruado	KI
CAL	Computer-assisted Learning	perkomputila v. komputilizita lernado	KL
cal	kalória	kalorio	cal

CALL	Computer-assisted language learning	perkomputila v. komputilizita lingvolernado	KLL
CAM	Computer-aided manufacturing	perkomputila v. komputilizita fabrikado	KF
CAM [2]	Content addressable memory	asocieca v. asociiva memoro	AM
CAN	Cancel	abolsigno	AS
CD	Compact Disc	kompaktdisko, lumdisko, optika disko	KD
CD-ROM	Compact Disc Read-Only Memory	nurlega lumdisko	kodoromo
CET	Central European Time	Mez-Eŭropa Tempo	MET
CGS	centimetre–gram–second	centimetro-gramo-sekundo	CGS
cl	centiliter	centilitro	cl
cm	centiméter	centimetro	cm
CMOS	complementary metal–oxide–semiconductor	komplementa metaloksida duonkonduktilo	CMOS
COBOL	Common Business-oriented Language	Komuna Negoc-Orientita Lingvaĵo	Kobolo
CPU	Central Processing Unit	ĉefprocezilo, ĉefprocesoro, centra aparato	ĈP
CR	carriage return	ĉaretrevenigo	ĈR
CsE	csillagászati egység	astronomia unuo	AU
CSS	Cascading Style Sheets	Kaskadaj Stilfolioj	KSF
CT	Computed Tomography	Komputila Tomografio	KT
D	dél	sudo	S
d-	deci-	deci-	d-
dal	dekaliter	dekalitro	dal
Dán	Dániel könyve	Daniel	Dan
DBMS	Data Base Management System	datumbaz-manipulilo	DBM
de.	délelőtt	antaŭtagmeze	atm.
dec.	december	decembro	dec.
DK	délkelet	sud-eosto	SE
dl	deciliter	decilitro	dl
DLT	Distributed Language Translation	Distribuita Lingvo-Tradukado	DLT
dm	deciméter	decimetro	dm
DNS	dezoxiribonukleinsav	desoksiribonuklea acido	DNA
DNS [2]	Domain Name Service	domajna nomservilo	DNS
DNy	délnyugat	sud-uesto	SU
dr.	doktor	doktoro	d-ro
DTD	Document Type Definition	dokumenttip-difino	DTD
du.	délután	posttagmeze	ptm.
DVD	Digital Versatile Disc	viddisko, lumdiskego	DVD
É	észak	nordo	N
Ef	Efezusiaknak írt levél	Al la Efesanoj	Efe
éh.	és hasonlók, és hasonlóképpen	kaj similaj, kaj simile	ks, ks.
ÉK	északkelet	nord-oesto	NO
EKG	electrocardiograph	elektrokardiografo	EKG
Ēn	Énekek könyve	Alta kanto	Kan
ĒNy	északnyugat	nord-uesto	NU
EPROM	erasable programmable read only memory	viŝebla programebla nurlegebla memoro	EPROM
EQ	emotional quotient	kvociento de emocia inteligento	EQ
érk.	érkezés	alveturo	alv.
erl	erlang	erlango	erl
esc	escape	eskapo	esc
Esz	Eszter könyve	Ester	Est
et.	elvtárs	kamarado	k-do
ETO	Egyetemes Tizedes Osztályozás	Universala Dekuma Klasifiko	UDK
évf.	évfolyam	jarkolekto	jk.
Ez	Ezekiel könyve	Jeĥezkel	Jeĥ
Ezd	Ezdrás könyve	Ezra	Ezr
f	femto-	femto-	f
F	farad	farado	F
f. é.	folyó év/évi	kuranta jaro, de la kuranta jaro	k.j.
FAQ	Frequently Asked Questions	oftaj demandoj	OD
febr.	február	februaro	feb.

EHV Magyar-eszperantó szótár

FET	field effect transistor	kampefika transistoro	KET
Fil	Filippieknek írt levél	Al la Filipinoj	Flp
Filem	Filemonnak írt levél	Al Filemon	Flm
ford.	fordította	tradukis, tradukita, traduko	tr., trad.
fszt.	földszint	teretaĝo	te.
Ft	forint	forinto	Ft
FTP	File Transfer Protocol	dossiertransiga protokolo	FTP
fve	fűzve	broŝurita	br.
g	gramm	gramo	g
G-	giga-	giga-	G-
Gal	Galatáknak írt levél	Al la Galatoj	Gal
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	Ĝenerala Konvencio pri Dogano kaj Komerco	GKDK
GC	garbage collector, szemétygyűjtő	makulaturilo, senrubigilo	mk
GDP	Gross Domestic Product	malneta enlanda produkto	MEP
GLCM	szárazföldi indítású manőverező robotrepülőgép	grunde lanĉebla krozmisilo	GLKM
gmk	gazdasági munkaközösség	ekonomia laborkomunumo	elk
GMT	Greenwich Mean Time	Grenviĉa Meza Tempo	GMT
GPL	General Public Licence	Ĝenerala Publika Permesilo	ĜPL
GPS	Global Positioning System	Tutmonda Pozicitra/Loktrova Sistemo	TPS/TLS
gyik	gyakran ismétlődő kérdések	oftaj demandoj	od
h	óra	horo	h
h-	hekto-	hekto-	h-
ha	hektár	hektaro	ha
Hab	Habakuk könyve	Ĥabakuk	Ĥab
HD	High Definition	altdifina	AD
HÉV	Helyiérdekű Vasút	Regiona Fervojo	RFV
hg	hektogram	hektogramo	hg
HIV	Human Immunodeficiency Virus	homa imun-insuficiencia viruso	HIV
hl	hektoliter	hektolitro	hl
HT	hypertext, hiperszöveg	hiperteksto	HT
HTM	HyperText Language	HiperTeksta Lingvo	HTM
HTML	HyperText Markup Language	HiperTeksta MarkoLingvo	HTML
http	HyperText Transfer Protocol	HiperTeksta Transsendo-Protokolo	http
Hz	hertz	herco	Hz
i.e.	időszámításunk előtt	antaŭ nia eraro	a.n.e.
i.h.	az idézett helyen	en la loko citita	l.c.
i.m.	idézett mű	citita verko	c.v.
i.sz.	időszámításunk szerint	laŭ nia erao	l.n.e.
I/O	input/output	enigo/eligo, eneligo	EN/EL
IBAN	International Bank Account Number	internacia bankkonto-numero	IBKN
IC	Integrated Circuit	integrica cirkvito	ico
IC	InterCity	InterCity	IC
id.	idősb, idősebb	pli maljuna	p.mjn.
ifj.	ifjabb	pli juna	p.jn.
ig.	igazgató	direktoro	dir.
IKT	Információs és Kommunikációs Technológia	Teknologio de Informado kaj Komunikado	TIK
ill.	illetve	respektive	resp.
INCOTERMS	International Commercial Terms	Intermaciaj Komercraj Kondiĉoj	Inkotermoj
ind.	indulás	forveturo	forv.
IP	Internet Protocol	Interreta Protokolo	IP
IQ	Intelligence Quotient	inteligenteca kvociento	IK
IRC	Internet Relay Chat	Interreta Relajsa Babilado	IRB
irod.	irodalom	literaturo	lit.
ISBN	International Standard Book Number	Internacia Sistema Bibliografia Numero	ISBN
ISDN	Integrated Services Digital Network	Servo-Integra Cifereca Reto	ISDN
ISO	International Organization of Standardization	Internacia Organizaĵo por Normigado	ISO
Iz	Izajás könyve	Jesaja	Jes
J	Joule	ĵulo	J

Jak	Jakab levele	De Jakobo	Jak
jan.	január	januaro	jan.
Jel	Jelenések könyve	Apokalipso	Apo
Jer	Jeremiás könyve	Jeremia	Jer
jkv.	jegyzőkönyv	protokolo	prot.
Jn	János evangéliuma	Sankta Johano	Joh
Jo	Joel könyve	Joel	Joe
Jób	Jób könyve	Ijob	Ijo
Jón	Jónás könyve	Jona	Jon
Józs	Józsue könyve	Josuo	Jos
Jud	Judit könyve	Judit	Jud
Júd	Júdás levele	De Judas	Jus
júl.	július	julio	jul.
jún.	június	junio	jun.
k-	kilo-	kilo-	k-
Kabe	Kazimierz Bein	Kazimiej Bejn	Kabe
KB	Központi Bizottság	Centra Komitato	CK
kb.	körülbelül	proksimume, ĉirkaŭ	pr. ĉ.
ker.	kerület	distrikto	dist.
kft.	korlátolt felelősségű társaság	kompanio kun limigita respondeco	kir.
KGB	Állambiztonsági Bizottság	Komitato pri Ŝtata Sekureco	KGB
KGST	Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa	Konsilio de Ekonomia Interhelpo	KEI
kht.	közhasznú társaság	senprofitcela asocio	spc.a.
Kiv	Kivonulás könyve	Eliro	Eli
km	kilométer	kilometro	km
KO	knock out	knokaŭto	KO
Kol	Kolosszeieknek írt levél	Al la Koloseanoj	Kol
köv.	következő	sekv/ant/a	sekv., sk.
KP	kommunista párt	komunista partio	KP
Kr.e.	Krisztus előtt	antaŭ Kristo	a.K., a.Kr.
Kr.u.	Krisztus után	post Kristo	p.K., p.Kr.
KRESz	Közúti Rendelkezések Egységes Szabályozása	Unueca Reguligo de Ŝoseaj Disponoj	Veturkodo
krt.	körút	bulvardo	blv.
l	liter	litro	l
l.	lap	paĝo	p.
l.	lásd	vidu	vd.
laser	Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation	Lum-Amplifio per Stimulata Eligo de Radioj	lasero
LCD	Liquid Crystal Display	likvakristala ekrano	LCD
LE	lóerő	ĉevalpovo	ĈP
LED	Light-Emitting Diode	Lum-Emisia Diodo	LED
Lev	Leviták könyve	Levidoj	Lev
LF	linefeed	novlinia kodo	LF
LGBT	lesbian, gay, bisexual and transgender	gejoj, lesbaninoj, ambaŭseksemuloj kaj transseksuloj	GLAT
Lk	Lukács evangéliuma	Sankta Luko	Luk
log	logaritmus	logaritmo	log
LP	long play	longluda	LL
lpi	line per inch	sor per hüvelyk	l/c
LSD	lizergsav-dietilamid	lizergacida dietilamido	LSD
m	méter	metro	m
M	ezer	mil	M
M-	mega-	mega-	M-
m.	magyar	hungara	hun.
m.	megye	departemento	dep.
máj.	május	majo	maj.
Mal	Malakiás könyve	Malahi	Mal
márc.	március	marto	mar.

EHV Magyar-eszperantó szótár

megj.	megjegyzés	rimarko	rim.
meo	minőségellenőrzési osztály	sekcio por kvalitkontrolo	skk
MESz	Magyarországi Eszperantó Szövetség	Hungaria Esperanto-Asocio	HEA
Mik	Mikeás könyve	Miĥa	Miĥ
MIK	maximális immisziós koncentráció	maksimuma imisia koncentriteco	MIK
Mk	Márk evangéliuma	Sankta Marko	Mar
MKS	metre, kilogram, second	metro, kilogramo, sekundo	MKS
ML	macro language	makrolingvo	
mp	másodperc	sekundo	s, sek.
Mt	Máté evangéliuma	Sankta Mateo	Mat
MTörv	Második törvénykönyv	Readmono	Rea
Náh	Náhum könyve	Naĥum	Naĥ
NASK	Nord-Amerika Somera Kursaro	Nord-Amerika Somera Kursaro	NASK
Neh	Nehemiás könyve	Neĥemija	Neĥ
NEST	Nyári Nudista Eszperantista Tábor	Naturista Esperantista Somera Tendaro	NEST
ng	nanogramm	nanogramo	ng
nov.	november	novembro	nov.
NPIV	Nova Plena Vortaro de Esperanto	Nova Plena Vortaro de Esperanto	NPIV
OCR	optikai karakterfelismerés	optika signorekono	OSR
okt.	október	oktobro	okt.
Oz	Ozeás könyve	Hoŝea	Hoŝ
Péld	Példabeszédek könyve	Proverboj	Pro
Péld	Példabeszédek köönyve	Sentencoj	Sen
PET	polietilén-tereftalát	polietilena tereftalato	PET
PGE	Az eszperantó teljes nyelvtana	Plena Gramatiko de Esperanto	PGE
PIN	Personal Identification Number	Persona Identiga Numero	PIN
PIV	Képes eszperantó nagyszótár	Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto	PIV
PMEG	Az eszperantó nyelvtan teljes kézikönyve	Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko	PMEG
ppm	part per million	parto per miliono	ppm
Préd	Prédikátor könyve	Predikanto	Pre
q.e.d.	quod erat demonstrandum	kio estis pruvota	k.e.p.
RAM	random-acces memory	rektatinga memoro, labormemoro, ĉefmemoro	RAM
REF	Eszperantista Családok Találkozója	Renkontiĝo de Esperantistaj Familioj	REF
RISC	Reduced Instruction Set Computing	komputilo kun reduktita instrukciaro	KRI
RoLa	Rollende Landstraße	surtraka ŝoseo	RoLa
ROM	Read Only Memory	nurlega memoro	ROM
Róm	Rómaiaknak írt levél	Al la Romanoj	Rom
Rt.	részvénytársaság	akcia kompanio	AK
Rut	Rut könyve	Rut	Rut
s. í. t.	s így tovább	kaj tiel plu	ktp, ktp.
Sir	Sirák fia könyve	Siraĥ	Sir
Siral	Siralmak könyve	Plorkanto	Plo
SMS	Short Message Service	skriba mesaĝetoservo	SMS
SSD	Solid State Disk	solidstata disko	SSD
stb.	és a többi	kaj tiel plu	ktp, ktp.
stb.	s a többi	kaj ceteraj	kc., kc
Szám	Számok könyve	Nombroj	Nom
szept.	szeptember	septembro	sep.
Szof	Szofoniás könyve	Cefanja	Cef
Ter	Teremtés könyve	Genezo	Gen
Tit	Titusznak írt levél	Al Tito	Tit
tkp.	tulajdonképpen	propradire	prd.
Tób	Tóbiás könyve	Tobit	Tob
UV	Egyetemes Szótár	Universala Vortaro	UV
VEB	Virtuális Eszperantó Könyvtár	Virtuala Esperanto-Biblioteko	VEB
VIT	Világifjúsági Fesztivál	Mondjunulara Festivalo	MJF
Zak	Zakariás könyve	Zeharja	Zeh
ZEO	Zamenhof-eszperantó-emléktárgy	Zamenhof-Esperanto-Objekto	ZEO

Zsik	Zsidóknak írt levél	Al la Hebreoj	Heb
Zsolt	Zsoltárok könyve	Psalmaro	Psa

Szervezetek rövidítései / Sigloj de organizoj

AdE	Eszperantó Akadémia	Akademio de Esperanto	AdE
AESZ	Afrikai Egységszervezet	Organizo por Afrika Unuiĝo	OAU
AI	Amnesty International	Amnestio Internacia	AI
AL	Arab Liga	Araba Ligo	AL
ALE	Eszperantó Irodalmi Akadémia	Akademio Literatura de Esperanto	ALE
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations	Asocio de Sudorient-Aziaj Nacioj	ASOAN
BET	Bolgár Eszperantó Színház	Bulgara Esperanto-Teatro	BET
CDEL	Centro de Dokumentado kaj Esploro pri la Lingvo	Centro de Dokumentado kaj Esploro pri la Lingvo	CDEL
CED	Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj	Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj	CED
CJEU	Európai Unió Bírósága	Kortumo de Eŭropa Unio	KEU
COCOM	Coordinating Committee for Multilateral Export	Kunordiga Komitato por Orient-Okcidenta	KOKOM
DIVSz	Demokratikus Ifjúsági Világszövetség	Monda Federacio de Demokratia Junularo	MFDJ
EAE	Egyesült Arab Emírségek	Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj	UAE
EB	Európai Bizottság	Eŭropa Komisiono	EK
EBEÉ	Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia	Konferenco pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo	KSKE
EBESZ	Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet	Organizo pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo	OSKE
EBI	Nemzetközi Eszperantó Könyvtár	Esperanta Biblioteko Internacia	EBI
EC	Eszperantó Civitas	Esperanta Civito	EC
EC	Eszperantó Közösség	Esperanta Civito	EC
ECOSOC	Economic and Social Council	Ekonomia kaj Sociala Konsilio	EkSoK
ECOSOC	Gazdasági és Szociális Tanács	Ekonomia kaj Sociala Konsilio	EKOSOC
EDC	Európai Védelmi Közösség	Eŭropa Defend-Komunumo	EDK
EDE	Európa-Demokrácia-Eszperantó	Eŭropo-Demokratio-Esperanto	EDE
EEB	Európai Emberjogi Bíróság	Eŭropa Kortumo de Homaj Rajtoj	EKHR
EFTA	European Free Trade Association	Eŭropa Liber-Komerca Asocio	ELKA
EFTA	Európai Szabadkereskedelmi Társulás	Eŭropa Liber-Komerca Asocio	ELKA
EGK	Európai Gazdasági Közösség	Eŭropa Ekonomia Komunumo	EEK
EGMU	Európai Gazdasági és Monetáris Unió	Eŭropa Ekonomia kaj Mona Unio	EEMU
EGT	Európai Gazdasági Térség	Eŭropa Ekonomia Areo	EEA
EIB	Európai Beruházási Bank	Eŭropa Investobanko	EIB
EiT	Európai Tanács	Eŭropa Konsilio	EK
EK	Európai Közösség	Eŭropa Komunumo	EK
EK	Európai Közgyűlés	Eŭropa Asembleo	EA
EKB	Európai Központi Bank	Eŭropa Centra Banko	ECB
EKK	Eszperantó Kulturális Központ	Kultura Centro Esperantista	KCE
EMU	Európai Monetáris Unió	Eŭropa Mona Unio	EMU
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szövetsége	Unuiĝintaj Nacioj	UN, UNO
EP	Európai Parlament	Eŭropa Parlamento	EP
ERP	Eszperantó Radikális Párt	Esperanta Radikala Partio	ERP
ESF	Esperantic Studies Foundation	Esperantic Studies Foundation	ESF
ESZAK	Európai Szén- és Acélközösség	Eŭropa Komunumo pri Karbo kaj Ŝtalo	EKKŜ
ET	Európa Tanács	Konsilio de Eŭropo	KE
EU	Európai Unió	Eŭropa Unio	EU
Euratom	Európai Atomenergia Közösség	Eŭropa Atom-Energia Komunumo	Eŭratomo
EUREKA	Európai Kutatási és Koordinációs Ügynökség	Eŭropa Reserĉa kaj Kunordiga Agentejo	EŬREKA

EHV Magyar-eszperantó szótár

FÁK	Független Államok Közössége	Komunumo de Sendependaj Ŝtatoj	KSŜ
FAO	Food and Agriculture Organization	Nutraĵa kaj Agrikultura Organizo	NAO
FEL	Flamand Eszperantó Szövetség	Flandra Esperanto-Ligo	FEL
FIFA	Nemzetközi Labdarúgó Szövetség	Federacio Internacia de Futbal-Asocio	FIFA
FVF	Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség	Ĉefinspektejo por Protekto de Konsumantoj	ĈPK
GATT	Általános Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezmény	Ĝenerala Konvencio pri Dogano kaj Komerco	ĜKDK
IAEM	Eszperantista Matematikusok Nemzetközi	Internacia Asocio de Esperantistaj Matematikistoj	IAEM
IALA	International Auxiliary Language Association	Internacia Helplingva Asocio	IALA
IBM	International Business Machines Corp.	Internacia Kompanio de Negocaj Maŝinoj	IBM
IBRD	International Bank for Reconstruction and	Internacia Banko por Rekonstruo kaj Evoluigo	IBRE
IEM	Nemzetközi Eszperantó Múzeum	Internacia Esperanto-Muzeo	IEM
IKU	Nemzetközi Kongresszusi Egyetem	Internacia Kongresa Universitato	IKU
ILO	Nemzetközi Munkaügyi Szervezet	Internacia Labor-Organizo	ILO
IMF	International Monetary Fund, Nemzetközi	Internacia Mona Fonduso	IMF
IMO	International Maritime Organization	Internacia Mara Organizo	IMO
IOE	Intézet az Eszperantó Hivatalos Bevezetéséért	Instituto por Oficialigo de Esperanto	IOE
IPE	Proletár Eszperantisták Internacionáléja	Internacio de Proleta Esperantistaro	IPE
ISU	Nemzetközi Nyári Egyetem	Internacia Somera Universitato	ISU
KB	Központi Bizottság	Centra Komitato	CK
KGST	Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa	Konsilio de Ekonomia Interhelpo	KEI
KISZ	Kommunista Ifjúsági Szövetség	Komunista Junulara Organizo	KJO
Komintern	Kommunista Internacionálé	Komunista Internacio	Komintern
LEA	Litván Eszperantó Szövetség	Litova Esperanto-Asocio	LEA
MESZ	Magyar/Magyarországi Eszperantó Szövetség	Hungara/Hungaria Esperanto-Asocio	HEA
MET	Magyarországi Eszperantó Tanács	Hungarlanda Esperanto-Konsilantaro	HEK
MSF	Médecins Sans Frontières, Orvosok Határok Nélkül	Kuracistoj sen Landlimoj	KSL
MTI	Magyar Távirati Iroda	Hungara Novaĵ-Agentejo	HNV
NATO	Észak-Atlanti Szerződés Szervezete	Nord-Atlantika Traktat-Organizo	NATO
NEI	Nemzetközi Eszperantó Intézet	Internacia Esperanto-Instituto	IEI
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet	Organizo por Ekonomiaj Kunlaboro kaj Evoluigo	OEKE
OSIEK	Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-	Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-	OSIEK
PES	Eszperantista Könyvnyomtatási Társaság	Preso Esperantista Societo	PES
PFSz	Palesztinai Felszabadítási Szervezet	Palestina Liberiga Organizaĵo	PLO
SZSZK	Szovjet Szocialista Köztársaság	Soveta Socialista Respubliko	SSR
UEA	Eszperantó Világszövetség	Universala Esperanto-Asocio	UEA
UMEA	Orvosi Eszperantó Világszövetség	Universala Medicina Esperanto-Asocio	UMEA
UNCTAD	ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája	Konferenco de UN pri Komerco kaj Evoluigo	UNCTAD
Unesco	ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális	Unuiĝint-Naciara Edukada, Scienca kaj Kultura	Unesko
UNIDO	ENSZ Iparfejlesztési Szervezete	Organizo de UN pri Industria Evoluigo	UNIDO
WTO	Kereskedelmi Világszervezet	Monda Organizo pri Komerco	MOK

Országkódok / Landokodoj

Afganisztán (Afganio)	AF	Lesotho (Lesoto)	LS
Albánia (Albanio)	AL	Lettország (Latvio)	LV
Algéria (Algèrio)	DZ	Libanon (Libano)	LB
Andorra (Andoro)	AD	Libéria (Liberio)	LR
Angola (Angolo)	AO	Líbia (Libio)	LY
Antigua és Barbuda (Antigvo kaj Barbudo)	AG	Liechtenstein (Lihtenštejno)	LI
Argentína (Argentino)	AR	Litvánia (Litvio)	LT
Ausztrália (Aüstralio)	AU	Luxemburg (Luksemburgo)	LU
Ausztria (Aüstrio)	AT	Madagaszkár (Madagaskaro)	MG
Azerbajdzsán (Azerbajĝano)	AZ	Magyarország (Hungario)	HU
Bahama-szigetek (Bahamoj)	BS	Malajzia (Malajzio)	MY
Bahrein (Barejno)	BH	Malawi (Malavio)	MW
Banglades (Bangladeŝo)	BD	Maldív-szigetek (Maldivoj)	MV
Barbados (Barbado)	BB	Mali (Malio)	ML
Belgium (Belgio)	BE	Marokkó (Maroko)	MA
Belize (Belizo)	BZ	Marshall-szigetek (Marŝalaj Insuloj)	MH
Benin (Benino)	BJ	Mauritánia (Maŭritanio)	MR
Bhután (Butano)	BT	Mauritius (Maŭricio)	MU
Bissau-Guinea (Gvineo-Bisaŭo)	GW	Málta (Malto)	MT
Bolívia (Bolivio)	BO	Mexikó (Meksiko)	MX
Bosznia-Hercegovina (Bosnio kaj Hercegovino)	BA	Mikronézia (Mikronezio)	FM
Botswana (Bocvano)	BW	Moldova (Moldavio)	MD
Brazília (Brazilo)	BR	Monaco (Monako)	MC
Brunei (Brunejo)	BN	Mongólia (Mongolio)	MN
Bulgária (Bulgario)	BG	Montenegró (Montenegro)	ME
Burkina Faso (Burkino)	BF	Mozambik (Mozambiko)	MZ
Burundi (Burundo)	BI	Mianmar (Birmo, Mjanmao)	MM
Chile (Ĉilio)	CL	Namíbia (Namibio)	NA
Ciprus (Kipro)	CY	Nauru (Nauro)	NR
Comore-szigetek (Komoroj)	KM	Nepál (Nepalo)	NP
Costa Rica (Kostariko)	CR	Németország (Germanio)	DE
Csád (Ĉado)	TD	Nicaragua (Nikaragvo)	NI
Csehország (Ĉeĥio)	CZ	Niger (Niĝero)	NE
Dánia (Danio)	DK	Nigéria (Niĝerio)	NG
Dél-afrikai Köztársaság (Sud-Afriko)	ZA	Norvégia (Norvegio)	NO
Dél-Korea (Sud-Koreio)	KR	Olaszország (Italio)	IT
Dominikai Közösség (Dominiko)	DM	Omán (Omano)	OM
Dominikai Köztársaság (Dominika Respubliko)	DO	Oroszország (Rusio)	RU
Dzsibuti (Ĝibutio)	DJ	Örményország (Armenio)	AM
Ecuador (Ekvadoro)	EC	Pakisztán (Pakistano)	PK
Egyenlítői-Guinea (Ekvatora Gvineo)	GQ	Palau (Palaŭo)	PW
Egy. Arab Emírségek (Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj)	AE	Panama (Panamo)	PA
Egyesült Királyság (Britio)	GB	Paraguay (Paragvajo)	PY
Egyiptom (Egiptio)	EG	Pápua Új-Guinea (Papuo-Nov-Gvineo)	PG
Elefántcsontpart (Eburbordo)	CI	Peru (Peruo)	PE
Eritrea (Eritreo)	ER	Portugália (Portugaliao)	PT
Etiópia (Etiopio)	ET	Románia (Rumanio)	RO
Észak-Korea (Nord-Koreio)	KP	Ruanda (Ruando)	RW
Észak-Macedónia (Nord-Makedonio)	NMK	S. Kitts és Nevis (Sankta Kristoforo kaj Neviso)	KN
Észtország (Estonio)	EE	Saint Lucia (Sankta Lucio)	LC
Fehéroroszország (Belorusio)	BY	S. Vincent és Gr.-sz. (S.-Vicento kaj Grenadinoj)	VC
Fidzsi (Fiĝioj)	FJ	Salamon-szigetek (Salomonoj)	SB
Finnország (Finnlando)	FI	Salvador (Salvadoro)	SV
Franciaország (Francio)	FR	San Marino (Sanmarino)	SM

EHV Magyar-eszperantó szótár

Fülöp-szigetek (Filipinoj)	PH	São Tomé és Príncipe (Sao Tomeo kaj Principeo)	ST
Gabon (Gabono)	GA	Seychelle-szigetek (Sejšeloj)	SC
Gambia (Gambio)	GM	Sierra Leone (Sieraleono)	SL
Ghána (Ganao)	GH	Spanyolország (Hispanio)	ES
Görögország (Grekio)	GR	Srí Lanka (Srilanko)	LK
Grenada (Grenado)	GD	Suriname (Surinamo)	SR
Grúzia (Kartvelio)	GE	Svájc (Svislando)	CH
Guatemala (Gvatemalo)	GT	Svédország (Svedio)	SE
Guinea (Gvineo)	GN	Szamoá (Samoo)	WS
Guyana (Gujano)	GY	Szaúd-Arábia (Saudio)	SA
Haiti (Haitio)	HT	Szenegál (Senegalo)	SN
Hollandia (Nederlando)	NL	Szerbia (Serbio)	RS
Honduras (Honduro)	HN	Szingapúr (Singapuro)	SG
Horvátország (Kroatio)	HR	Szíría (Sirio)	SY
India (Hindio)	IN	Szlovákia (Slovakio)	SK
Indonézia (Indonezio)	ID	Szlovénia (Slovenio)	SI
Irak (Irako)	IQ	Szomália (Somalio)	SO
Irán (Irano)	IR	Szudán (Sudano)	SD
Izland (Islando)	IS	Szvázföld (Svazilando)	SZ
Izrael (Israelo)	IL	Tádzsikisztán (Taĝikio)	TJ
Írország (Irlando)	IE	Tanzánia (Tanzanio)	TZ
Jamaica (Jamajko)	JM	Thaiföld (Tajlando)	TH
Japán (Japanio)	JP	Togo (Togolando)	TG
Jemen (Jemeno)	YE	Tonga (Tongo)	TO
Jordánia (Jordanio)	JO	Törökország (Turkio)	TR
Kambodzsa (Kamboĝo)	KH	Trinidad és Tobago (Trinidado kaj Tobago)	TT
Kamerun (Kameruno)	CM	Tunézia (Tunizio)	TN
Kanada (Kanado)	CA	Tuvalu (Tuvalo)	TV
Katar (Kataro)	QA	Türkmenisztán (Turkmenio)	TM
Kazahsztán (Kazahio)	KZ	USA (Usono)	US
Kelet-Timor (Orienta Timoro)	TL	Uganda (Ugando)	UG
Kenya (Kenjo)	KE	Ukrajna (Ukrainio)	UA
Kína (Ĉinio)	CN	Uruguay (Urugvajo)	UY
Kirgizisztán (Kirgizio)	KG	Új-Zéland (Nov-Zelando)	NZ
Kiribati (Kiribato)	KI	Üzbegisztán (Uzbekio)	UZ
Kolumbia (Kolombio)	CO	Vanuatu (Vanuatio)	VU
Kongói Dem. Közt. (Demokratia Respubliko Kongo)	CD	Vatikán (Vatikano)	VA
Kongói Köztársaság (Respubliko Kongo)	CG	Venezuela (Venezuelo)	VE
Közép-Afrika (Centr-Afrikó)	CF	Vietnam (Vjetnamio)	VN
Kuba (Kubo)	CU	Zambia (Zambio)	ZM
Kuvait (Kuvajto)	KW	Zimbabwe (Zimbabvo)	ZW
Laosz (Laoso)	LA	Zöld-foki Köztársaság (Kaboverdo)	CV
Lengyelország (Pollando)	PL		

A szótárról

A szótár keletkezése

A mag egy kb. 1000 elemből álló szószedet volt. A La Vortaro elektronikus szótársorozat szerkesztője, B. Vivier felkért, hogy ellenőrizsem egy francia-magyar és francia-eszperantó szólistából összefűzött szótár helyességét. Mivel ez képtelen torzszülöttnek bizonyult, az eszperantó rész alapján újraszzerkesztettem a szószedetet.

A továbbiakban ezt a listát bővítettem olvasmányaim és az élő szóhasználat megfigyelése révén gyűjtött újabb elemekkel hozzáadásával. Az elsődleges cél egy magánhasználatra szánt fordítósztár összeállítása volt. Munkámban sokat ösztönzött a Szerdahelyi István által kezdeményezett, ún. Szerdahelyi-Koutny féle Magyar-eszperantó középszótár megírásában való részvétel, valamint a Reta Vortaro magyar részének a szerkesztése. A későbbiek során pedig a Petro de Smedtrel együtt szerkesztett Bildvortaro de Esperanto összeállítása.

A szótár jellege

A szótár keletkezése és alakulása során csupán elektronikus formában működött. A különböző szótárolvasó programok meghatározták mindenkor struktúráját, amely kényszerűen többször változott. Hálás köszönetemet fejezem ki Bernard Viviernek, Deák Jahn Gábornak, Bata Gábornak, Sárosi Józsefnek és Eric d'Hondnak, akik olvasóprogramjaikkal lehetővé tették a szótár gyors és kényelmes használatát.

Az a tény, hogy a szótár saját gyűjtés és az említett szótárak szerkesztésében való közreműködés révén bővült, valamint a szótár alapvetően elektronikus jellege azt vonta maga után, hogy a szólista nem tudatos összeállítás eredménye, az átlagos felhasználó számára kevésbé fontos és szakmai elemeket egyaránt tartalmaz, ami egy elektronikus szótár esetében igazából nem zavaró tényező.

A szótár mennyiségi bővülése és a felhasználói igények egy idő után szükségessé és célszerűvé tették az NPIV-vel való összevetést, korrekciót és kiegészítést. Az átdolgozás nem mindenben követte a NPIV struktúráját. Célszerűbbnek tartottam a magyar felhasználó szempontjából a szóbokrok (szócikkek) következők szerinti szervezését: 1. címszó, 2. címszóból képzett szavak, 3. a címszót jobbra bővítő szóösszetételek, 4. utalás a címszót balra bővítő szóösszetételekre. A jelentésmező feltárását számos példaszintagma segíti.

A szótár a tényleges nyelvhasználatot kísérli meg leírni, tehát nem normatív jellegű. Nem kíván állást foglalni a neologizmusokról, a sematizmus kontra naturalizmusról szóló vitákban. De nem is teljesen leíró, mivel bizonyos esetekben utal a normatívnak számító vagy inkább használandó változatokra.

Bizonyos felhasználói kör igényére felmerült a szótár papírformában történő kiadásának szükségessége. A könyvi jellegnek inkább megfelelő átszerkesztés túl nagy munkát igényelt volna, ezért az elektronikus jelleg rányomja bélyegét a papírkidásra. Természetesen történtek bizonyos módosítások az elektronikus formához képest, főleg ez utóbbi kiadásnál, pl. a biológiai neveknel a nem- és felsőbb taxonok elhagyása, a fajnevek alaptaxonra redukálása, egy kötetbe szorítás a címszavak tildésítésével stb. A szótár használati értékét ezek a változtatások lényegében nem érintik.

Munkatársak

A szótárnak főleg közvetett munkatársai vannak. A legtöbbet a Reta Vortaro szerkesztői gárdájának, jelesül a ReVo levelezőforumának (Sz. Pokrovskij, B. Wennergren, C. Minnaja, B. Pabst, J. Finkel, J. Vaše, M. Bavant, R. Corsetti, D. Gabinski, W. Pusch, T. Flores, M. Malovec, S. Cyprich, P. Peeraerts) és Petro de Smedtnek köszönhetek. Kossey János a hibakeresésben segített nagyon sokat, Sárosi József a programozásban. Azonban lehetetlen felsorolni azok számát, akik saját anyagaikkal, ötleteikkel, javaslataikkal és korrekcióikkal segítették a munkámat.

Pri la vortaro

La naskiĝo de la vortaro

La kerno konsistis vortolisto el ĉ. 1000 eroj. La redaktanto de la elektronika vortarserio La Vortaro, B. Vivier petis min kontrollegi vortaron kunkombitan el franca-hungara kaj franca-Esperanta vortolistoj. Ĉar ĝi evidentiĝis absurda misnaskito, mi rekreis la liston surbaze de la Esperanta parto.

Plue ĉi tiun liston mi pliampleksigadis per aldono de novaj elementoj kolektitaj el miaj legajoj kaj observado de la parola lingvouzo. La ĉefa celo estis konsistigi tradukistan vortaron por la propra uzo. Dum mia laboro min multe stimulis partopreno en la verkado de la Hungara-Esperanta mezvortaro de Szerdahelyi-Koutny, iniciatita de István Szerdahelyi, krome la redaktado de la hungara parto de Reta Vortaro (ReVo). Kaj pli malfrue la kompilado de Bildvortaro de Esperanto, kunredaktita kun Petro de Smedt.

La karaktero de la vortaro

La vortaro funkciis ekde eko kaj dum sia disvolviĝo nur en elektronika formo. La diversaj vortarlegaj programoj difinis ĝian ĉiaman strukturon, kiu laŭnecese plurfoje ŝanĝiĝis. Mi esprimas mian dankon al Bernard Vivier, Gábor Deák Jahn, Gábor Bata, József Sárosi kaj Eric d'Hondt, kiuj ebligis per siaj legoprogramoj la rapidan kaj komfortan uzadon de la vortaro.

La propre elektronika karaktero de la vortaro kaj la fakto, ke ĝi pliampleksiĝadis per propra kolektado kaj partopreno en la redaktado de la menciitaj vortaroj rezultigis, ke la vortolisto ne estas produkto de konscia kompilado, ĝi egale entenas elementojn gravajn por averaĝaj legantoj kaj por ili malpli gravajn terminojn, kio ja ne ĝenas en okazo de elektronike uzata vortaro.

La kvanta pliiĝo de la vortaro kaj la postuloj de ĝiaj uzantoj necesigis post certa tempo kompari ĝin kun NPIV, kaj surbaze de ĉi tiu korekti kaj kompletigi ĝin. La novredaktado ne sekvis fidele la strukturon de NPIV. Mi konsideris pli celtaŭga organizi la vortartikolojn en jena, por hungaraj uzantoj pli konvena maniero: 1. ĉefvorto, 2. derivaĵoj el la ĉefvorto, 3. kunmetaĵoj kun maldekstra ĉefvorto, 4. plusendo al kunmetaĵoj kun dekstra ĉefvorto. Ĉe la malkovro de la sencokampoj helpas pluraj ekzemplaj sintagmoj. La vortaro celas priskribi la fakton lingvouzon, do ĝi ne pretendas esti normiga. Ĝi ne deziras preni starpunkton en diskutoj pri neologismoj kaj skemismo kontraŭ naturismo. Sed ĝi estas ne tute priskriba, ĉar en certaj okazoj ĝi plusendas al variantoj konsiderataj kiel normaj aŭ preferindaj.

Laŭ postulo de certa rondo de uzantoj prezentiĝis neceso eldoni la vortaron paperforme. Ĝia novredakto, pli konforma al ties libra karaktero postulus tro grandan laboron, tial la elektronika origino postlasis siajn spurojn sur la papera eldonaĵo. Kompreneble okazis certaj modifoj kompare kun la elektronika formo, ĉefe ĉe ĉi lasta eldono, ekz. forlaso de genraj taksonoj, reduktado de specionomoj al bazaj taksonoj, unuvolumigo per tildigo de la radikoj ktp. Ĉi tiuj ŝanĝoj tamen ne tuŝas esence ĝian uzvaloron.

Kunlaborantoj

La vortaro havas propre nerektajn kunlaborantojn. Plej multe dankindas la redaktantaro de Reta Vortaro, precipe ties dissendolisto (S. Pokrovskij, B. Wennergren, C. Minnaja, B. Pabst, J. Finkel, J. Vaše, M. Bavant, R. Corsetti, D. Gabinski, W. Pusch, T. Flores, M. Malovec, S. Cyprich, P. Peeraerts) kaj Petro de Smedt. János Kossey, Eric d'Hondt multe postkorektis, József Sárosi helpis ĉe programado. Tamen ne eblas listigi la nomojn de tiuj, kiuj per propraj materialoj, ideoj, proponoj kaj korektoj helpis mian laboron.

Jozefo Horvath

esperanto@vortaro.hu

Források / Fontoj

Az eszperantó irodalom és közbeszéd / Skriba kaj parola uzo de Esperanto
 Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto 2005
 L.L. Zamenhof: Fundamo de Esperanto 1963
 L.L. Zamenhof: Esperanta Proverbaro 1974
 L.L. Zamenhof: Lingvaj Respondoj 1962
 Rihej Nomura: Zamenhofa Ekzemplaro 1989
 Reta Vortaro <http://www.reta-vortaro.de/revo/>
 Aktoj de la Akademio
 Berlina Komentario 2012
 Kabe: Vortaro de Esperanto 1985
 Erich-Dieter Krause: Grosses Wörterbuch Deutsch-Esperanto 2007
 Erich-Dieter Krause: Plena Vortaro Esperanto-Germana 2018
 Umberto Broccatelli: Vocabolario Esperanto-Italiano 1984
 Carlo Minnaja: Vocabolario Italiano-Esperanto 1996
 Fernando de Diego: Gran Diccionario Español-Esperanto 2003
 Boris Konratjev: Bolšoj esperanto-russkij slovar <http://eoru.ru/sercxo/>
 Peter J. Benson: Comprehensive English-Esperanto Dictionary 1995
 John C. Wells: English-Esperanto-English Dictionary 2010
 Alen Kardec, Alfonso Costa: Novo Dicionário Português-Esperanto 1987
 Rüdiger Eichholz: Esperanta Bildvortaro 1988
 Petro de Smedt: Vortaro Nederlandas – Esperanto – Nederlands 2004
 Petro Desmet' – Jozefo Horvath: Bildvortaro de Esperanto 2012
 Sylla Chaves: Originala Esperanta Bildvortaro 1991
 Praktika Bildvortaro de Esperanto 1979
 Yamazoe Saburoo: Esperanta-Angla Medicina Terminaro 2006
 Eugen Wüster: Enciklopedia Vortaro Esperanta-Germana 1923
 Eugen Wüster: Maĵinfaka Esperanto-Vortaro 1923
 Rudolf Hafenkorn: Technisches Wörterbuch Deutsch-Esperanto 1967
 K. Kalocsay, G. Waringhien: Plena Analiza Gramatiko de Esperanto 1985
 Bertilo Wennergren: Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko <http://bertilow.com/pmeg/menuo.html>
 Internacia komerca-ekonomika vortaro en dekunu lingvoj 1990
 André Albault: Anatomia Nomenklatur 1989
 Fervoja Terminaro Esperanto-Magyar, Magyar-Esperanto 1997
 Doug Portmann, Donald Rogers: Kemia kaj Scienc-Teknika Vortaro 1993
 H. Katsumori, S. Makino, J. Makino: Esperanta Terminaro de Fiziko 1992
 H. Paruzel, E. Wojtakowski, J. Lanzoni, R. di Prinzio: Biblia Vortaro 1984
 Marc Bavant: Matematika Vortaro kaj Oklingva Leksikono 2003
 Jan Werner: Matematika Vortaro Esperanta-Ceha-Germana 1990
 Ada Csiszár, Kalocsay Kálmán: 6000 Frazeologiaj Esprimoj Hungaran-Esperantaj 1975
 Stefan Maul: Deklingva Manlibro pri Politiko 1994
 L. Gozmány: Vocabularium Nominum Anomalium Europae septem lingvis redactum 1979
 Priszter Szanszló: Növényneveink 1998
 Breccán: Orvosi Szótár 2006
 Donáth Tibor: Anatómiai nevek 1986
 Yves Nevelsteen: Komputeko prikomputila terminokolekto
 Sergio Pokrovskij: Komputada leksikono 2006
 M.C. Butler, F. Merrick: Muzika Terminaro kun Alfabeto Indekso
 Alfredo Aragón: Muzika Terminaro 2011
 Terminorum Musicae Index Septem Linguis Redactus 1980
 A. Cherpillod: Muzika leksikono 2013
 V. Horbačuk, F. Poddubnij, L. Tuĥvatullina, G. Ŝilo: Jura Vortaro Esprante-Ruse-Ukraine-Angla 1994
 Tom Arbo Hoeg: Juraj Vortoj kaj Esprimoj 1990
 O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások 1982
 Wilfried Koch: Építészeti stílusok 2005
 Gilbert R. Ledon: Aviada Terminaro 2002
 Polinszky Károly: Műszaki lexikon 1970
 Juhász J., Szőke I., O. Nagy G., Kovalovszky M.: Magyar értelmező kéziszótár 2003
 Magyar Nagylexikon 1993
 Görföl Tibor, Máté-Tóth András: Világvallások 2009
 Arcanum DVD-k / DVD-serio de Arcanum
 És sok egyéb / Kaj multaj aliaj